

OUTO
KUMPU

Outokumpu ja ympäristömme 2008

TEOISTA
TULOKSIIN

HAASTEEMME

NIMELLÄ "TEOISTA TULOSSIIN" haluamme osoittaa, että tavoitteenamme on parantaa edelleen vastuullisuuttamme yrityksenä – askel askeleelta yhä korkeammalle tasolle. Vuonna 2006 yritysraporttimme teemana oli "Kuuntelemalla... sidosryhmiämme". Tällä halusimme osoittaa, että kuuntelemme aidosti keskeisiä sidosryhmiämme. Vuonna 2007 raportin teemana oli "Sanoista teoiksi" eli askel kuuntelemisesta eteenpäin – vain teoilla on merkitystä. Tässä vuoden 2008 raportissa tähtäämme vielä korkeammalle: teoista tuloksiin. Nimesimme vuoden 2008 yritysraportin teemavuodeksi ja asetimme mitattavissa olevia tavoitteita, koska tavoittelemme konkreettisia tuloksia.

SIDOSRYHMIEN KUUNTELEMINEN

Jatkuva, suunnitelmallinen ja avoin vuoropuhelu on erittäin tärkeää. Läpinäkyvyys edesauttaa vastuullisuuden kehittämistä sekä sen raportointia.

MAAILMAN TALOUDEN TAANTUMA

Taantuma vaikutti koko maailmaan, toimialaamme, asiakkaisiimme ja meihin.

ILMASTONMUUTOKSEN TORJUNTA

Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen on maailmanlaajuinen haaste. Me haluamme tehdä osuutemme olemalla energiatehokkaita, käyttämällä uusiutuvia energialähteitä ja vähentämällä jätteitä.

HYVINVOINTI JA TURVALLISUUS

Kaikki tapaturmat ja työstä johtuvat sairaudet voidaan ja pitää estää. Jokaisella on oikeus turvalliseen ja hyvään työympäristöön.

>> **OUTOKUMPU JA VASTUULLISUUS 2**

>> **TALOUDELLINEN VASTUU 16**

>> **RIIPPUMATON VARMENNUSRAPORTTI 49**

>> **VERTAILU GLOBAL REPORTING INITIATIVE
-OHJEISTON SUOSITUKSIIN 50**

TEKOMME

Yritysvastuun teemavuosi 2008

SIDOSRYHMÄVUOROPUHELU

Kaksi yritysvastuudialogia: toinen verkossa ja toinen paneelikeskusteluna tavoitteena saada tietää, mitä eri sidosryhmät meiltä odottavat. Lue lisää sivulta 14.

KESTÄVÄN KILPAILUKYVYN VARMISTAMINEN

Varmistamme kilpailukykyämme siirtämällä investointeja, sopeuttamalla toimintamme toimitusmääriin, säästämällä kustannuksia ja keskittymällä erinomaisuusohjelmiimme. Lue lisää sivulta 18–20.

5 MILJOONAN EURON KILPAILU

Konserninlaajuinen kilpailu tavoitteena löytää innovatiivisia ehdotuksia ympäristökohteesta, johon investoimalla vähennämme hiilidioksidipäästöjä ja osaltamme autamme taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Lue lisää sivulta 25.

TYÖTURVALLISUUDEN RAPORTOINTI JA AUDITOINTI

Tehokas ajantasainen raportointi vähältä piti -tapauksista ja tapaturmista on yksi tapa vähentää tapaturmien määrää, toinen on ulkopuolinen auditointi. Lue lisää sivulta 41.

>> YMPÄRISTÖVASTUU 22

>> SOSIAALINEN VASTUU 38

>> SANASTO 51

>> YHTEYSTIEDOT 52

>> **OUTOKUMPU JA VASTUULLISUUS**

- 4 Toimitusjohtajan katsaus
- 5 Outokumpu – vastuullinen yhtiö
- 8 Tavoitteenamme on ykkösasema yritysvastuussa
- 9 Vastuunkanto ja johtamisjärjestelmät
- 12 Proaktiivista vuoropuhelua sidosryhmiemme kanssa

Tekomme

SIDOSRYHMÄ- VUOROPUHELU

Toimitusjohtajan katsaus

TARVITSEMME TULOKSIA

On tärkeää kuunnella sidosryhmiä ja toteuttaa heidän ideoitaan, mutta tulokset ovat se, mitä me tarvitsemme. Teoista tuloksiin on tämän yritysraportin teemana.

HALUAMME VASTUULLISUUDEN OSAKSI KAIKKEA TOIMINTAAMME

Korostaaksemme ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun merkitystä Outokummulla nimesimme vuoden 2008 yritysvaluutan teemavuodeksi. Halusimme parantaa työntekijöidemme asenteita ja tietoisuutta yritysvaluutan osista sekä siirtää sanoista tekoihin. Jotta saavuttaisimme konkreettisia tuloksia asetimme tuotantolaitoksillemme ja toimistoillemme mitattavat tavoitteet: vähentää energiankulutusta, jätettä ja tapaturmia sekä parantaa henkilöstön hyvinvointia.

Kaikilla näillä osa-alueilla tapahtui selvää parannusta. Teemavuoden haasteellisia tavoitteita ei kuitenkaan saavutettu jokaisella niistä. Tehtäidemme energiankulutus väheni 0,3 prosenttia tuotettua tonnia kohti, mikä on hyvä tulos ottaen huomioon, että tuotantomäärä supistui. Kaatopaikkajäte väheni vakuuttavasti 40 prosenttia tuotettua tonnia kohti sivutuotteiden pitkäaikaisen tuotteistamisponnistelujen ansiosta. Vuonna 2009 pyrimme vähentämään kaatopaikkajätteen määrää vielä 10 prosenttia, ja pitkän ajan tavoitteenamme ovat täysin jätteettömät tehtaat. Tapaturmataajuus laski yhdeksään tapaturmaan miljoonaa työtuntia kohti, kun tavoitteemme oli kahdeksan. Tavoite vuodelle 2009 on haastava viisi, joka on maailmanlaajuisestikin hyvä taso. Lopullisena tavoitteena on, että tapaturmia ei lainkaan tapahdu. Vuonna 2008 ei sattunut vakavia tapaturmia.

Olen hyvin tyytyväinen teemavuotta ja sen tavoitteita kohtaan osoitettuun vahvaan sitoutumiseen. Vaikka kaikki toimistomme eivät saavuttaneet tavoitteita ponnisteluista huolimatta, muutamia hyvin positiivisia esimerkkejä oli. Koska tavoitteenamme on saada kaikki osallistumaan, työ jatkuu vuonna 2009.

Syksyllä julkistimme toimintatapaohjeen, joka sisältää yksityiskohtaiset ohjeet eettisen liiketoiminnan harjoittamiseen. Voimme saavuttaa sidosryhmiemme luottamuksen ja kunnioituksen ainoastaan osoittamalla jokapäiväisessä työssämme rehellisyyttä, lojaaliutta ja lahjomattomuutta.

SIDOSRYHMIEN HUOLENAIHEET OTETAAN VAKAVASTI

Ilmastonmuutos, hiilidioksidipäästöt ja energiankulutus ovat esimerkkejä huolenaiheista, joita sidosryhmämme nostivat esille vuonna 2008 järjestetyssä verkkodialogissa. Otamme nämä asiat vakavasti ja hoidamme oman osuutemme. Tuotteissamme on kiertämateriaaleja jo tällä hetkellä terästeollisuuden keskiarvoa enemmän. Lisäksi ferrokromituotannossamme on päästy maailman parhaaseen energiatehokkuuteen ja pienimpiin hiilidioksidipäästöihin. Ilmastonmuutos on maailmanlaajuinen haaste, ja kaikkien maiden ja yritysten tulisi osallistua sen torjuntaan.

Päästömme pysyivät pääosin sallituissa rajoissa vuonna 2008. Muutamia ylityksiä tapahtui. Hiilidioksidipäästöt vähenivät 6,5 prosenttia pääasiassa tuotantomäärien supistumisen takia. Päätimme myös investoida viisi miljoonaa euroa ympäristökohteeseen tukeaksemme maailmanlaajuisen hiilidioksidipäästöjen vähentämistä. Kohde päätetään kon-

serninlaajuisen kilpailun perusteella. Jatkoon on valittu seitsemän innovatiivista kilpailuehdotusta.

MAAILMANTALOUDEEN TAANTUMA

Maailmantalouden taantuma on vaikuttanut meihin, ja luonnollisesti se rasittaa myös sidosryhmiämme. Tilikauden 2008 liikevoittonamme oli 63 miljoonaa euroa tappiollinen. Emme saavuttaneet kannattavuustavoitteitamme. Vaikka Outokummun taloudellinen asema kriisin alkaessa on vahva, ruostumattoman teräksen kysynnän voimakas supistuminen pakotti meidät sopeutustoimiin. Lykkäsimme vuosina 2007 ja 2008 ilmoittamiemme strategisia investointeja ja toteutimme voimakkaita kustannussäästöjä. Valitettavasti henkilöstövähennyksiltä ei voitu välttyä. Henkilöstömme kanssa käydään neuvotteluja yhteensä noin 2 300 henkilön lomautuksesta ja 700 työpaikan vähennyksestä. Tällaisissa vaikeissa tilanteissa yritysten vastuullisuus joutuu koetukselle.

Sisäiset parannushankkeemme ovat tärkeä työkalu toimintojemme ja tuloksemme terävöittämiseen tässä haastavassa ympäristössä. Yli kaksi vuotta sitten käynnistetyssä tuotannon erinomaisuusohjelmassa keskityttiin paitsi turvallisuuteen ja toiminnan tehokkuuteen myös jätteiden ja hävikin eliminointiin. Tämä vaikuttaa positiivisesti toimitusketjun taloudelliseen ja ympäristölliseen suoritukseen. Toimitusketjumme vastuullisuus tulee olemaan painopisteena – erityisesti koska olemme suunnanneet katseemme uusille haastaville markkinoille – Kiinaan ja Intiaan. Tavoitteenamme on, että myös toimittajamme noudattavat toiminnassaan samoja korkeita eettisiä standardeja

kuin mekin. Vuonna 2008 valmistunut toimittajien kyselylomake, joka kattaa kaikki vastuullisuuden osa-alueet, otetaan käyttöön vuonna 2009.

Tullin vuonna 2007 aloittamat tutkimukset Venäjän vientikäytännöistämme jatkuivat edelleen. Tutkimusten tuloksista odotetaan tietoja helmikuussa 2009.

SUORITUKSEMME JA RAPORTOINTIMME VASTUULLISUUDESTA PALKITTIIN

On ilahduttavaa, että pyrkimyksemme parantaa suoriutumistamme ja raportointiamme yritysvaluutan osissa saivat tunnustusta vuonna 2008. Säilytimme asemamme kestävä kehityksen indekseissä, kuten DJSI STOXXissa ja Worldissä, ja Outokumpu valittiin Suomen parhaaksi yritysvaluutan raportoijaksi. Jäsenyytemme YK:n Global Compact -aloitteessa varmistui tammikuussa 2009, kuten myös asemamme SAM:n vuoden 2009 Sustainability Yearbookissa.

Yritysvaluutan teemavuosi on ohi, mutta jatkamme työtämme sidosryhmiemme antaman arvokkaan palautteen pohjalta. Meillä on selkeä visio: saavuttaa ykkösasema yritysvaluutan osissa. Työtä on vielä tehtävää, haasteita riittää! Tavoittelemme tuloksia askel askeleelta – entistä haasteellisemmassa toimintaympäristössä.

Juha Rantanen
toimitusjohtaja
Espoossa, 3.2.2009

Outokumpu – vastuullinen yhtiö

KONSERNIN AVAINLUKUJA

(Milj. €)	2008	2007	2006
Liikevaihto	5 474	6 913	6 154
Liikevoitto	-63	589	824
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	-1,6	13,9	20,7
Tulos/osake, euroa	-0,61	3,63	3,34
Osinko/osake, euroa	0,50 ¹⁾	1,20	1,10
Ympäristöinvestoinnit	18	12	8
Patentihakemukset, kpl	3	3	3
Tutkimus ja kehitys	20	18	17
T&K menot suhteessa liikevaihtoon (%)	0,4	0,3	0,3
Henkilöstö 31.12.	8 471 ²⁾	8 108	8 159
Henkilöstökulut (palkat)	381 ²⁾	355	361
Velkaantumisaste (%)	38,4	23,6	42,3
Tuloverot ja sosiaalimaksut	115	281	323
Tapaturmataajuus, kpl/milj. työtuntia	9	11	17
Hiilidioksidipäästöt, milj. tonnia	0,87	0,93	1,05

¹⁾ Hallituksen esitys yhtiökokoukselle.

²⁾ HTV henkilötövuosi

RUOSTUMATTOMAN TERÄKSEN HYVÄT OMINAISUUDET

- Täysin kierrätettävä
- Korroosion kestävä
- Luja
- Hygieeninen
- Esteettinen
- Matalat elinkaarikustannukset

OUTOKUMPU on maailman kuudenneksi suurin ruostumattoman teräksen tuottaja, jolla on toimintaa noin 30 maassa ja maailmanlaajuinen palvelukeskusverkosto. Osoituksena vastuullisista toiminnoistamme meidät on hyväksytty useisiin kestävän kehityksen indeksiin. Lisäksi tuotteemme ruostumaton teräs on kestävä tulevaisuuden tärkeimpiä rakennusaineita, sillä se on huoltovapaa, erittäin luja ja pitkäikäinen sekä sataprosenttisesti kierrätettävä materiaali.

Outokumpu on kansainvälinen yhtiö ja maailman kuudenneksi suurin ruostumattoman teräksen tuottaja. Meidät tunnetaan toimialallamme yleisesti teknisen tuen, tutkimuksen ja kehityksen edelläkävijänä. Tällä hetkellä päämarkkina-alueemme on Eurooppa, mutta katseemme suuntautuu Aasiaan – Kiinaan ja Intiaan. Kansainvälisten toimialan organisaatioiden kuten Euroferin ja International Stainless Steel Forumin tilastojen pohjalta laskettu osuutemme maailmanmarkkinoista on 6 ja Euroopan markkinoista 18 prosenttia valssattujen ruostumattomien terästen osalta.

Vuonna 2008 Outokumpu toimi noin 30 maassa ja työllisti 8 471 henkilöä. Konsernin liikevaihto oli 5 474 miljoonaa euroa, josta yli 95 prosenttia tulee Suomen ulkopuolelta. Outokummun pääkonttori sijaitsee Espoossa. Outokumpu Oyj on ollut listattuna Helsingin pörsissä vuodesta 1988.

PÄÄTUOTTEET JA NIIDEN ASIAKKAAT

Päätuotteitamme ovat kylmä- ja kuumavalssatut ruostumattomat teräsl levyt ja -nauhat, joita käytetään luumattomissa käyttökohteissa, kuten rakennusteollisuudessa, prosessiteollisuuden laitteissa ja autoteollisuudessa.

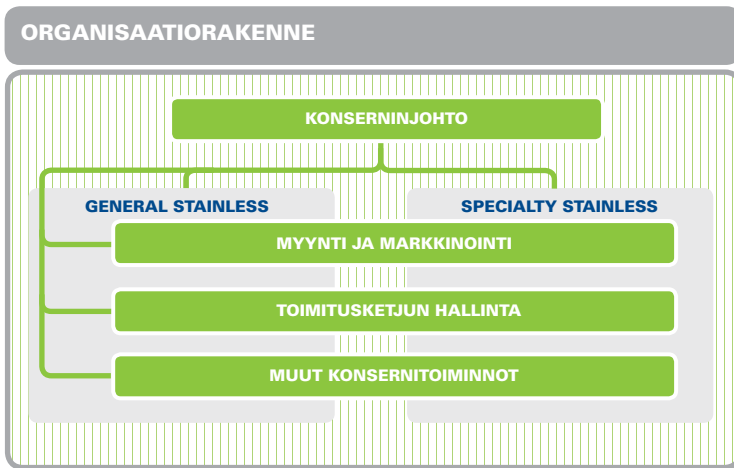
OUTOKUMPU MUKANA USEASSA INDEKSISSÄ

- DJSI- sijoitusindeksit: vuonna 2008 jälleen mukana euroopan- ja maailmanlaajuisessa indeksissä
- SAM Sector Mover tunnustus vuoden 2008 vuosikirjassa
- Mukana jälleen SAM:in vuosikirjassa 2009
- Carbon Disclosure -projektin tuloksemme vuonna 2008 oli 61/100
- Mukana Vigeo Groupin ASPI Eurozone® ja Ethibel Sustainability indekseissä: Ethibel Excellence Europe and Global

BEST IN CLASS
environmental and
social performance
STOREBRAND SRI

Lisäksi tuotamme kylmävalssattuja nauhoja, putkia ja putkenosia. Kvarttolevyjä – yksittäisvalssattuja leveitä ja paksuja levyjä – käytetään muun muassa energisektorilla, suolan poistossa merivedestä, kemikaalien kuljetuksessa ja prosessiteollisuudessa yleensä: paineastioissa, säiliöissä, paksuseinämaisissä putkissa, siltarakenteissa ja prosessilaitteissa. Putkituotteemme menevät lähinnä prosessiteollisuuteen eli öljynjalostusteollisuuteen sekä sellu- ja paperiteollisuuteen. Niin kutsutut pitkät tuotteet ovat tankoja, joista valmistetaan muun muassa betonirautoja. Kaikki ruostumattomat terästuotteemme ovat sataprosenttisesti kierrätettäviä. Asiakkaitamme

ovat prosessi- ja rakennusteollisuus, kuljetusala, elintarvike- ja elektroniikkateollisuus ja kotitaloustuotteiden sekä teollisuuden koneiden valmistajat ympäri maailman.

TÄRKEIMMÄT TUOTANTOLAITOKSET

Merkittävimmät tuotantolaitoksemme ovat Torniossa (ferrokromitehdas, terässulatto, kuuma- ja kylmävalssaamo), Kemissä (kromikaivos), Ruotsissa Avestassa (terässulatto, kuuma- ja kylmävalssaamo), Nybyssä ja Långshyttanissa (molemmissa kylmävalssa-

saamo), Degerforsissa (kuumavalssaamo), Britanniassa Sheffieldissä (terässulatto) sekä Yhdysvalloissa New Castlessa (kuumavalssaamo). Pitkiä tuotteita valmistetaan Ruotsissa, Yhdysvalloissa ja Britanniassa sekä hitsattuja putkia ja putkenosia Suomessa, Ruotsissa, Virossa, Kanadassa ja Yhdysvalloissa. Palvelukeskuksia meillä on tällä hetkellä 12.

RAPORTIN TAVOITE

Tämän raportin tavoitteena on tukea avointa vuoropuhelua Outokummun ja sen sidosryhmien välillä. Tarkoi-

tuksenamme on vastata nykyisten ja tulevien työntekijöidemme, omistajiemme, asiakkaidemme sekä muiden Outokummusta ja liiketoimintomme kiinnostuneiden tarpeisiin. Pyrimme kiinnittämään erityistä huomiota vastataksemme sidosryhmiemme huolenaiheisiin.

Raportissa kuvaamme, mitä Outokumpu on tehnyt varmistaakseen toimintonsa vastuullisuuden sekä mitä toimenpiteitä olemme suunnitelleet parantaaksemme jatkossa ihmisten ja meitä ympäröivän luonnon hyvinvointia. Vaikka Outokummulla on pitkä kokemus vastuullisesta liiketoiminnasta, pyrimme edelleen parantamaan toimintamme vastuullisuutta. Kerromme meille tärkeistä ja yritystoiminnassamme oleellisista asioista, kuten tuotteestamme eli ruostumattomasta teräksestä – kestäväen kehityksen materiaalista. Erityisesti haluamme tuoda esille yritysvastuun teemavuoden toimintaamme.

Olemme saaneet arvokasta palautetta vuoden 2008 aikana Suomessa järjestetystä raportointikilpailusta, Y-sukupolven paneelikeskustelusta, analyttikkojen raporteista sekä varmentajiltamme. Palaute auttaa meitä parantamaan edelleen raportointiam-

me, ja uskomme kattavan raportoinnin puolestaan edistävän työtajojemme ja liiketoimintamme kehittämistä.

RAPORTIN KATTAVUUS

Outokumpu ja ympäristömme 2008 on luonnollista jatkoa aikaisemmillemme raporteillemme vuosilta 2005–2007. Raportointimme perustuu yritysvastuun raportointia ohjaavaan laajalti tunnustettuun ja sovellettuun Global Reporting Initiative (GRI/G3) -ohjeistoon ja noudattaa sen kolmijakoa taloudelliseen, ympäristöön liittyvään ja sosiaaliseen vastuuseen. Lisäksi käsittelemme toimintamme vaikutuksia eri sidosryhmiimme. Taulukko siitä, miten raportti vastaa Global Reporting Initiative -suosituksia, löytyy sivulta 50.

Raportti kattaa talous- ja sosiaalista vastuuta koskevat tiedot Outokummun koko ruostumattoman teräksen liiketoiminnan osalta, mutta ympäristöluvut on esitetty tuotantolaitosten osalta, joilla on merkittävimmät ympäristövaikutukset. Poikkeuksena edellisiin vuosiin eivät Britanniasa Meadowhall ja Stockbridge eikä Ruotsissa Fagersta ole mukana tämän raportin ympäristötiedoissa tehtaiden sulkemisen takia. Kaikkiaan 22 teh-

YRITYSVASTUUN TEEMAVUOSI 2008

<p>TAMMIKUU</p> <ul style="list-style-type: none"> Konserninlaajuinen Safety Log otettiin käyttöön 	<p>HELMI–MAALISKUU</p> <ul style="list-style-type: none"> Verkkodialogi ulkopuolisille sidosryhmillemme "Outokumpu ja ympäristö 2007" julkaistiin 	<p>KESÄKUU</p> <ul style="list-style-type: none"> Päätös tuplata ferrokromin tuotantokapasiteetti Torniossa "Outokumpu Ideas", jonka teemana on yritysvastuu, julkaistiin Jäljellä olevan kupariliiketoiminnan myynti saatiin päätökseen 	<p>HEINÄKUU</p> <ul style="list-style-type: none"> SoGePar hankittiin 	<p>ELOKUU</p> <ul style="list-style-type: none"> Toimintaohjeemme julkaistiin
--	--	--	---	---

dasalueemme kokonaisympäristövai-
kutuksista niiden osuus on noin kaksi
prosenttia. Yhdellä tehdasalueella voi
olla useampia tuotantolaitoksia.

Huhtikuussa 2008 Outokumpu
myi suunnitelman mukaisesti jäljellä
olleen kupariputkiliiketoimintansa
(liikevaihto 510 miljoonaa euroa ja
henkilöstömäärä 730), ja kauppa saa-
tettiin päätökseen kesäkuussa. Kon-
serniin kuuluu edelleen messinkitan-
kotuotantoa (liikevaihto 59 miljoonaa
euroa, henkilöstömäärä 157), josta
olemme ilmoittaneet luopuvamme.
Tämän liiketoiminnan tiedot, eivät
ole mukana tässä eivätkä aikaisem-
missa yritysraporteissa.

TILASTOTIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Vuosien 2005, 2006, 2007 ja 2008 ra-
porttiemme tilastoarvot ovat keske-
nään vertailukelpoisia merkittävistä
organisaatorakenteen muutoksista
huolimatta, koska raporteissa keski-
tytään ainoastaan ruostumattoman ter-
räksen tuotantoon, joka on nykyinen
pääliiketoimintamme. Luvuista on
poistettu liiketoiminnot, jotka myytiin
2005–2008. Kuten edellisvuonnakin,
raporttimme sisältää riippumattomien
ulkopuolisten varmentajien varmen-

nusraportin. Varmentajien raportti on
sivulla 49. Tilinpäätökseen perustu-
vat tiedot on tilintarkastanut KPMG.

Painetun yritysraportin lisäksi
yritysvastuuseen liittyviä asioita on
käsitelty vuosikertomuksessamme sekä
kotisivuillamme osoitteessa
www.outokumpu.com > About us > Corporate
responsibility, mistä myös raportti löytyy
sähköisessä muodossa. Yhteyshenkilöt ja
heidän yhteystietonsa on esitetty sivulla 52.

Konkreettisia teemavuoden tavoitteita toimistoillemme ja tehtaillemme:

>> **Energian kulutuksen vähentäminen** (Katso sivut 27 ja 30)

>> **Jätteen vähentäminen** (Katso sivut 26–27, 32–34)

>> **Tapaturmien määrän vähentäminen kolmanneksella**
(Katso sivut 40–42 ja 45)

>> **Työhyvinvoinnin parantaminen** (Katso sivut 43–45)

VUOSI 2008 julistettiin Outokummulla yritys vastuun teemavuodeksi, jonka tavoitteena oli nostaa vastuuasiat paremmin konsernin henkilöstön tietoisuuteen. Asetimme ympäristö- ja sosiaaliselle vastuulle konkreettisia, mitattavissa olevia tavoitteita. Tuotantolaitoksille ja toimistoille asetettiin energiankulutusta ja sekajätteen määrää koskevat tavoitteet. Lisäksi suositelimme puhelinneuvotteluja lentämisen sijaan, vähäpäästöisiä yhtiön autoja (alle 200 g CO₂/km) ja järjestimme kilpailun hiilidioksidipäästöjen vähennysinvestoinneille.

On ollut vaikeaa mitata, onko tietoisuus vastuuasioista parantunut teemavuoden ansiosta. Asiaa selvitettiin marraskuussa haastattelemalla noin 30 Outokummun työntekijää konsernin eri yksiköissä. Näyttää siltä, että vaikka jotkut ovat erittäin sitoutuneita tavoitteisiimme, toiset eivät ole huomioineet pyrkimyksiämme.

Esimerkiksi New Castlessa ja Richmondissa, Yhdysvalloissa haasteeseen on tartuttu ja kierrätykseen on todella perehdytty (ks. case sivulla 32). Konsernin myynti- ja markkinointiorganisaatiossa on oma-aloitteisesti mietitty tapoja vähentää sekajätettä, energiankäyttöä ja hiilidioksidipäästöjä. Myös Espanjan myyntitoimistossamme on laadittu suunnitelma teemavuoden tavoitteiden saavuttamiseksi pienillä – mutta tärkeillä – toimenpiteillä, kuten kaksipuolisella tulostuksella.

Toivottavasti nämä esimerkit kannustavat myös niitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet toimintaan. Vaikka teemavuosi on jo päättynyt, ponnistelumme jatkuvat.

SYYSKUU

- Jälleen mukana DJSI stoxx ja World indekseissä.
- Lahjoitus Oulun yliopistolle
- Outokumpu Suomen paras yritysraportointia
- Aikomus sulkea Sheffieldin erikoisohuita teräsna-
hoja valmistava yksikkö julkistettiin
- DuPont turvallisuusauditointi

LOKAKUU

- Allekirjoitimme World Steel Associationin
kestävän kehityksen
peruskirjan

MARRASKUU

- Sidosryhmäpaneeli
- O'People henkilöstökysely

JOULUKUU

- Seitsemän investointisuun-
nitelmaa jatkoon 5 miljoonan
euron kilpailussa
- YT-neuvottelut alkavat
- Fagerstan tehdas suljetaan
- Allekirjoitamme YK:n Global
Compactin periaatteet

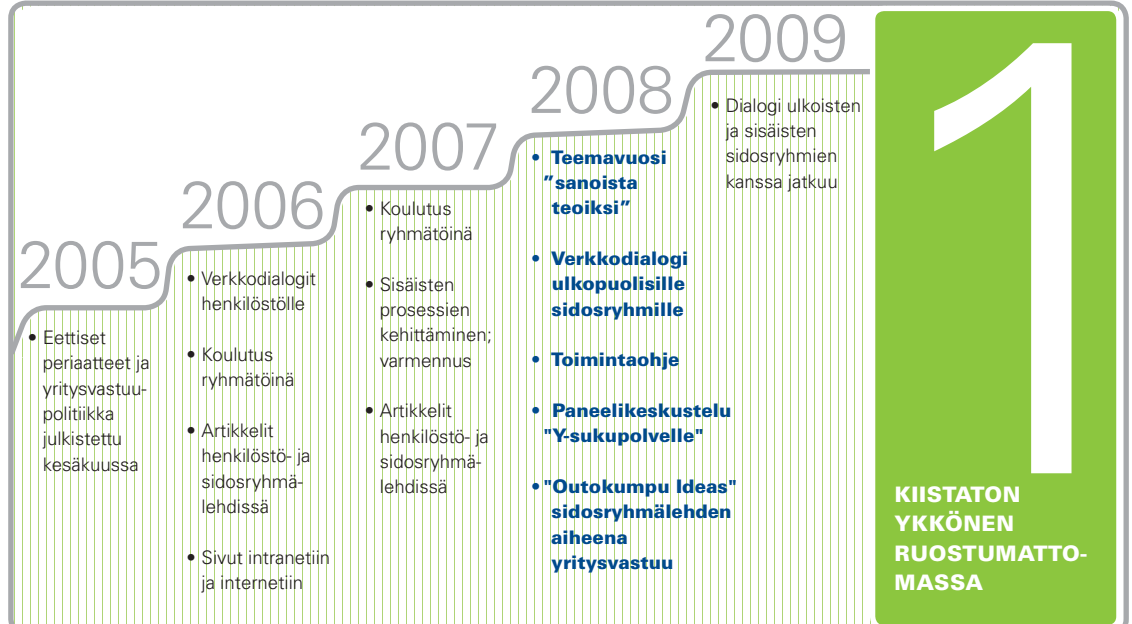
Tavoitteenamme on ykkösasema yritysvastuussa

NÄKEMYKSEMME mukaan yritysvastuu käsittää ympäristöön liittyvän, taloudellisen ja sosiaalisen vastuun sekä näiden vaikutukset keskeisiin sidosryhmiimme. Näiden kolmen vastuun olisi oltava tasapainossa. Vastuullisen toiminnan tärkeyden korostamiseksi ja työntekijöidemme tietoisuuden nostamiseksi nimesimme vuoden 2008 yritysvastuun teemavuodeksi. Asetimme itsellemme konkreettiset, mitattavissa olevat tavoitteet niin ympäristöön liittyvän kuin sosiaalisenkin vastuun osalta.

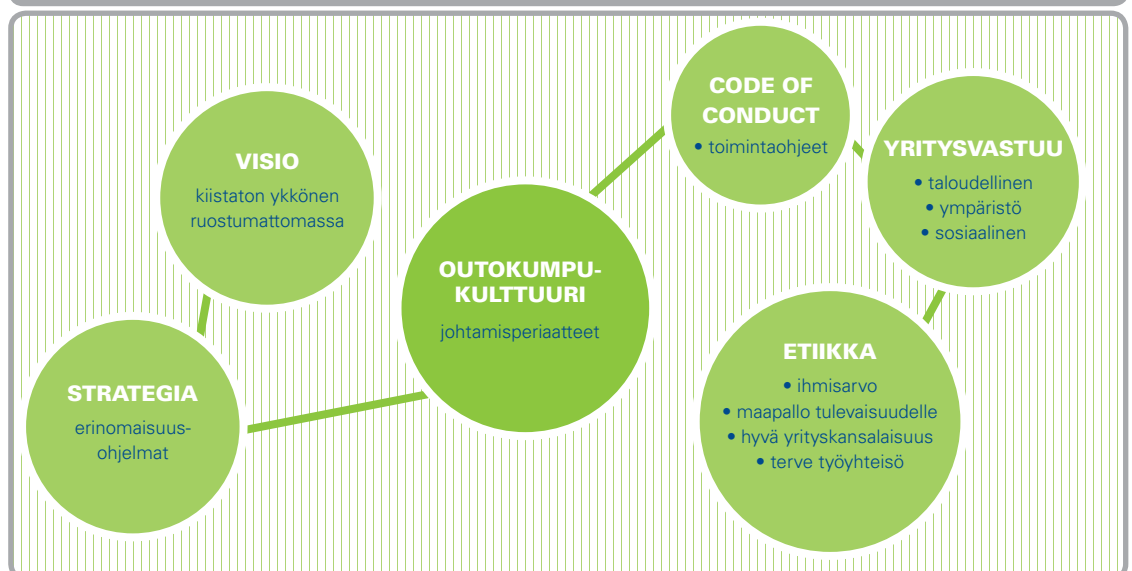
Ympäristö- sekä terveys- ja turvallisuusasiat ovat – ja ovat aina olleet – keskeisen tärkeitä. Niin kannattavuutemme ja kilpailukykyämme kuin myös henkilöstömme hyvinvoinnin kannalta. Outokumpu ei tyydy näissä asioissa kompromisseihin, ja niissä suoriutumista on aina mahdollista parantaa. Turvallisuutta on pidettävä ensiarvoisena myös aikoina, jolloin tuotamme vähemmän. Kiinnitämme erityisen paljon huomiota henkilöstömme ja toimittajiemme hyvinvointiin sekä asiakkaiden toivomuksiin. Pörssiyhtiönä Outokumpu on sitoutunut tuottamaan voittoa osakkeenomistajilleen.

Nykyisessä maailmanlaajuisessa talouden taantumassa, joka rasittaa myös Outokumpua, on entistäkin tärkeämpää toimia vastuullisesti ja yrittää pitää yritysvastuun kolme osa-aluetta tasapainossa. Ruostumattomien terästuotteiden kysynnän hyvin voimakas supistuminen on pakottanut meidät raskaisiin toimiin, jotka vaikuttavat sekä meihin että sidosryhmiimme.

VASTUULLISUUS OSAKSI JOKAPÄIVÄISTÄ TOIMINTAA

VASTUULLISUUS OSA KOKONAISUUTTA

Vastuunkanto ja johtamisjärjestelmät

OUTOKUMMUN VISIO

Outokummun visiona on tulla kiistattomaksi ykköseksi ruostumattomassa teräksessä ja perustaa menestykselliseen erinomaisuuteen. Meille ykkösasema ruostumattomassa teräksessä tarkoittaa sitä, että haluamme olla alamme kannattavin yritys, tehokkain tuottaja, suosituin työnantaja ja paras yritys asiakassuhteiden hallinnassa. Pyrkimyksemme on saavuttaa ykkösasema vastuullisen yritystoiminnan kautta, tärkeimpien sidosryhmiemme avulla ja tuella.

OUTOKUMMUN STRATEGISET TAVOITTEET

Outokummun strategisten tavoitteiden on määrä johtaa meidät ykkösasemaan ruostumattomassa teräksessä. Strategianamme on luoda arvoa ylivertaisella tuotanto- ja jakelutoiminnalla, ja pyrimme toteuttamaan tämän arvon erinomaisuusohjelmien avulla. Uskomme myös, että ykkösaseman saavuttaminen ruostumattomassa teräksessä vaatii jatkuvaa henkilöstön kehittämistä ja katseen pitämistä asiakkaan tarpeissa.

OHJEET JA POLITIIKAT TOIMINTAMME SELKÄRANKANA

Toimintamme peruseriaatteena on noudattaa kussakin toimintamaassamme paikallista lainsäädäntöä, mutta haluamme viedä vastuullisuutemme tätä korkeammalle tasolle. Työssämme noudatetaan myös Yhdistyneiden kansakuntien antamia suosituksia ja yrityksemme sisäisiä politiikkaohjeita. Olemme sitoutuneet muun muassa YK:n Global Compactin 10 periaatteeseen. Sisäisiin ohjeisiimme kuuluvat eettiset periaatteemme, yritysvastuupolitiikka, uusi toimintaohjeemme sekä ympäristöpolitiikka ja

työterveys- ja turvallisuuspolitiikka. Eettiset periaatteemme on lisäksi sisällytetty johtamisen periaatteisiimme. Yksittäisillä toimipaikoilla on yksityiskohtaisempia käytännön ohjeita toimintatapojen tukemiseksi.

HALLINTOKÄYTÄNNÖT JA SITOUKUKSET

Outokumpu-konsernin emoyhtiö, Outokumpu Oyj, on Suomessa rekisteröity ja kotipaikkaansa pitävä julkinen osakeyhtiö.

Outokumpu Oyj:n hallintoon ja johtamiseen sovelletaan Suomen lakeja, yhtiön yhtiöjärjestystä sekä yhtiön hallituksen vahvistamia hallintosääntöjä. Outokumpu noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistyksen 20. lokakuuta 2008 julkaisemaa ja NASDAQ OMX Helsingin osaksi säännöstöään hyväksymää Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Koodista poiketen Outokummulla sekä hallituksen nimitysvaliokunnan että varsinaisen yhtiökokouksen asettaman osakkeenomistajien nimitysvaliokunnan nimittää yhtiökokous. Tämän lisäksi Outokumpu noudattaa NASDAQ OMX Helsingin sääntöjä ja ohjeita.

Ylin vastuu konsernin hallinnosta ja toiminnasta on emoyhtiö Outokumpu Oyj:n toimielimillä, joita ovat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja. Outokummun hallintokäytännöt, toimielinten tehtävät ja vastuut sekä valvontajärjestelmä on esitetty tarkemmin vuosikertomuksemme sivuilla 54–59.

SISÄINEN TARKASTUS

Konsernin sisäisen tarkastuksen tavoitteet pysyivät ennallaan vuonna 2008. Sisäinen tarkastus on konsultoivaa tarkastusta hallituksen tarkastusvaliokunnan ja konsernin

johtoryhmän erikseen päättämässä kohteissa ja asioissa. Painopisteenä on tiedon välittäminen sekä potentiaalisten liiketoimintariskien tunnistaminen ja hallinta. Sisäisiä tarkastuksia suoritetaan tiiviissä yhteistyössä konsernin rahoitus- ja riskienhallintatoiminnon, taloushallinnon ja tilintarkastajien kanssa. Sisäinen tarkastus raportoi työstään hallituksen tarkastusvaliokunnalle, joka hyväksyy sen toimintasuunnitelman.

Vuoden 2008 aikana tarkastettiin 28 eri yksikköä tai toimintoa itse tai yhdessä ulkopuolisten palveluntarjoajien kanssa. Sisäinen tarkastus seuraa, miten Outokummun eettisiä periaatteita, yritysvastuupolitiikkaa ja toimintaohjetta noudatetaan ja miten niitä viedään osaksi toimintaa konsernin yhtiöissä ja yksiköissä. Merkittäviä riskejä ei havaittu. Sisäinen tarkastus on kuitenkin tutkinut kahta väärinkäytös- ja varkausepäilyä konsernissa ja ilmoittanut tarpeen vaatiessa niistä poliisiviranomaisille. Tämänhetkisen käsityksen mukaan nämä väärinkäytökset tai varkaudet eivät kuitenkaan olleet huomattavia.

Institute of Internal Auditors -järjestön standardin 1312 (2004) mukaan vähintään joka viides vuosi on järjestettävä ulkopuolinen laadunarviointi, jonka suorittaa pätevä, riippumaton arvioija. Ernst&Young suoritti tämän arvioinnin ensimmäisen kerran vuonna 2008.

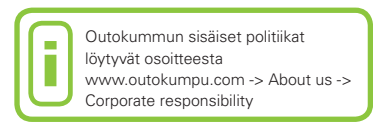
TURVALLISUUS JA RISKIENHALLINTA

Oleellinen osa vastuullisen yrityksen toimintaa on suojella sen henkilöstöä, tietoa, menetelmiä, ympäristöä, omaisuutta ja mainetta erilaisilta tappioilta. Vuonna 2008 Outokumpu aloitti systemaattisen ennaltaehkäi-

syohjelman, joka koskee erityisesti henkilö- ja materiaaliturvallisuutta. Turvallisuuden takaamiseksi meidän on oltava jatkuvasti tietoisia henkilöistä ja materiaalista sekä niiden liikkeistä tiloissamme.

Vuonna 2008 vahvistettiin riskienhallinnan uusittu organisaatio, joka keskittyy kokonaisvaltaisiin yritysriskeihin ja turvallisuuteen. Konserniin kohdistuvat keskeiset riskit arvioitiin, tunnistettiin ja asetettiin tärkeysjärjestykseen konsernin johtoryhmässä riskienhallintakeinojen löytämiseksi. Tämä työ jatkuu vuonna 2009 liike-toimintayksiköissä ja eri toiminnoissa. Keskeistä kaikilla riskienhallinnan osa-alueilla on kattava käsitys vallitsevista riskeistä. Näin ollen kehitystyössä jatkoimme riskien raportoinnin ja seurannan menettelytapojen kehittämistä. Rahoitus- ja taloudellisten olojen epävakauden vuoksi painotimme taloudellisten riskien, kuten esimerkiksi nikkelin hinta- ja asiakkaisiin liittyvien luottoriskien hallintaa.

Kehitettyjä riskienhallinnan strategioita tuotiin käytäntöön antamalla toimintaohjeita ja järjestämällä säännöllisiä tarkastuksia ja tiettyjä erityisohjelmia toimipaikoilla. Merkittävimmät vuonna 2008 annetut riskienhallintaohjeet kattoivat fyysisen turvallisuuden, matkustus-turvallisuuden, kriisienhallinnan ja henkilöturvallisuuden. Ohjeet laadittiin yhteistyössä hiljattain perustetun Outokumpu Security Working Groupin kanssa.

Rakennamme luottamusta ja kunnioitusta -toimintaohje

OUTOKUMMUN TOIMINTA-OHJE julkaistiin elokuussa 2008 osana yritys vastuun teemavuotta. Toimintaohjeen tarkoituksena on antaa tarkempia ohjeita liiketoiminnasta tueksi eettisille periaatteillemme ja yritys vastuupolitiikallemme. Saimme selkeän viestin henkilöstöltämme, että se kaipasi käytännön esimerkkejä ja ohjeita avuksi tiettyihin tilanteisiin. Jaoin jokaiselle työntekijälle

tämän toimintaohjeen taskukirjasena heidän omalla äidinkielellään. Outokummun toimintaohje on käännetty 21 eri kielelle.

Toimintaohjeemme tavoitteena on rakentaa luottamusta ja kunnioitusta. Haluamme, että kaikki sidosryhmämme luottavat Outokumpuun ja kunnioittavat meitä.

Noin sata Outokummun johtajaa on jo vahvistanut sitoutumisensa Outokummun toimintaohjeeseen allekirjoittamalla lauseen "Olen vastaanottanut Outokummun toimintaohjeesta henkilökohtaisen kopion ja sitoudun noudattamaan sitä". Seuraavan kehityskeskustelun yhteydessä jokaista työntekijää pyydetään myös varmistamaan allekirjoituksellaan, että he ovat lukeneet toimintaohjeen.

Konsernin paloturvallisuuden ja yleisen turvallisuuden tasoa valvottiin säännöllisillä laito tarkastuksilla, joita toteutettiin yhteensä yli 40 sekä omin voimavaroin että tietyin osin yhteistyössä vakuutusyhtiöidemme asiantuntijoiden kanssa.

Yksi vuoden 2009 päätavoitteista on valmistautua tullimenettelyjen tuleviin muutoksiin ja saavuttaa valituille tuotantolaitoksille EU:ssa valtuutetun taloudellisen toimijan (authorized economic operator) asema, mikä helpottaa merkittävästi konsernin tullimenettelyjä ja siten lyhentää toimitusaikoja.

VASTUULLISUUDEN PERIAATTEIDEN NOUDATTAMINEN

Outokummun hallitus on antanut toimitusjohtajan tehtäväksi niiden toimenpiteiden määrittelyn ja täytäntöönpanon, joita yritys vastuupolitiikan ja eettisten periaatteiden johdonmukainen noudattaminen Outokummussa edellyttää. Hallitus tarkastelee Outokummun toiminnan vastuullisuutta vähintään kerran vuodessa toimitusjohtajan raportin pohjalta. Johdon ja työntekijöiden edellytetään noudattavan yritys vastuun periaatteita.

Käytössä on ollut intranetissä sekä internetissä luottamuksellinen kanava, help line, jonka kautta voi tehdä anonyymejä ilmoituksia periaatteiden vastaisesta toiminnasta sisäiselle tar-

TÄRKEIMMÄT YRITYSVASTUUN TAVOITTEET

Yritys vastuupolitiikkamme kolme päätavoitetta

- 1) Yritys vastuun tulee olennaiseksi osaksi kaikkea toimintaamme ja päätöksentekoa materiaalin hankinnasta tuotantoon ja myyntiin. Taloudellisten, ympäristön, sosiaalisten vastuukysymysten tulisi olla tasapainossa keskenään. Lakien noudattaminen muodostaa toimintamme pohjan. Parantamalla kaiken aikaa toimintamme vastuullisuutta tähtäämme yhä korkeammalle tasolle.
- 2) Liikekumppanimme, alihankkijamme ja tavarantoimittajamme tutustuvat periaatteisiimme ja noudattavat samanlaista tasoa toiminnassaan.
- 3) Edistääksemme läpinäkyvyyttä pyrimme toteuttamaan jatkuvaa, järjestelmällistä ja avointa vuoropuhelua yritys vastuuasioista tärkeimpien sidosryhmiemme, kuten osakkeenomistajien, henkilöstön, asiakkaiden, tavarantoimittajien ja kansalaisjärjestöjen kanssa. Tämä yhteistyö kehittää sekä toimintamme vastuullisuutta että tästä vastuullisuudesta kertomista.

JOHTAMISEN PERIAATTEET

Alla olevat Outokummun johtamisen periaatteet ovat konkreettisia suosituksia, jotka laadittiin konsernin edellisten arvojen jälkeen. Kutsuimme arvojamme "Outokummun tavaksi toimia". Yksi periaatteistamme on tässä esimerkkinä selostettu tarkemmin.

- Teemme rakentavia päätöksiä
- Saavutamme haastavia tavoitteita
- Luomme menestyvän joukkueen
- Innostamme huippusuorituksiin
- **Rakennamme luottamusta ja kunnioitusta**
 - Toimimme johdonmukaisesti ja noudatamme määriteltyjä eettisiä periaatteita ja arvoja
 - Kannustamme ja edellytämme myös toisten toimivan eettisten arvojen mukaisesti
 - Osoitamme päivittäisessä työssä rehellisyyttä, lojaaliutta ja lahjomattomuutta

kastuksellemme. Vuonna 2008 saatiin yksi ilmoitus, joka koski johtamisen periaatteitamme.

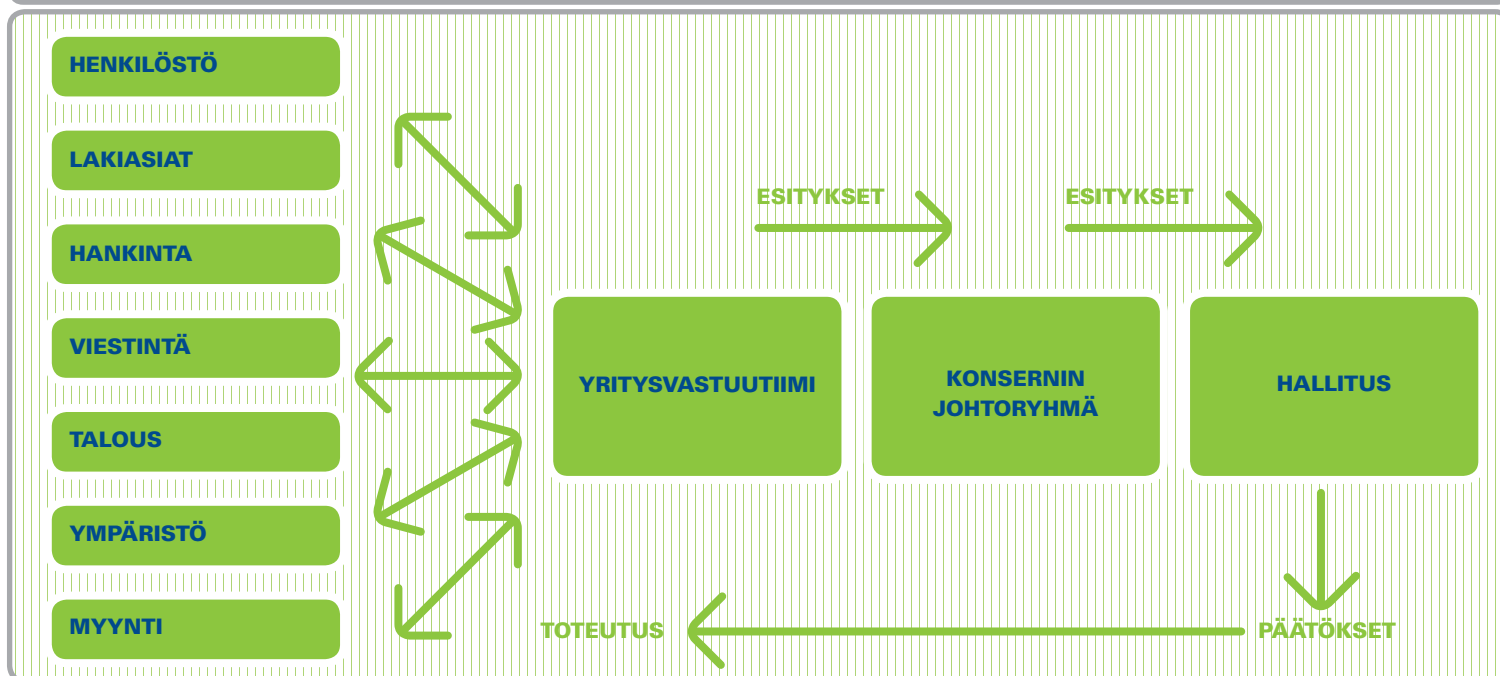
Suomen Tulli käynnisti rikostutkimuksen liittyen Outokummun Venäjän vientikäytäntöihin vuoden 2007 alussa. Teettämämme omien tutkimusten mukaan ei ole löytynyt näyttöä siitä, että henkilöstömme tai yhtiömme olisi syyllistynyt Tullin epäilemiin rikoksiin. Tut-

kimukset ovat jatkuneet vuosina 2007 ja 2008. Tulli ilmoittaa helmikuussa 2009 niiden etenemisestä.

KILPAILUSÄÄNTÖJÄ TULEE KUNNIOITAA

Outokumpu edellyttää kaikkien työntekijöidensä kunnioittavan kilpailusääntöjä. Lakiasiainosasto on järjestänyt myynti- ja markkinointihenkilöstölle koulutusta kilpailu-

YRITYSVASTUUSIJOIDEN HALLINTA

säännöistä ja lainsäädännöstä 1990-luvun puolivälistä alkaen. Koulutuksen tarkoitus on saada koulutettavat havaitsemaan mahdolliset ongelmat keskustelun ja tilanteet kilpailijoiden kanssa, jotta he voivat hakea asiantuntijaneuvoja välttääkseen mahdolliset laittomat järjestelyt. Vuoden 2007 loppuun mennessä 300 henkilöä oli osallistunut viimeisimmälle koulutuskierrokselle. Koulutusta järjestetään tarpeen mukaan.

Vuoden 2008 aikana oli tarkoitus käynnistää e-learning -ohjelma, jolla voidaan kouluttaa henkilöstöä ja muistuttaa heitä kilpailuasiantarkkuudesta. Kaupallisen organisaation mittavan organisaatiomuutoksen takia toteutusta kuitenkin lykättiin myöhempään ajankohtaan.

Ohjelma aloitetaan vuoden 2009 alkupuolella pilottihankkeena Italiasta. Ohjelma tavoittaa 500 henkilöä kaupallisessa organisaatiossa. Ohjelma lähetetään suoraan osallistujan sähköpostiin, ja se muistuttaa itsestään kunnes se on tehty.

YRITYSVASTUUSIJOITA HOITAVA ORGANISAATIO

Outokummun yritys vastuusasiat kuuluvat suoraan yhtiön toimitusjohtajan vastuualueeseen. Konserniviestintä vetää yritys vastuutiimiä, johon kuuluu eri toimintojen edustajia. Ryhmän tehtävänä on toimia neuvonantajana yritys vastuusajoissa. Konserniviestintä vastaa yritys vastuusajojen koordinoimisesta ja kehittämisestä konserninlaajuisesti. Kukin liiketoimintayksikkö

ja toiminto vastaa oman toimintansa vastuullisuudesta, valvonnasta, tiedonkeruusta sekä raportoinnista.

PRICEWATERHOUSE-COOPERSIN HAVAINTO

Yritys vastuun toteuttaminen
Ylin johto on ilmaissut selkeästi sitoutumisensa yritys vastuuseen. Liiketoimintayksikköjen sitoutumisessa on kuitenkin vielä parantamisen varaa. Yritys vastuun toteuttamiseen Outokummun liiketoimintayksiköissä voitaisiin keskittyä parantamalla tietoisuutta sekä koulutuksen avulla.

Proaktiivista vuoropuhelua sidosryhmiemme kanssa

PYRIMME ylläpitämään tärkeimpien sidosryhmiemme kanssa avointa ja säännöllistä vuoropuhelua vastuukysymyksistä, jonka tarkoituksena on parantaa avoimuutta. Mielestämme on tärkeää olla tietoinen meihin kohdistuvista odotuksista.

Varsinaisen tiedon jakamisen ohella erilaiset keskustelut, seminaarit, ryhmätyöt ja paneelit, roadshow't, messut, vierailut ja avointen ovienpäivät ovat tapoja, joilla kohtaamme sidosryhmiämme kasvotusten. Vuoropuhelua käydään varsinkin analyytikoiden, sijoittajien, henkilöstön, asiakkaiden sekä tavarantavara- ja palvelujen toimittajien kanssa. Muita tärkeitä sidosryhmiämme ovat kansalaisjärjestöt, lähiyhteisöt, viranomaiset sekä toimiala- ja yritysyritykset. Niiden olemassaolo ja luottamus meihin ovat liiketoimintamme edellytyksiä.

Vuosi 2008 oli Outokummulla yritys vastuun teemavuosi. Se käynnistyi verkkodialogina ulkoisten sidosryhmiemme kanssa. Siinä käsiteltiin yritys vastuuseen liittyviä tulevaisuuden huolenaiheita. Katso case sivulla 14. Kutsuimme osallistujat liittymään Outokummun yritys vastuuverkostoon – noin 30 henkeä hyväksyi kutsun. Lisäksi kansakäyminen sijoittajien ja analyytikoiden kanssa oli edellisten vuosien tapaan tiivistä. Vuonna 2008 sidosryhmälehtemme, Outokumpu Ideas (aikaisemmin Outokumpu Factor), käsiteli ainoassa numerossaan erilaisia yritys vastuuasioita – toimitusketjun hallintaa, vedenkäyttöä ja monimuotoisuutta. Raporttimme tässä osassa keskitymme vuoropuheluun ulkoisten sidosryhmiemme kanssa. Tärkeää vuorovaikutustamme sisäisen sidosryhmämme, henkilöstön, kanssa on kuvattu sivulla 43 sosiaalista vastuuta käsittelevässä osassa.

AKTIIVINEN YHTEYS SIOJITTAJIIN JA ANALYYTIKOIHIN

Vuonna 2008 ylläpidimme aktiivista vuoropuhelua ja yhteyttä maailmanlaajuisten sijoittaja- ja analyytikko-verkostojemme kanssa. Tärkeimpiin sijoittajasuhdetapahtumiimme kuuluvat pääomamarkkinapäivä Lontoossa analyytikoilta, sijoittajille ja pankkiireille, II road show'ta Euroopassa ja Yhdysvalloissa sekä varsinaisen yhtiökokous, joka pidettiin Helsingissä. Vuoden aikana järjestimme neljä tulosjulkistusta, jotka olivat nähtävissä myös suorina lähetyksinä verkkosivuiltamme.

Näiden tilaisuuksien lisäksi järjestimme yhteensä 12 aamiais- ja lounastapaamista Helsingissä ja Lontoossa instituutiosijoittajille ja osallistuimme viiteen eri arvopaperinvälittäjien

järjestämään toimialaseminaariin. Lisäksi osallistuimme useisiin Suomessa pidettyihin yksityissijoittajien tilaisuuksiin. Analytikoistamme ja sijoittajistamme koostuva ryhmä sai jälleen mahdollisuuden vierailta Kemin ja Tornion tuotantolaitoksissamme toukokuussa. Vuonna 2008 järjestettiin lähes 300 henkilökohtaista tapaamista ja puhelinkonferenssia eri sijoittajien kanssa.

TAVARANTOIMITTAJAT PAINOPISTEENÄ

Edellisessä raportissamme kerroimme, että tavoitteemme vuonna 2008 on kehittää toimitusketjumme vastuullisuutta, mikä tarkoittaa, että pyrimme työskentelemään vastuullisten toimittajien kanssa, jotka ottavat toiminnassaan huomioon taloudelliset, ympäristöön liittyvät sekä sosiaaliset tekijät.

Tällä hetkellä meillä on noin 10 000 tavarantoimittajaa. Niistä suurimpia ovat raaka-aineiden toimittajat, jotka muodostavat suurimman osan hankinnoistamme. Alle yksi prosentti niistä sijaitsee matalan kustannustason tai kustannuskilpailukykyisissä maissa, kuten Kiinassa, Intiassa, Indonesiassa tai Venäjällä.

Toimitusketjumme taloudellisen vastuullisuuden parantamiseksi olemme toteuttaneet kaksi niin sanottua erinomaisuusohjelmaa, joiden tavoitteena on parantaa hankintaprosessiemme kustannustehokkuutta. Vuonna 2008 käynnistettiin kolmi-vuotinen hankinnan erinomaisuusohjelma, joka tukee toiminnallisen erinomaisuuden strategista tavoittamamme. Ohjelma tähtää hankinnan jatkuvaan parantamiseen vähentämällä hankinnan tappioita, joita aiheutuu esimerkiksi vaihtoehtoisten toimittajien puutteesta, hallitsemattomista me-

noista sekä logistiikkakustannuksista. Ohjelman osana läpi organisaation toimivat tiimimme toimivat tiiviissä yhteistyössä sellaisten potentiaalisten toimittajiemme kanssa, jotka ovat kiinnostuneita ja pystyvät rakentamaan sekä Outokumpua että toimittajaa itseään hyödyttäviä suhteita. Olemme havainneet, että innovatiivisimmat kokonaiskustannusten säästöideat syntyvät yleensä yhteistyössä luovien toimittajiemme kanssa.

Aikaisemmin Outokummun liiketoimintayksiköt käyttivät toimittajien arviointiin erilaisia prosesseja ja työkaluja. Meiltä puuttui yhteinen prosessi toimittajien sosiaalisen vastuullisuuden arviointiin, ja voimassaoleviin hankintasopimuksiin ei sisällynyt esimerkiksi ihmisoikeuksiin liittyviä kriteerejä.

Varmistaaksemme, että toimittajamme noudattavat samoja eettisiä vaatimuksia Outokummun kanssa, vuonna 2006 aloitettiin kestävä toimitusketjun hallinnan työkalu -projekti yhteistyössä Teknillisen korkeakoulun kanssa. Kolmi-vuotinen projekti yritys vastuupolitiikan toimitusketjulle asettamista vaatimuksista saatiin päätökseen vuonna 2008. Projektin tärkein tuotos oli kysymyspatteristo toimittajien yritys vastuun arviointiin. Kyselylomake kattaa kaikki kolme yritys vastuun osa-alueita: taloudellisen, ympäristöön liittyvän sekä sosiaalisen vastuun. Työkalu tullaan sisällyttämään hankintaprosesseihimme. Sitä tullaan käyttämään erityisesti uusien toimittajien hyväksyntämenettelyissä. Tavoitteenamme on saada työkalu käyttöön vuonna 2009.

LÄHEMMÄKSI ASIAKKAITA

Huhtikuussa 2008 perustimme uuden konsernin myynti- ja markki-

VERKKODIALOGIN VIISI SUURINTA HUOLENAIHETTA

>> Ruostumattoman teräksen ympäristövaikutukset

Katso sivut 47–48

>> Kiihtyvä ilmastonmuutos johtuen energian kulutuksesta

Katso sivut 28–30

>> Tutkimus- ja kehitystoiminnan tärkeys innovatiivisten ratkaisujen löytämisessä

Katso sivut 46–48

>> Ruostumattoman teräksen terveysvaikutukset

Katso sivu 48

>> Ilmastonmuutos ja hiilidioksidipäästöt

Katso sivut 20–21, 24, 29 ja 33

nointitoiminnon. Uusi organisaatio jakaa myyntihenkilöstömme seitsemään yksikköön asiakastoimialojen perusteella. Vuonna 2007 järjestetyissä asiakaskyselyissä ilmeni, että asiakkaat pitivät Outokumpua monimutkaisena organisaationa, jonka kanssa ei ole helppo asioida. Uuden organisaation tavoitteena on vähentää tätä monimutkaisuutta.

Asiakashaastattelujen perusteella olemme havainneet, että asiakkaat odottavat meidän ymmärtävän paremmin heidän liiketoimintaansa, reagoivan nopeammin hintojen muutoksiin markkinoilla sekä tarjoavan heille innovatiivisempia ratkaisuja.

Haluamme korjata näitä puutteita. Siten pyrimme jatkuvasti parantamaan ymmärrystämme eri asiakastoimialojen liiketoimintaympäristöistä. Haastattelujen myötä yritämme kehittää ymmärtämystämme asiakkaidemme tarpeista sekä siitä, kuinka voimme täyttää nämä tarpeet. Uusi organisaatio helpottaa myös sellaisten asiakkaiden palvelemista, jotka

toimivat useissa maissa. Asiakkaiden esittämien toiveiden johdosta perustimme vuonna 2008 konserninlaajuisen hinnoittelutoimiston, joka voi reagoida markkinahintojen muutoksiin entistä tehokkaammin tieto- ja raportointijärjestelmien avulla. Lisäksi toimintatapaa koskeva ohjeistuksemme on selkeyttänyt kaupallisten toimintojen ohjeita erilaisilla markkina-alueilla. Toimintatapohjeet pannaan täytäntöön kokonaisuudessaan ja siihen liittyvä viestintä toteutetaan vuonna 2009.

Epävirallisen asiakaspalautteen perusteella voidaan päätellä, että uudella organisaatiollamme on paremmat valmiudet vastata asiakkaidemme tarpeisiin. Asiakkaat tuntevat, että Outokumpu keskittyy entistä enemmän asiakkaaseen ja että yleinen tietämyksemme heidän liiketoiminnastaan on kasvanut. Lisäksi asiakkaat ovat hyvin tyytyväisiä siihen, että heillä on käytettävissään yksi kontaktipiste koko organisaatioon, jos he haluavat keskustella tärkeistä kysymyksistä.

Meidän on kuitenkin varmistet-

tava, että myynti- ja markkinointistrategiamme vastaavat asiakkaiden toivomaa yhteydenottotapaa. On tärkeää, että kykenemme mukautumaan markkinatrendien muutoksiin sekä kuuntelemaan asiakkaitamme, jotta voimme vastata heidän tarpeisiinsa mahdollisuuksien mukaan milloin ja missä tahansa.

HALUAMME KUULLA TULEVAISUUDEN OSAAJIEN ODOTUKSISTA

Uskomme, että uusien ja tulevien lahjakkuuksien houkutteleva on välttämätöntä, jotta voimme jatkaa tietämme kohti visiotamme ykkösosasta ruostumattomassa teräksessä. Tästä syystä harjoitamme aktiivista vuoropuhelua tulevien osaajien kanssa ja seuraamme tutkimuksia, joissa selvitetään nuorten yrityksiä kohtaan asettamia odotuksia sekä heidän käsityksiään Outokummusta. Käymme joka vuosi useilla rekrytointimessuilla. Vuoden 2008 Suomen Universum Graduate Survey osoitti, että opiskelijat uskovat Outokummun pystyvän tarjoamaan heille haastavia työtehtäviä, kilpailukykyisen palkkauksen ja kansainvälisen työympäristön. Vaikka paransimme sijoitustamme monella osa-alueella, on meidän kuitenkin jatkettava työtä, jotta voimme saavuttaa ykkösosaman opiskelijoiden suosituimpana työnantajana.

Saadaksemme ensi käden tietoa opiskelijoiden odotuksista järjestimme marraskuussa yritys vastuusasioita paneelikeskustelun kasvotusten opiskelijoiden kanssa. Keskustelimme yritys vastuusta sekä siitä, kuinka me Outokummulla suhtaudumme vastuuseemme. Lisäksi opiskelijat keskustelivat arvoistaan ja tuleviin työnantajiansa kohdistamistaan odo-

tuksista sekä kommentoivat vastuuraportointiamme vuodelta 2007. Lisätietoja löytyy sivulta 14.

TOIMIALA- JA YRITYSJÄRJESTÖT – VERKOSTOITUMINEN

Outokumpu on aktiivinen ja vastuullinen toimija yhteiskunnassa. Se on merkittävä vaikuttaja maailman kuudenneksi suurimpana ruostumattoman teräksen tuottajana sekä Suomen kahdeksanneksi suurimpana yrityksenä, ja äänemme kuuluu monilla foorumeilla. Vuonna 2008 asiantuntijamme ja ylin johtomme jatkoivat tiivistä yhteydenpitoa viranomaisten ja eri organisaatioiden kanssa. He osallistuivat vuoropuheluun useilla foorumeilla, joissa käsiteltiin muun muassa ilmaston muutoksen asettamia haasteita sekä liike-elämään ja ruostumattomaan teräkseen liittyviä aiheita. Toivomme myös, että tekemällä aktiivista yhteistyötä eri organisaatioiden ja yritysten kanssa voimme myös oppia, miten muut yritykset hoitavat vastuullisuuttaan.

Outokumpu on jäsenenä mukana kansainvälisellä tasolla muun muassa World Economic Forumissa ja toimialajärjestöissä kuten Eurofer, Euro Inox ja International Chromium Development Association. Outokumpu on myös rauta- ja teräsjärjestö World Steel Associationin (entiseltä nimeltään International Iron and Steel Institute) ja sen ruostumattomaan teräkseen keskittyvän alaorganisaation International Stainless Steel Forumin (ISSF) jäsen.

World Steelin puitteissa Outokumpu pyrkii myötävaikuttamaan kasvihuonekaasujen maailmanlaajuisen vähentämiseen rauta- ja teräsalalla Climate Change Policy Groupissa, jakaa parhaita käytäntöjä ja hankkii vertailutietoja työturvallisuusasioissa

Case

VUOROVAIKUTUSTA SIDOSRYHMIEMME KANSSA

Saimme työpajalta käsityksen tulevien osajien odotuksista: kolme neljästä osallistujasta pitää vastuullista yritystoimintaa tärkeänä.

PricewaterhouseCoopers fasilitoi työpajaa.

Outokumpu pyrkii ylläpitämään avointa keskustelua sidosryhmiensä kanssa varmistaakseen, että pysymme tietoisina meihin kohdistuvista odotuksista.

VERKKOPOHJAINEN YRITYSVASTUUDIALOGI

Helmi–maaliskuussa 2008 järjestimme ensimmäisen avoimen yritysvastuun verkkodialogin, jossa sidosryhmämme saivat tilaisuuden kertoa mielipiteistään. Palautetta saatiin yhteensä 141 vastaajalta, jotka edustivat useita eri sidosryhmiä. Verkkodialogiin osallistuneita pyydettiin luettelemaan tulevaisuuden yritysvastuukysymykset, joista he ovat eniten huolissaan. Merkittävimmät huolet liittyivät ilmastomuutokseen, tutkimus- ja kehitystoiminnan tärkeyteen innovatiivisten päästöjä vähentävien ratkaisujen löytämisessä sekä ruostumattoman teräksen terveysvaikutuksiin.

TULEVAISUUDEN OSAAJIEN ODOTUKSET KIINNOSTAVAT

Marraskuussa Outokumpu järjesti Espoossa työpajan 16 yliopisto- ja lukio-opiskelijalle sekä neljälle Outokummun nuorelle työntekijälle. Osallistujat olivat iältään 18–30 vuotiaita eli ns. Y-sukupolven edustajia. Työpajalla oli kolme päätavoitetta. Ensinnäkin halusimme lisätietoja osallistujien odotuksista Outokummun yritysvastuuta kohtaan. Lisäksi toivoimme

saavamme palautetta yritysvastuuraportoinnistamme. Lopuksi opiskelijat keskustelivat siitä, mitä odottavat tulevilta työnantajiltaan. Osallistujilla oli käytössään kannettavia tietokoneita, mikä tarjosi kanavan anonyymille palautteelle ja mielipiteiden vaihdolle, mutta osallistujia rohkaistiin myös keskustelemaan.

Palautteen perusteella kävi selväksi, että Y-sukupolvi odottaa yritysten harjoittavan liiketoimintaa vastuullisella tavalla. Osallistujat korostivat tarvetta pysyä kannattavana siten, ettei kestävän kehityksen vaatimusta pidettäisi uhkana. Eräs opiskelija totesi: ”Uskon, että yritykset voivat löytää uusia liiketoimintamahdollisuuksia; sellaisia, jotka ovat ’vastuullisia’”.

Dialogi antoi meille tietoa myös tulevaisuuden osajien odotuksista. Työnantajayrityksen tärkein ominaisuus on tarjota mahdollisuuksia urakehitykseen. Vastaajista kolme neljästä piti tärkeänä myös suoriutumista yritysvastuuasioissa.

Tutkimme kummastakin dialogista saamaamme arvokasta aineistoa vielä yksityiskohtaisemmin. Se auttaa meitä kehittämään toimintaamme ja raportointiamme entistä paremmaksi.

SIDOSRYHMÄKAAVIO

Health and Safety Committeeen sekä toimittaa tietojaan World Steelin vastuullisuusraporttiin Sustainability Forumin jäsenenä.

Kansallisella tasolla Outokumpu kuuluu useisiin liittoihin ja järjestöihin Suomessa, Ruotsissa, Britanniassa, Alankomaissa ja Pohjois-Amerikassa. Kansalliset lobbaus- ja yhteistyöorganisaatiot pyrkivät tuomaan esille toimialan näkemyksiä kansallisella tasolla sekä vaikuttamaan eurooppalaiseen sääntelyyn EU:n hallintoelimsä toimivien kansallisten edustajien välityksellä.

Eurofer on Euroopan teräs- ja rautateollisuuden lobbaus- ja yhteistyöorganisaatio. Outokumpu osallistuu puheenjohtajasella elinkeinoelämän ja kaupan asioihin useissa komiteoissa esimerkiksi tilastoinnin, ympäristön ja tutkimuksen parissa sekä ilmastonmuutoksen työryhmässä ja teollisuuden benchmark-ryhmässä. Eurofer toimii toimialamme edustajana suhteessa Euroopan unionin toimieliimiin, komissioon, parlamenttiin ja neuvostoon, monissa ajankohtaisissa kysymyksissä liittyen esimerkiksi ympäristön saastumisen ehkäisemisen

ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetun direktiivin (IPPC-direktiivi) uudistamiseen, kemikaalilainsäädäntö REACH:n (Registration, Evaluation and Authorization of Chemicals) täytäntöönpanoon ja Euroopan päästökauppajärjestelmän jatkamiseen vuoden 2013 jälkeen.

Yritysvastuuseen liittyvää osaamista ja toimintaansa parantaakseen Outokumpu kuuluu vastuullisen yritystoiminnan verkostoon Finnish Business & Societyyn ja sen välityksellä sen emo-organisaatioon CSR European. Tukeakseen taistelua korrup-

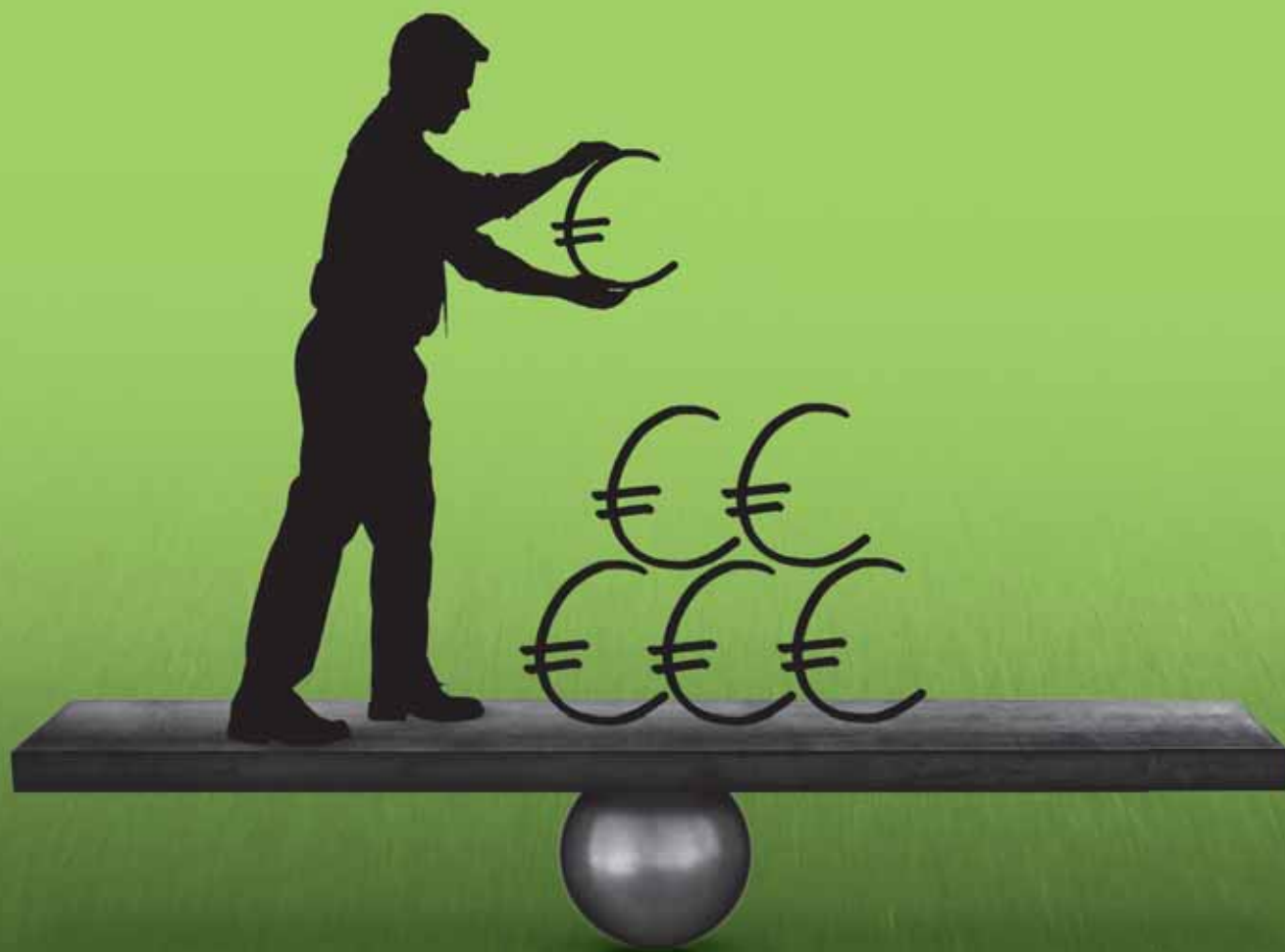
tiota ja lahjontaa vastaan Outokumpu on jäsenenä Transparency Suomi-Finlandissa, joka on Transparency Internationalin kansallinen osasto. Outokumpu on allekirjoittanut kansainvälisen kauppakamarin ICC:n peruskirjan ja Yhdistyneiden kansakuntien Global Compact -periaatteet, mikä vahvistettiin tammikuussa 2009. Lokakuussa Outokumpu allekirjoitti World Steelin kestävän kehityksen peruskirjan osoituksena tuestaan kestäväälle kehitykselle.

>> TALOUDELLINEN VASTUU

- 18 Vaikutukset sidosryhmiimme
- 20 Ilmastonmuutoksen vaikutus

Tekomme

KESTÄVÄN KILPAILUKYVYN VARMISTAMINEN

Taloudellinen vastuu

Osakeyhtiölain alaisena pörssi-yhtiönä olemme sitoutuneet tuottamaan voittoa osakkeenomistajillemme. Taloudellisena tavoitteenamme on tuottaa mahdollisimman suurta ja kestävää taloudellista lisäarvoa. Tämä tarkoittaa sitä, että tavoitellessamme voittoja pitkällä aikavälillä otamme huomioon myös päätöstemme ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset vaikutukset. Teemme sen kehittämällä ja pitämällä yllä kilpailukykyisiä ja kannattavia toimintoja, joiden pohjana ovat eettiset liikkeet. Eettiset periaatteemme, johtamisperiaatteemme, yritysvastuupolitiikkamme ja toimintatapamme toimivat ohjeina myös taloudellisissa päätöksenteossamme.

Outokumpu noudattaa hyvän yritysjohtamisen ja läpinäkyvän taloudellisen raportoinnin periaatteita. Ohjeinamme ovat pörssi-yhtiöitä koskevat säännökset, kansainväliset tilinpäätösstandardit, julkilausuma kilpailupolitiikasta, sisäpiirisäännöt sekä konsernin osinkopolitiikka.

Vuosikertomuksessa ja tilinpäätöksessä kuvaamme konsernin taloudellista tulosta ja tavoitteita. Tässä raportissa keskitymme niihin taloudellisiin vaikutuksiin, joita Outokummulla on sidosryhmiinsä.

MAAILMANTALOUDEN TAANTUMA

Maailmanlaajuinen taluskriisi on vaikuttanut toimialaamme, asiakkaisiimme ja yhtiöömme. Vaikka Outokumpu on kohdannut kriisin vahvasta asemasta, emme ole kyenneet välttymään sen vaikutuksilta. Kriisi tuo leimansa myös siihen taloudelliseen vaikutukseen, joka meillä on keskeisiin sidosryhmiimme.

Vuoden 2007 jälkipuoliskolla alkanut ruostumattoman teräksen

Maailmantalouden taantuma vaikuttaa Outokumpuun ja sidosryhmiimme.

kysynnän elpyminen jatkui vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla. Heinäkuussa ruostumattoman teräksen markkinat alkoivat heikentyä kiihtyvään tahtiin maailmanlaajuisen talouden taantumana ja investointien vaikeuden myötä. Outokummun ruostumattoman teräksen toimitukset vuonna 2008 olivat 1,423 miljoonaa tonnia, lähes samalla tasolla kuin vuonna 2007. Samaan aikaan ruostumattoman teräksen maailmanmarkkinat supistuivat 6 prosenttia. Liikevoittonamme vuonna 2008 oli 63 miljoonaa euroa tappiollinen ja selvästi heikompi kuin edellisvuonna. Emme saavuttaneet tavoittelemamme 13 prosentin tuottoa sijoitetulle pääomalle, vaan tuotto jäi negatiiviseksi -1,6 prosenttiin. Raaka-aineiden hinnat laskivat tuntuvasti, mikä johti käyttöpääoman vapautumiseen. Velkaantumisasasteemme oli 38,4 % eli turvallisesti alle yhtiön tavoitteen, enintään 75 %.

Vuodenvaihteessa jouduimme aloittamaan toimenpiteitä, joilla valmistaudumme ruostumattoman teräksen kysynnän pitkäaikaiseen heikkouteen. Painopisteemme tällä hetkellä on parantaa kannattavuutta lyhyellä aikavälillä ja kasvattaa kasvavirtaa mahdollisimman paljon. Epävarmassa markkinatilanteessa on tärkeää, että meillä on vahva tase, jonka ansiosta voimme hankkia rahoitusta joustavasti. Lisäksi tarvitsem-

me vahvan kassavirran, jonka avulla voimme maksaa toimittajillemme ja tuottaa jatkossakin lisäarvoa muille sidosryhmilllemme.

TALOUSKRIISISTÄ SELVIÄMINEN

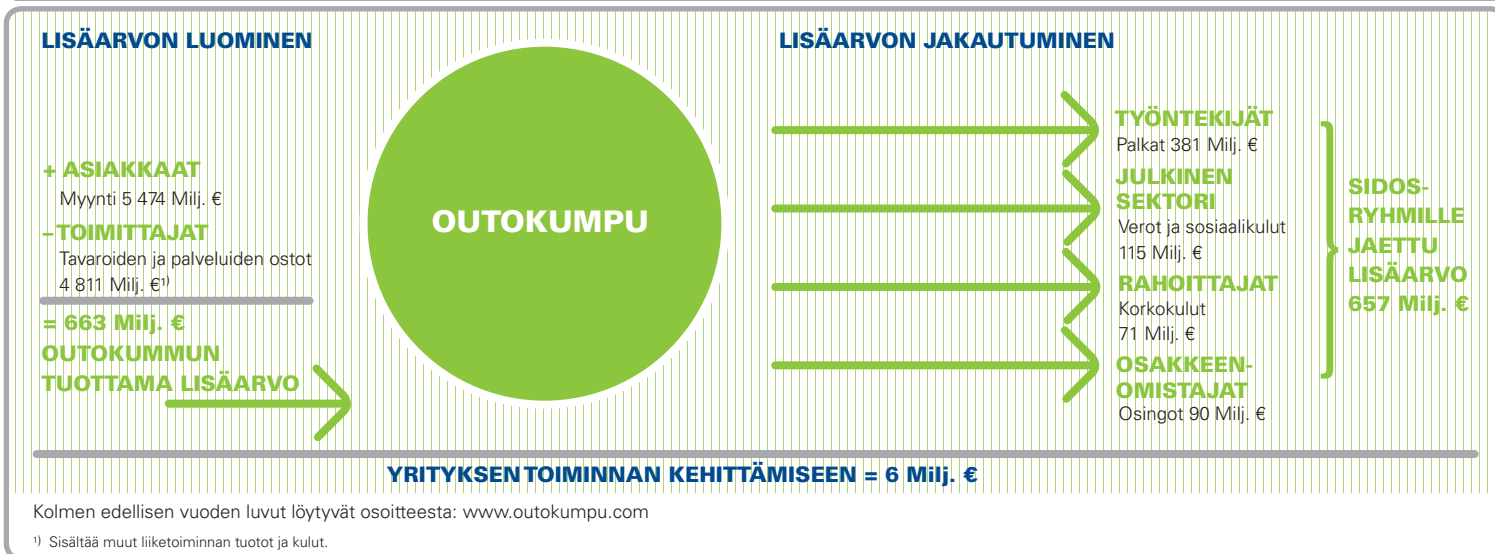
Epättydyttävästä kannattavuudesta huolimatta kassavirtamme pysyi vahvana vuonna 2008. Tämä johtui pääasiassa siitä, että kulutimme vähemmän rahaa raaka-aineisiin niiden hinnan laskiessa. Varmistaaksemme, että käytettävissämme on mahdollisimman runsaasti kassavaroja, lyhenämme lainoja tasaisesti, että käteisvaramme pysyvät aina riittävällä tasolla. Käteisvarojen lisäksi meillä oli vuoden 2008 lopussa 1 010 miljoonan euron edestä aiemmin neuvoteltuja lainoja ja sitovia luottolupauksia rahoittajillemme. Nämä toimenpiteet auttavat osaltaan varmistamaan, että selviämme taluskriisistä mahdollisimman vahvana ja voimme tuottaa vastakin lisäarvoa kaikille sidosryhmilllemme.

STRATEGIA ENNALLAAN

Sen jälkeen, kun strategian uusi vaihe, jonka tavoitteena on rakentaa vakaampi ja kannattavampi liiketoimintamalli, oli käynnistetty vuonna 2007, useita investointeja julkistettiin vuoden 2007 lopussa ja vuoden 2008 alussa. Talouden taantumana voimistuttua syksyllä 2008 se alkoi vaikuttaa investointivilkkauteen ympäri maailmaa ja sen myötä myös ruostumatto-

OUTOKUMMUN visio on olla kiistaton ykkönen ruostumattomassa teräksessä, ensin Euroopassa ja sen jälkeen maailmanlaajuisesti. Pyrimme kehittämään ja ylläpitämään kilpailukykyiset ja kannattavat liiketoiminnot, jotka pohjautuvat eettisiin liiketoimintaperiaatteisiimme. Asiakkaisiimme kuuluvat prosessi- ja rakennusteollisuus, kuljetusala, elintarvike- ja elektroniikkateollisuus sekä kotitalous- ja teollisuuskojen valmistajat ympäri maailmaa.

TALOUDELLISEN LISÄARVON JAKAUTUMINEN OUTOKUMMUN SIDOSRYHMILLE

PALKAT JA PALKKIOT MAITTAIN

Milj. €	2008	2007	2006
Suomi	135	125	125
Ruotsi	138	124	125
Britannia	40	39	44
Muu Eurooppa	45	39	41
Muut maat	22	29	26
Yhteensä	381	355	361

VEROT JA SOSIAALIMAKSUT MAITTAIN

Milj. €	2008	2007	2006
Suomi	37	86	136
Ruotsi	45	127	126
Muu Eurooppa	22	34	60
Muut maat	12	34	1
Yhteensä	115	281	323

man teräksen kysyntään. Joulukuussa 2008 ilmoitimme lykkäävämmme lähes koko investointiohjelmaamme ainakin 12 kuukaudella. Yhteensä 1,5 miljardin euron investointeja lykättiin. Strategiamme säilyy ennallaan. Olemme edelleenkin sitoutuneet tasapainottamaan tuotevalikoimaamme, kasvamaan Euroopan ulkopuolella, lisäämään myynnin osuutta loppukäyttäjille ja projektiasiakkaille sekä vakauttamaan teräksen jakelijoiden ostomääriä.

Valitettavasti investointimme viivästyminen tarkoittaa sitä, ettemme tuota taloudellista lisäarvoa suoraan maksettujen palkkojen ja epäsuorasti luomiemme työpaikkojen kautta niissä yhteisöissä, joihin suunnitellut investoinnit sijoittuvat. Esimerkiksi alkuperäisistä suunnitelmistamme huolimatta emme kyenneet tarjoamaan Fagerstasta irtisanotuille työntekijöille töitä Avestan tehtaaltamme, koska sinne ei synny uusia työpaikkoja.

Tuotannon ja toimitusketjun erin-

omaisuuteen tähtäävät ohjelmat ovat tärkeitä välineitä toimintamme ja tuloksemme parantamiseen vuonna 2009 vallitsevassa haastavassa markkinatilanteessa. Maaliskuussa 2007 käynnistimme ohjelman yhtenäisen Outokummun toimintatavan kehittämiseksi ostotoiminnassa. Sen tavoitteena on vähentää ostotoimintaan liittyviä kokonaiskustannuksia ja riskejä (kuten materiaalien tehon käyttö, inhimilliset erehdykset tai ostovoiman hajanaisuus) koko konsernissa. Ensimmäiset konkreettiset tavoitteet saavutetaan vuonna 2009. Vuonna 2008 erinomaisuusohjelmien ansiosta saavutettiin yhteensä 86 miljoonan euron taloudelliset hyödyt.

OSINGOT JA OSAKKEENOMISTAJAT

Outokummun kaksi suurinta omistajaa ovat Suomen valtion omistama Solidium Oy 31,1 prosentin ja Kansaneläkelaitos 8,1 prosentin omistusosuuksillaan.

Maailmanlaajuisen talouden taantumun seurauksena Outokummun osakekurssi putosi dramaattiset 61 %. Osakkeen kurssi laski voimakkaammin kuin Helsingin pörssin yleisindeksi, joka putosi 53 %, mutta sen kurssikehitys oli yhdenmukainen vastaavien suhdanneherkkien yhtiöiden kanssa.

Outokumpu maksoi yhteensä 216 miljoonaa euroa osinkoja eli 1,20 euroa osaketta kohti vuodelta 2007. Vuodelta 2008 maksettavaksi ehdotettu osinko on 0,50 euroa osaketta kohti. Efektiivinen osinkotuotto vuodelta 2008 on 6,0 prosenttia. Viimeisen viiden vuoden aikana Outokumpu on jakanut osinkoa keskimäärin 47 prosenttia tilikauden voitosta.

HENKILÖSTÖSOPEUTUKSIA TARVITAAN

Vuoden 2008 lopussa Outokummun palveluksessa oli 8 471 henkilöä noin 30 maassa (2007: 8 108 henkilöä). Henkilöstömäärä kasvoi edellisvu-

tisesta SoGeParin hankinnan sekä konsernin uuden myynti- ja markkinointiorganisaation perustamisen seurauksena. Outokummun maksamat palkat ja palkkiot olivat 381 miljoonaa euroa vuonna 2008 eli enemmän kuin edellisenä vuonna (2007: 355 miljoonaa euroa). Vuonna 2008 henkilöstölle maksettiin bonuksia vuoden 2007 hyvän taloudellisen tuloksen sekä 2007 määriteltyjen tavoitteiden pohjalta. Henkilöstön etuusjärjestelyt vaihtelevat maittain.

Ruostumattoman teräksen kysynnän dramaattisen tyrehtymisen supistettua tuotantomääriämme kävi selväksi, että meidän oli ryhdyttävä toimiin sopeuttaaksemme toimintaamme selvästi kapasiteettia pienempään tuotantomäärään sekä nostettava lyhyen aikavälin kannattavuus ja kasvavirra etusijalle.

Ikävä kyllä henkilöstösopeutuksilta ei välttyä. Lue lisää sivuilta 44 ja 47.

ASIAKASTUNTEMUSTA SYVENNETTÄVÄ

Voidaksemme varmistaa asiakkaille tarjottavan palvelun korkean laadun järjestelimme myyntimme rakenteen uudelleen. Uusi konsernin myynti- ja markkinointiorganisaatio aloitti toimintansa huhtikuun 2008 alussa. Nyt Outokummun myyntiorganisaatio perustuu erityisiin asiakasaloihin keskittyviin tiimeihin, mikä nostaa asiakkaidemme ja heidän liiketoimintansa ymmärryksen uudelle tasolle. 1,423 miljoonan tonnin toimitusmäärämme oli vain hieman korkeampi kuin vuonna 2007 (2007: 1,419 miljoonaa tonnia). Selkeästi alhaisempien hintojen johdosta konsernin liikevaihto supistui 20,8 prosenttia ja oli 5 474 miljoonaa euroa vuonna 2008 (2007: 6 913 miljoonaa euroa).

LIIKETOIMINTA TAVARAN-TOIMITTAJIEN KANSSA

Suurin osa kustannuksistamme liittyy raaka-aineiden hankintaan. Hankimme käyttämämme ruostumattoman teräksen pääraaka-aineet - kuten kierätetyn ruostumattoman ja hiiliteräksen, ferrokromin ja nikkelin - avoimilta markkinoilta. Osa tarvittavasta ferrokromista hankitaan kuitenkin konsernin sisältä.

Maailmanlaajuksen talouden taantumien ja ruostumattoman teräksen heikon kysynnän vuoksi raaka-aineiden hinnat laskivat tuntuvasti vuonna 2008. Vuoden 2008 nikkelin keskihinta oli 43 prosenttia alhaisempi kuin edellisvuonna. Kun ruostumattoman teräksen kysyntä heikkeni tuntuvasti vuoden 2008 jälkipuoliskolla, vähensimme raaka-aineiden hankintoja oleellisesti loppuvuotta kohti välttääksemme keräämästä liiallisista varastoista. Koska markkinatilanne pakotti

meidät vähentämään ostojamme ja koska raaka-aineiden hinnat laskivat, toimittajillemme tuottamamme lisäarvo väheni.

Tavoitteenamme on, ettei yksikään toimittaja olisi liian riippuvainen Outokummun kanssa harjoittamastaan liiketoiminnasta, sillä tiedostamme vastuumme näitä yrityksiä sekä niitä yhteisöjä kohtaan, joissa liikekumppanimme toimivat. Vaikka käytämme harvoja raaka-ainetoimittajia, suurin osa hankinnoista on pikemminkin maailmanlaajuisia kuin paikallisia. Hankintojen teko konsernina maailmanlaajuisesti sen sijaan, että yksittäiset toiminnot tekisivät tilauksia paikallisesti, tekee hankintaprosessitamme tehokkaamman.

Taloudellisten kysymysten lisäksi otamme hankintojen yhteydessä huomioon ympäristöön liittyvät ja sosiaaliset seikat. Lisätietoja hankintaketjun hallinnan työkalustamme on esitetty raportin sivuilla 12 ja 48.

VARALLISUUDEN JAKOA VEROJEN KAUTTA

Edistämme paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten yhteisöjen hyvinvointia maksamalla veroja, työllistämällä suoraan ja välillisesti sekä osallistumalla muilla tavoin yhteiskunnalliseen toimintaan.

Vuonna 2008 konsernin verot ja sosiaalimaksut laskivat 115 miljoonaan euroon (2007: 281 miljoonaa euroa). Koska konsernin tilikausi oli 63 miljoonaa euroa tappiollinen, tuloverot olivat positiiviset 24 miljoonaa euroa (2007: -138 miljoonaa euroa).

APURAHAT JA TUKI YHTEISÖILLE

Outokummun tuki- ja sponsorointipolitiikan mukaisesti tuimme paikal-

lisiä tapahtumia ja hyväntekeväisyyttä yhteensä noin 730 000 eurolla vuonna 2008. (2007: 390 000 euroa). Koska vuoden 2008 luku sisältää enemmän sponsorointitoimintaa kuin edellisvuosina johtuen parantuneesta tiedonkeruusta, luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia.

Taloudellisesti merkittävin lahjoituksemme vuonna 2008 oli Oulun yliopiston Terästutkimuskeskukselle myönnetty 200 000 euroa. Keskukseen tehtävänä on vahvistaa teräkseen liittyvää poikkitieteellistä tutkimusta, alan koulutusta ja teollisuuden kanssa tehtävää yhteistyötä.

Outokumpu Oyj:n Säätiö jakoi vuonna 2008 apurahoja yhteensä 222 900 euroa. Säätiön tavoitteena on edistää metallien tuotantoon ja käsittelyyn, metalli- ja mineraalitekologiaan, malmigeologiaan sekä alan liiketoimintaan liittyvää tieteellistä tutkimusta ja yliopistokoulutusta. Outokumpu on myös maailman suurimman teknologiapalkinnon, joka toinen vuosi jaettavan Millennium-teknologiapalkinnon perustajajäsen ja yrityskumppani. Lähes miljoonan euron palkinto myönnetään elämäntoimintaa merkittävästi parantavalle teknologiselle innovaatiolle.

TUKI JULKISelta SEKTORILTA

Outokumpu sai julkiselta sektorilta 705 000 euroa avustuksia tutkimukseen ja uusien teknologioiden, tuotteiden ja sovellusten kehittämiseen vuonna 2008. Vuonna 2007 saadut avustukset olivat yhteensä 603 000 euroa. Työsuojelurahasto antoi Tornion tehtaille 77 000 euron tutkimusavustuksen vuonna 2008. Lisätietoja tutkimuksesta on sivuilla 47-48.

ILMASTONMUUTOKSEN TALOUDELLINEN VAIKUTUS

Outokumpu suhtautuu ilmastonmuutokseen vakavasti. Ilmastonmuutos tuo sekä taloudellisia riskejä että mahdollisuuksia Outokummulle. Tuotantomme suurimmat kasvihuonepäästöt ovat suorat hiilidioksidipäästöt, jotka syntyvät, kun käytämme fossiilisia polttoaineita, sekä teräksen tuotantoprosessin aiheuttamat päästöt.

Sääntelyriskit

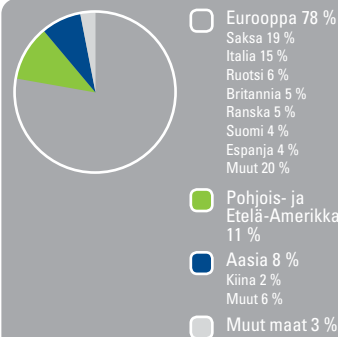
Konsernin kannalta merkittävin sääntelyriski liittyy EU:n päästökauppajärjestelmään, jossa yrityksille luodaan taloudellinen kannustin hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen päästöoikeuksien myynnin kautta. Jos yrityksen päästöt ylittävät heille myönnettyjen päästöoikeuksien määrän, joutuvat he ostamaan niitä lisää. Kukin päästöoikeus vastaa yhtä tonnia hiilidioksidia. Tuotantolaitoksemme Suomessa, Ruotsissa ja Britanniassa kuuluvat järjestelmän piiriin. Nykyisellä kaudella (2008-2012) päästöoikeudet saadaan ilmaiseksi. Suunnitelmien mukaan päästökauppa tulee tulevaisuudessa perustumaan pääasiassa päästöoikeuksien huutokauppaan markkinoilla.

EU aikoo jatkaa päästökauppajärjestelmää siinäkin tapauksessa, ettei järjestelmä ole maailmanlaajuinen. Tämä tarkoittaa sitä, että päästökauppajärjestelmiin kuulumattomissa maissa toimivien yritysten ei tarvitsisi maksaa päästöistään. Teollisuudessa vastustetaan päästökauppaa niin kauan kuin järjestelmä ei ole maailmanlaajuinen. Jotta ehkäistäisiin EU:ssa toimivien yritysten siirtymistä tällaisiin maihin, mistä aiheutuu niin sanottua ”hiilivuotoa”, EU:ssa sovittiin vuoden 2008 lopussa, että voimakkaalle ”hi-

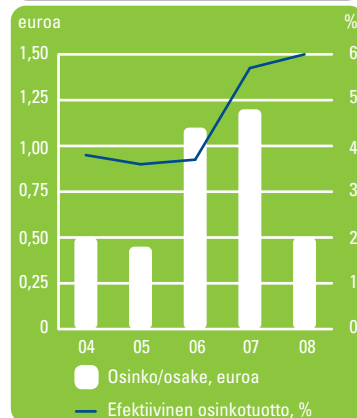
TAVAROIDEN JA PALVELUIDEN OSTOT

Milj. €	2008	2007	2006
Raaka-aineet ja tuotteet	3 602	4 556	3 466
Tarve- ja polttoaineet	364	325	325
Energiakulut	221	189	239
Rahdit	192	187	227
Kunnossapito	113	106	111
Tuotantokapasiteetin vuokraus	38	48	44
Vuokrat	26	24	26
Muut kulut	271	229	199
Yhteensä	4 826	5 662	4 637

MYynti ALUEITTAIN JA MAITTAIN

OSINKO JA EFEKTIIVINEN OSINKOTUOTTO

livuodolle” alitiit toimialat saivat jatkossakin ilmaisia päästöoikeuksia. Myönnettävien päästöoikeuksien määrä perustuisi toimialakohtaisiin ominaispäästövertailuihin. Tuotantolaitoksiimme saatettaisiin soveltaa hiilivuotosääntöjä. Komission odotetaan tekevän lopullisen päätöksensä vuoden 2009 loppuun mennessä.

Jos emme käytä kaikkia hallussamme olevia päästöoikeuksia, niitä voidaan myydä. Vuonna 2008 meille jäi noin 470 000 ylimääräistä päästöoikeutta. Ylijäämä johtui pääasiassa Tornion kattilalaitoksen matalasta käyttöasteesta, kierrätysteräksen mahdollisimman suuresta käytöstä raaka-aineena, tuotannon tehokkuusparannuksista sekä odotettua pienemmistä tuotantomääristä. Suoria taloudellisia vaikutuksia aiheutuu myös EUA-CER-swap-sopimuksista. Tämä tarkoittaa sitä, että myymme kalliimpia EU:n päästöoikeuksia (EUA) ja saamme vastikkeeksi edullisempia CER-päästöyksiköitä, jotka ovat Kioton pöytäkirjan päästöyksiköitä.

Optimoidakseen päästökaupan noudattamisen kustannuksia Outo-

kumpu on investoinut myös Nordic Environmental Finance Corporationin hallinnoimaan pohjoismaiseen hiilirahastoon (Testing Ground Facility, TGF). Yritykset voivat sijoittaa hiilirahastoon, joka ostaa päästöyksiköitä ympäristöä hyödyttäviltä hankkeilta sijoittajilleen. Alamme saada näitä päästöoikeuksia vuonna 2009.

Päästökauppajärjestelmä vaikuttaa myös sähkön hintaan, mikä muodostaa riskin Outokummulle sen toiminnan energiantensiivisen luonteen takia. Vuonna 2008 hintojen voimakas vaihtelu jatkui pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla polttoaineiden ja päästöoikeuksien hintojen vaihtelun sekä maailmantalouden taantumun vuoksi.

Lauhdevoimalaitokset määräävät sähkön markkinahinnan pohjoismaisilla markkinoilla. Energiayhtiöt siirtävät päästöoikeuksien kustannukset markkinahintaan. Energiayhtiöiden ei tarvitse ostaa päästöoikeuksia hiilidioksiditonta tuotantoa varten, mutta nykyisten markkinahintamekanismien mukaisesti ne kuitenkin saavat päästöoikeuksien hinnasta joh-

tuvaa ylimääräistä voittoa. Sähkön kuluttajille tämä merkitsee suurempia kustannuksia kuin mitä toteutuneista päästöistä aiheutuu sähkön tuottajille.

Päästökauppaan liittyvien mahdollisten riskien minimoimiseksi Outokummulla on päästöjenhallintakomitea, johon kuuluu eri toimintojen edustajia. Komitea vastaa päästöstrategian toimeenpanon koordinoimisesta ja avustaa tämän strategian määrittämisessä.

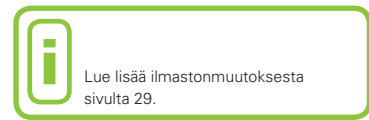
Fyysiset riskit

Fyysiset riskit liittyvät esimerkiksi tulvista, hurrikaaneista ja kuivuudesta johtuviin vahinkoihin tai tuotannon menetyksiin. Outokummun nykyisistä tuotantolaitoksista ainoastaan Floridan putkitehdas sijaitsee alueella, joka on määritelty saksalaisessa ilmastonmuutosta koskevassa raportissa (World in Transition: Climate Change as a Security Risk) vuodelta 2007 myrskyvyöhykkeeksi, koska sillä esiintyy tavanomaisia useammin voimakkaita hurrikaaneja. Alue on kuitenkin entuudestaan tunnettu hur-

rikaanialttiudestaan, ja tarpeelliset varotoimet on tehty.

Mahdollisuudet

Vaikka ilmastonmuutos asettaakin meille haasteita, se myös avaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Ruostumatonta terästä nimittäin käytetään usein rakennusmateriaalina tehokkuuden parantamiseen tehtävissä projekteissa, kuljetuksessa, rakennuksissa, tuotannossa sekä hiilidioksidittomassa energiantuotannossa.

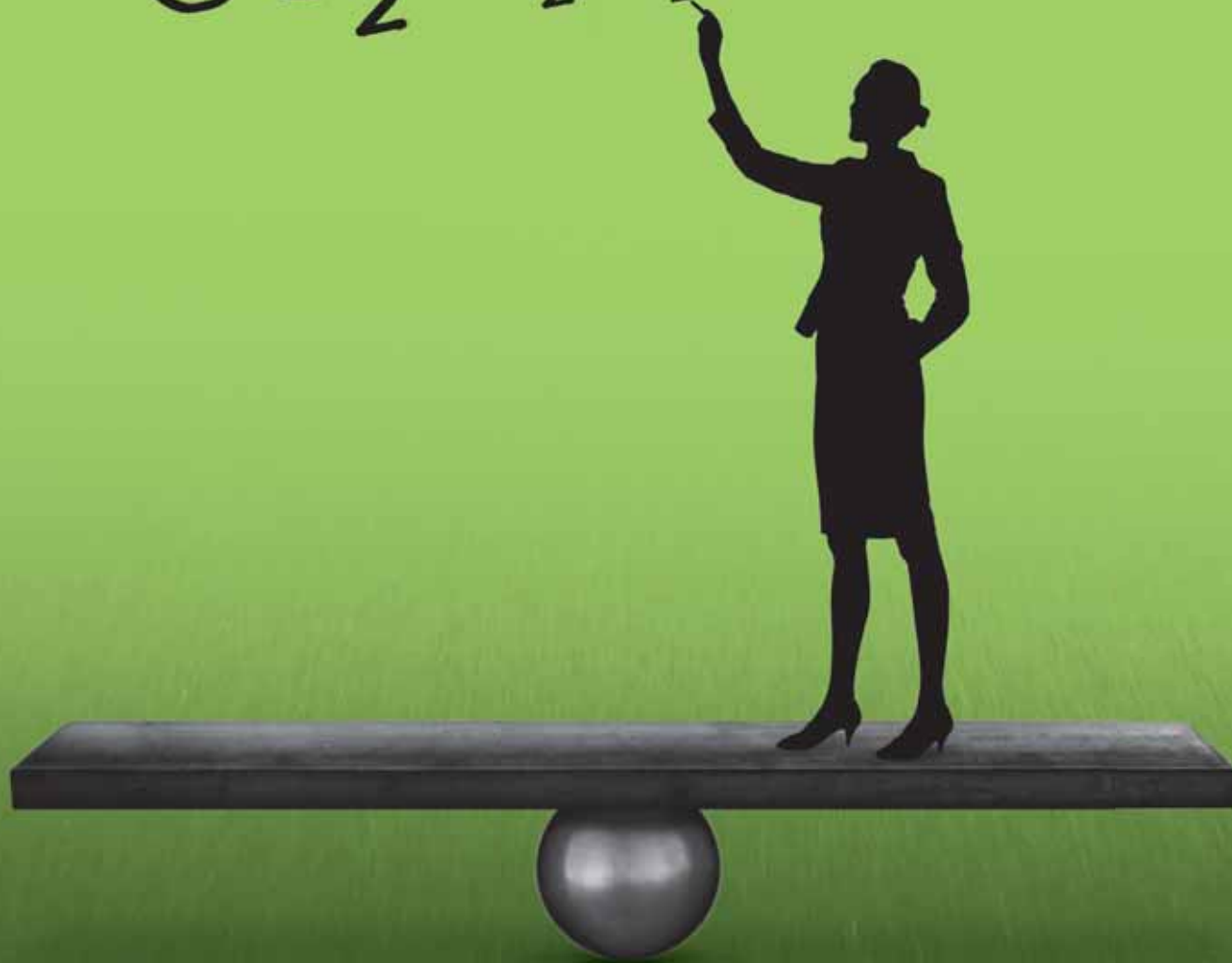
>> YMPÄRISTÖVASTUU

- 24 Vuoden keskeiset ympäristötapahtumat
- 24 Kierrätysmateriaalin osuus nousi
- 26 Ympäristötavoitteet ja -saavutukset
- 28 Energiatehokkuus painopisteenä
- 29 Vesi: luonnollinen jäähdytin
- 30 Luonnon monimuotoisuus
- 31 Päästöt ja jätteet
- 33 Sivutuotteet
- 35 Kuljetus
- 37 Ympäristökulut ja -investoinnit

Tekomme

5 MILJOONAN EURON KILPAILU

CO₂CO₂CO₂

Ympäristövastuu

KESKEISET YMPÄRISTÖTAVOITTEET

- Estää maaperän pilaantuminen
- Vähentää päästöjä ilmaan ja vesistöihin
- Parantaa energiatehokkuutta ja lisää uusiutuvien energiamuotojen käyttöä
- Tehostaa vedenkäyttöä
- Tehostaa kierrätysteräksen käyttöä raaka-aineena
- Vähentää jätteen syntymistä

KESKEISET YMPÄRISTÖTAPAHTUMAT 2008

- Rekisteröimme kaikki valmistamamme kemialliset aineet REACH-direktiivin mukaan
- Otimme Torniossa käyttöön häkäkaasusäiliön
- Tornion Voima monipolttoainelaitos otettiin käyttöön
- ENO-projektin toinen vaihe alkoi Avestassa
- Kuusivaiheinen kaasupesuri otettiin käyttöön New Castlessa
- Aloitimme konserninlaajuisen raportointityökalu-projektin

MEIDÄN VAIKUTUKSEMME

Ruostumattoman teräksen tuotantoprosessin ympäristövaikutuksista merkittävimpiä ovat pöly- ja hiukaspäästöt ilmaan, mahdollinen maaperän pilaantuminen, joka johtuu pölypäästöjen laskeutumisesta tai metalleja sisältävien nesteiden vuotoista, jäähdytysveden otto prosessitarpeisiin, vesistöjen mahdollinen pilaantuminen tehtaiden päästöjen seurauksena sekä suuri suora ja epäsuora energian kulutus. Energiankulutus on yksi suurimmista ilmaston lämpenemiseen vaikuttavista tekijöistämme. Energiantarve on merkittävä etenkin silloin, kun käytetään luonnosta saatavia raaka-aineita, kuten malmeja. Lisäksi tuotantoprosessin aikana syntyy kaatopaikkajätettä.

JOHTAMISJÄRJESTELMÄT JA POLITIIKAT OHJAAVAT MEITÄ

Outokummun vakaana tavoitteena on yritys- ja ympäristöpolitiikkansa sekä eettisten periaatteidensa mukaisesti vähentää toimintansa ympäristökuormitusta niin paljon kuin on taloudellisesti ja teknisesti mahdollista. Tehdas- ja paikkakuntaohjeistot sekä ISO 14001-standardin mukaiset ympäristöjohtamisjärjestelmät antavat yksityiskohtaisempia mal-

leja toiminnallemme. Ympäristöasiat ovat olennainen osa tuotantolaitostemme ja yksikköjemme johtamisjärjestelmää, jonka toimivuutta valvomme sisäisillä ja yhtiön ulkopuolisten suorittamilla tarkastuksilla. Lisäksi raportoimme toiminnastamme viranomaisille kaikissa toimintamaissamme. Konsernitasolla toimintaa ohjataan ja parhaita käytäntöjä sovelletaan ympäristöverkoston, sen työryhmien sekä neljännesvuosittain kokoontuvan ympäristökomitean kautta.

MEILLÄ ON TAVOITTEITA

Tavanomaisten ympäristöön liittyvien kehitystavoitteiden lisäksi olemme asettaneet itsellemme erityisiä yritys- ja ympäristövastuun teemavuoden tavoitteita. Ne ovat konkreettisia, mitattavissa olevia tavoitteita, jotka koskevat sekä tuotantolaitoksiamme että toimistojamme. Vuonna 2008 tavoitteenamme oli kiinnittää erityistä huomiota joihinkin ympäristövastuun ja sosiaalisen vastuun osa-alueisiin. Esimerkiksi ympäristövastuun osalta haluamme myötävaikuttaa maailmanlaajuisen ilmastomuutoksen torjumiseen sekä vähentää energiankulutustamme ja tuottamaamme jätemäärää.

KIERRÄTYSMATERIAALIN OSUUS TERÄKSESSÄMME NOUSI 90 PROSENTTIIN

Tärkeimmät raaka-aineemme ruostumattoman teräksen tuotannossa ovat kierrätetty ruostumaton teräs ja kiertetty hiiliteräs. Tällä hetkellä kiertettyjen raaka-aineiden osuus teräksestä on yli 90 prosenttia, mikä on huomattavasti enemmän kuin International Stainless Steel Forumin arvioima toimialan maailmanlaajuisen keskiarvo 60 prosenttia. Kierrätysteräksen lisäksi tuotannossa käytetään seosaineita. Niitä ovat esimerkiksi rautaseokset, jotka sisältävät rautaa ja muita metalleja, kuten nikkeliä, kromia tai molybdeeniä.

Teräksen tuotantoprosessissa syntyy sivutuotteina suuria määriä kuonaa ja pölyä. Tutkimus- ja kehitystyöhön olemme panostaneet huomattavasti, jotta arvokkaita metalleja saataisiin otettua talteen kuonasta ja pölystä. Näitä metalleja käytetään sulatoissa raaka-aineena. Esimerkiksi pölyä kerätään suodattimiin päästöjen vähentämiseksi. Pohjoismaisissa sulatoissamme syntyvä pöly kerätään ja toimitetaan Ruotsissa sijaitsevaan ulkopuoliseen laitokseen metallien talteenottoa varten. Britanniassa sijaitsevalla sulatolamme on oma talteenottolaitos.

RUOSTUMATTOMAN TERÄSEN on 100-prosenttisesti kierrätettävä, korroosionkestävä ja hygieeninen materiaali. Sen käyttöön liittyvät ympäristövaikutukset ovat lähes olemattomat. Ruostumattoman teräksen tuotanto – valmistus ja jatkokäsittely – kuitenkin vaikuttaa ympäristöön. Outokumpu tekee kaikkensa pitääkseen tuotannostaan aiheutuvan ympäristökuormituksen mahdollisimman pienenä, siinä määrin kuin se taloudellisesti ja teknisesti on mahdollista.

Kierrätysjärjestelyt ja jätehuolto

Outokummun tavoitteena on parantaa materiaalitehokkuutta ja vähentää kaatopaikkajätettä. Jätehuollon ja lajittelun kehittäminen on johtanut monien jätetyyppien kierrättämiseen ja kaatopaikkajätteen vähentämiseen.

Esimerkiksi tankotehtaalla Richburgissa, Yhdysvalloissa, kaatopaikkajätettä on saatu vähennettyä muun muassa helmikuussa 2008 aloitetun kierrätyksen ansiosta.

Kokeilut peittäyksessä syntyvien suodatinkakkujen kuivaamiseksi ja uusiokäyttämiseksi Sheffieldin sulatossa epäonnistuivat urakoitsijalla ilmenneiden ongelmien takia. Vaihtoehdoista ratkaisua etsitään Britanniasta ja Manner-Euroopasta.

Torniossa ja Sheffieldissä kokeiltiin loppuunkäytettyjen sulaton vuoraustiilien ja eristeiden kierrättämistä. Murskauksen ja uudelleen käsittelyn jälkeen materiaalia voidaan käyttää sulatossa kalkin korvikkeena. Tämä menetelmä vähentää syntyvää kaatopaikkajätettä, korvaa luonnosta saatavia raaka-aineita ja tehostaa metallin talteenottoa.

Sheffieldin sulatossa lisätään edelleen kiinteän kuonan käyttöä teiden rakennusmateriaalina. Vuonna 2008 noin 86 prosenttia kaikesta sulatossa syntyvästä kuonasta hyötykäytettiin tällä tavoin.

Hydroflux on kehitteillä oleva Outokummun oma ruostumattoman teräksen hehkutus-peittäuslinjojen jätteestä käsitelty tuote. Sitä käytetään fluoriitin korvikkeena ruostumattoman teräksen kuonan hallinnassa. Avestan tehtaat on allekirjoittanut kolmivuotisen (2007–2009) sopimuksen, jonka perustella Hydrofluxia kehitetään ja tuotetaan vähintään

1 000 tonnia vuodessa siihen saakka, kunnes saadaan lupa suuremman määrän käsittelyyn. Alun perin kemikaalia oli tarkoitus tuottaa 3 000 tonnia, mutta teknisistä vaikeuksista johtuen projektia on lykätty toukokuuhun 2009.

Mahdollisimman paljon minimikuormituksella

Jotta Outokumpu voi saavuttaa kiistattoman ykkösaseman ympäristöasioissa, on meidän tuotettava mahdollisimman paljon taloudellista arvoa mahdollisimman vähäisillä tuotantopanoksilla ja ympäristökuormituksella. Tätä silmällä pitäen aloitimme

Haluamme vähentää jätteen määrää.

haastavan ENO-projektin (Environmentally Number One), jonka tavoitteena on kehittää sisäinen ympäristöarvoketju. ENO-projektissa pyritään luomaan malli, jossa ympäristökustannukset on sisäänrakennettu materiaaliarvoketjuun. Prosesseihin ja tuotteisiin liittyviä ympäristökustannuksia ja käytettyjä resursseja arvioidaan niillä tuotettavan lisäarvon kannalta, ja resursseja on käytettävä mahdollisimman tehokkaasti.

Jokaisen lisäarvoa tuottavan vaiheen arviointi suhteessa sen ympäristöseurauksiin ja materiaali vaatimuksiin kunkin teräslaadun ja prosessin osalta antaa meille mahdollisuuden maksimoida tuotantomme ekotehokkuus. ENO-projektissa analysoidaan erilaisiin teräslaatuihin ja tuotanto-

Outokumpu ilmastonmuutosta vastaan: 5 miljoonan euron kilpailu

Yksi yritys vastuun teemavuoden 2008 tavoitteistamme oli edistää maailmanlaajuisen hiilidioksidipäästöjen vähentämistä.

Ilmoitimme 23.2.2008 investoivamme 5 miljoonaa euroa ympäristökohteeseen, joka valittiin konserninlaajuisella kilpailulla. Keskeisenä kriteerinä oli, että kilpailuehdotuksissa esitettäisiin uusia ja innovatiivisia tapoja vähentää hiilidioksidipäästöjä sekä edistää sivutuotteidemme kierrätystä ja siten vähentää suoraan luonnosta saatavien materiaalien käyttöä Outokummulla ja sen ulkopuolella. Ehdotuksissa voisi esittää uusia työtapoja, laitteistoinvestointeja tai tutkimusaloitteita, joiden tavoitteet on määritelty selkeästi.

Syyskuun loppuun mennessä saimme 12 ehdotusta, jotka liittyivät muun muassa videoneuvottelujen käyttöön matkustamisen vähentämiseksi, tuuliturbiini-investointeihin, tuotantoprosessien energiatehokkuuden parantamiseen ja sivutuotteidemme kierrätykseen. General Stainlessin johtaja ja kilpailun tuomariston jäsen Pekka Erkkilä oli tyytyväinen työntekijöiden osoittamaan mielenkiintoon: "Yleisenä tavoitteena ollut hiilidioksidipäästöjen vähentäminen ja sivutuotteiden kierrätyksen lisääminen näkyi hyvin kilpailuehdotuksissa. Olen hyvin tyytyväinen henkilöstömme esittämiin innovatiivisiin ehdotuksiin ja kannustan esittämään luovia parannusideoita – myös teemavuoden jälkeen."

Lopullista päätöksentekoa varten tuomaristo pyysi tarkemmat investointisuunnitelmat seitsemästä jatkoon valituista ehdotuksesta. Lopulliset tulokset ilmoitetaan huhtikuun 2009 lopussa.

vaiheisiin liittyvät ominaispäästöt, sivuvirrat ja ympäristökulut.

Projektin ensimmäinen vaihe suoritettiin Tornion tehtaalla vuonna 2007. Vuonna 2008 ENO-projektin toinen vaihe alkoi Avestassa. Toinen vaihe päättyy keväällä 2009. Arvonlisäykseen perustuva analyysi on tarjonnut erittäin hyödyllistä tietoa materiaali virroista. ENO-lähestymistapa pidetään yhtenä parhaimmista tavoista kannustaa ympäristön kannalta kestävään tuotantoon, sillä sen avulla voidaan mitata kuinka ekotehokkaita nämä taloudellista arvoa luovat prosessimme ovat.

Esimerkiksi keskimääräisen kierrätysmateriaalin osuuden nostaminen 70 prosentista 90 prosenttiin

vähentää olennaisesti ruostumattoman teräksen aiheuttamaa ympäristökuormitusta. Kierrätetyt raaka-aineet korvaavat luonnosta saatavia materiaaleja, ja tämä vaikuttaa koko toimitusketjuun. Jos huomioon otetaan koko elinkaari, 20 prosentin nousu kierrätysmateriaalin osuudessa tarkoittaa 1,2 tonnia vältettyä hiilidioksidipäästöä ruostumatonta terästonnia kohti. Vuoden 2008 tuotantomäärää eli 1,65 miljoonaa tonnia kohti syntyy 1,98 miljoonaa tonnia vähemmän hiilidioksidia, mikä on noin kaksi kertaa Outokummun suorat hiilidioksidipäästöt.

Ympäristötavoitteet

	UUODEN 2008 TAVOITTEET	TULOKSET
Vesistöjen suojele	<p>Avesta: Vähentää typpipäästöjä veteen 10 prosenttia eli 1 kilogrammaan tonnia kohti kuukausittaisena keskiarvona laskettuna.</p> <p>Sheffield, sulatto: Vähentää vedenkulutusta 5 prosenttia vuoden 2007 tasosta.</p> <p>Degerfors: Kasvattaa kuumavalssaamon vedensuodatuskapasiteettia vahinkopäästöjen riskin pienentämiseksi.</p>	<p>Avesta: Tavoitetta ei saavutettu. Työ tavoitteen saavuttamiseksi jatkuu vuonna 2009.</p> <p>Sheffield, sulatto: Tavoitetta ei saavutettu johtuen matalammasta tuotantotasosta. Saavutettiin 1,9 prosentin vähennys. Kaikki yksittäiset toimet saatu päätökseen.</p> <p>Degerfors: Tavoite saavutettu. Vedensuodatuskapasiteettia nostettu.</p>
Jätteenkäsittely	<p>Tornio: Vähentää kaatopaikkajätteen määrää 10 prosenttia lopputuotetonna kohden.</p> <p>Sheffield, sulatto: Lisätä jätteen kierrätystä ja siten vähentää kaatopaikkajätteen määrää 10 prosenttia.</p> <p>Örnsköldsvik, putkitehdas: Vähentää kaatopaikkajätteen määrää 10 prosenttia.</p> <p>Sheffield, tankotehdas: Vähentää kaatopaikkajätteen määrää 10 prosenttia etsimällä mahdollisuuksia jätteen vähentämiseen, uudelleenkäyttöön tai kierrätykseen.</p>	<p>Tornio: Tavoite saavutettu hyödyntämällä kaikki teräksen tuotannossa tuotetut kuonat.</p> <p>Sheffield, sulatto: Tavoite saavutettu, 20 prosentin vähennys.</p> <p>Örnsköldsvik, putkitehdas: Tavoitetta ei saavutettu. Parhaita jätteen vähennysmahdollisuuksia analysoidaan vuonna 2009.</p> <p>Sheffield, tankotehdas: Tavoitteet osittain saavutettu: vähennys 4,1 prosenttia (3,68 tonnia).</p>
Ilmansuojelu	<p>Tornio: Nostaa pölynkäsittely-yksiköiden kuukausittainen käyttöaste yli 98 prosenttiin.</p> <p>New Castle: Ottaa yhdellä tuotantolinjalla käyttöön uusi kaasupesuri.</p>	<p>Tornio: Tavoitetta ei täysin saavutettu. Tavoite saavutettiin 8 kuukautena.</p> <p>New Castle: Tavoite saavutettu. Tuotantolinjan päästöt lähes nolla.</p>
Maaperän suojele	<p>Sheffield, sulatto: Parantaa maaperän suojelela asentamalla jauhinkellareiden nesteille säiliö ja suojavaali.</p>	<p>Sheffield, sulatto: Tavoite saavutettu. Uusi säiliö ja suojavaali asennettu.</p>
Materiaalien käyttö	<p>Kemin kaivos: Käyttää rikastamalla syntyvää kiviainesta 200 000 tonnia maanalaisen kaivoksen pengerten täyttämiseen.</p> <p>Sheffield, sulatto: Ottaa käyttöön vuotojen vähentämishjelma, jolla vähennetään hydraulilöllyn kulutusta 10 prosenttia vuoteen 2007 verrattuna. Pölyjen kierrätys tehdasalueella suhteutetaan sulaton tuotantoon.</p> <p>Tornio: Tuottaa yli 120 000 tonnia teräskuonatuotteita.</p>	<p>Kemin kaivos: Tavoite saavutettu. 248 000 tonnia kiviainesta käytetty maanalaisen pengerten täyttämiseen.</p> <p>Sheffield, sulatto: Tavoite saavutettu. Hydraulilöllyn käyttöä vähennetty 16 prosenttia.</p> <p>Tornio: Tavoitetta ei saavutettu. 75 300 tonnia tuotettu.</p>
Energiatehokkuus	<p>Avesta: Vähentää sähkönkulutusta kolme prosenttia 980 kilowattituntiin tonnia kohti. Vähentää nestekaasun kulutusta kolme prosenttia 66 kilosta 64 kiloon tonnia kohden.</p> <p>Sheffield, sulatto: Vähentää tuotannon ominaisenergian kulutusta 2 prosenttia.</p> <p>Nyby, putkitehdas: Vähentää energian kokonaiskulutusta 2 prosenttia.</p>	<p>Avesta: Tavoitetta ei saavutettu.</p> <p>Sheffield, sulatto: Tavoitetta ei saavutettu, johtuen matalasta tuotantotasosta. Kaikki yksittäiset toimenpiteet saatu päätökseen.</p> <p>Nyby, putkitehdas: Tavoite saavutettu. Kokonaisvähennys oli 2,7 prosenttia (4 269 megawattituntia energiaa).</p>
Ympäristöjärjestelmien sertifiointi	<p>Standardien EN-14001, EN-9001 ja BS-18001 mukaisia ympäristö- ja laatujärjestelmiä sekä niihin liittyviä energiajärjestelmiä on alettu integroida yhdeksi ympäristö-, terveys-, turvallisuus ja laatujärjestelmäksi. Tavoitteena oli saada tällainen kattava järjestelmä valmiiksi vähintään yhdessä liiketoimintayksikössä vuoden 2008 loppuun mennessä.</p>	<p>Tavoitetta ei saavutettu. Projekti jatkuu vuonna 2009.</p>

Konserninlaajuiset ympäristötavoitteet

VUODEN 2009 TAVOITTEET

Avesta: Vähentää typpipäästöjä veteen 10 prosenttia eli 1 kilogrammaan tonnia kohti kuukausittaisena keskiarvona laskettuna.

Wildwood: Parantaa jäteveden kierrätystä käyttämällä sitä peittäusprosessissa.

Avesta: Saada 3 000 tonnin Hydrosludge kierrätysprojekti päätökseen.

Sheffield, sulatto: Lisätä jätteen kierrätystä ja siten vähentää kaatopaikkajätteen määrää 10 prosenttia (vertailuvuosi 2008).

Örnsköldsvik, putkitechdas: Parhaita jätteen vähennysmahdollisuuksia analysoidaan vuonna 2009.

Tornio: Saavuttaa yli 98 prosentin kuukausittainen käyttöaste pölynkäsittelyyksiköissä.

Sheffield, sulatto: Asentaa lisäpumppu kaatopaikan vesikierron tehostamiseen.

Kemin kaivos: Kierrättää 250 000 tonnia kiviainesta maanalaisen kaivoksen pengerten täyttämiseen.

Sheffield, sulatto: Etsiä menetelmä hyötykäyttää sulaton lietteestä suodatettu materiaali raaka-aineena.

Tornio: Tuottaa teräskuonatuotteita yhteensä 10 prosenttia terästuotantotonnista.

Avesta: Vähentää sähkönkulutusta kolme prosenttia 980 kilowattitunnista 950 kilowattituntiin tonnia kohden. Vähentää öljypoltin nestekaasun käyttöä 3% 66:sta 64 megawattituntiin tonnia kohden.

Sheffield, sulatto: Vähentää energiankulutusta 2 prosenttia (vertailuvuosi 2007).

Richburg: Vähentää sähkön kulutusta 10 prosenttia miljoonaa tuotettua tonnia kohti (vertailuvuosi 2008).

Tavoitteena on aloittaa järjestelmän toimeenpano vuonna 2009.

KONSERNINLAAJUISET TAVOITTEET VUODELLE 2008

- Vähentää jätettä: vähentää kaatopaikkajätettä tehtailla 10 prosenttia tuotettua tonnia kohden ja toimistoissa sekajätteen määrää viisi prosenttia (esimerkkinä muovimukit ja muu sekajäte).
- Vähentää energiankulutusta: tehtailla kaksi prosenttia tuotettua tonnia kohden ja toimistoissa viisi prosenttia (esimerkiksi siirrytään energiansäästölamppuihin, sammutetaan valot ja tietokoneet töistä poistuttaessa eikä jätetä niitä valmiusasentoon).
- Osallistua osaltamme maailmanlaajuiseen hiilidioksidipäästöjen (CO₂) vähentämiseen.
 - » Hankitaan yhtiölle vain vähäpäästöisiä uusia autoja (päästöt alle 200 g CO₂/km).
 - » Suositetaan tele/videokonferensseja lentämisen sijasta; uusietaan matkustuspolitiikka.
 - » Outokumpu investoi viisi miljoonaa euroa ympäristökohteeseen. Kohde päätetään konserninlaajuisen kilpailun pohjalta.

KONSERNINLAAJUISET TULOKSET VUODELLE 2008

- Emme saavuttaneet energiatehokkuustavoitetta.
- Saavutimme jätteen vähennystavoitteen. Pääasiassa jätteen vähennystavoite onnistui, koska käytimme tuotannossa syntynyttä kuonaa viherrakentamiseen Torniossa, lisäaineena asfaltissa Sheffieldissä (2008: 86 prosenttia kuonasta hyödynnetty) sekä Hydroflux-tuotteessa Avestassa. Richburgin sekä New Castlen toimenpiteet myös edistivät tavoitteen saavuttamista.

KONSERNINLAAJUISET TAVOITTEET VUODELLE 2009

- Konserninlaajuinen raportointityökalu otetaan käyttöön vuonna 2009.
- Energiatehokkuus
 - » Tehtaiden yhtenäiset energiatehokkuussuunnitelmat valmiina vuoden 2009 loppuun mennessä.
 - » Tärkeimmät energiatehokkuutta edistävät investoinnit kartoitettu konsernitasolla vuoden 2009 loppuun mennessä – perustuu tehtaiden yhtenäisiin energiatehokkuussuunnitelmiin.
 - » Vähentää tehtailla energiankulutusta kahdella prosentilla per tuotettu tonni (vertailuvuosi 2007).
- Materiaalitehokkuus
 - » Vähentää kaatopaikkajätteen määrää 10 prosenttia tuotettua tonnia kohden (vertailuvuosi 2007).
 - » Kaikkein toteuttamiskelpoisimmat materiaalitehokkuusinvestoinnit selvitetty konsernitasolla vuoden 2009 loppuun mennessä – perustuu tehtaiden tehdaskohtaisiin suunnitelmiin.

MATERIAALITASE

	2008	2007	2006
Raaka-aineet, tonnia			
Kierrätysteräs	1 367 858	1 480 332	1 797 000
Talteenotetut metallit	97 463	105 480	91 923
Ferrokromi	265 412	282 001	354 987
Nikkeliseokset	100 654	105 697	130 829
Muut seokset	86 564	100 274	103 084
Apuaineet, tonnia			
Kuonan muodostajat	227 302	237 454	264 711
Sulattojen prosessikaasut	179 851	181 048	241 349
Hapot	13 220	11 322	23 286
Päästöjä ehkäisevät materiaalit	27 216	17 365	16 700
Pakkausmateriaalit	14 885	11 797	14 200
Energia, milj. GJ			
Sähkö	9,9	10,5	11,3
Propani	4,5	4,4	5,1
Häkäkaasu	1,4	1,7	1,9
Maakaasu	0,7	0,6	0,9
Kevyt ja raskas polttoöljy	0,8	1,4	1,9
Tuotanto, tonnia			
Teräsaihiot	1 650 068	1 718 704	2 079 000
Päästöt ilmaan, tonnia			
Hiilidioksidi	871 000	932 000	1 050 000
Typen oksidit	1 925	1 653	1 942
Rikin oksidit	277	451	736
Pöly	216	265	276
Otsonikerrosta tuhoavat aineet	19	20	14
Päästöt vesistöihin, tonnia			
Metallit (Cr, Ni, Mo, Zn)	15,5	17,2	18,6
Nitraatit	578	575	600
Ongelmajätteet, tonnia			
Öljyliete käsittelyyn	4 978	4 834	5 800
Hydroksidiliete kaatopaikalle	49 646	44 967	53 000
Terässlulon pöly, talteenotettu	37 240	39 000	42 000
Jätteet ja sivutuotteet, tonnia			
Kuona yhteensä	593 777	547 620	624 000
Hyödynnetty kuona	443 517	220 000	223 000

ENERGIATEHOKKUUS
PAINOPISTEENÄ

Terästeollisuus on paljon energiaa kulluttava toimiala, eivätkä Outokummun teräksentuotanto- ja valssausprosessit ole poikkeus. Tiedostamme kuitenkin tarpeen käyttää energiaa tehokkaasti. Olemme panostaneet huomattavasti energiankulutuksen vähentämiseen. Prosessejamme pidetään Euroopan yhteisön IPPC-direktiivin (Integrated Pollution Prevention Control) mukaisina parhaina käytettävissä olevina tekniikoina (Best Available Techniques).

Outokummun tehtaat käyttävät tuotannossa erilaisia suoria energialähteitä kuten sähköä, maakaasua, propaania ja raskasta polttoöljyä. Konsernin suora energiankulutus vuonna 2008 oli 17,4 miljoonaa gigajoulea (GJ). Sähkön kulutuksemme oli 9,9 miljoonaa gigajoulea (eli noin 2,7 miljoonaa megawattituntia). Greenpeacen mukaan keskiarvokotitalous Euroopan OECD-maissa kuluttaa 4 667 kilowattituntia (kWh) sähköä vuodessa. Näin Outokummun sähkön kulutus vastaa noin 591 000 eurooppalaisen kotitalouden sähkön kulutusta.

Vaikka käytämme tuotannossamme paljon energiaa, teemme sen tehokkaasti. Esimerkiksi ferrokromin tuotantomme Torniossa on luokiteltu parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa edustavaksi (BAT) tuotantolaitokseksi. Sen energiankulutus on hyvin lähellä teoreettista minimiä ja kolmannen pienempi kuin perinteisissä prosesseissa. Prosessilämpö otetaan talteen ja käytetään kaukolämpönä omissa rakennuksissamme sekä eräissä naapuriyhteisöissä.

Pyrimme kuitenkin myös kehittämään omia kestävästi kehityksen mukaisia ja ympäristömyötäisiä ener-

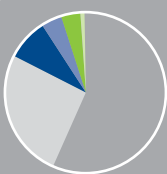
giavalintoja. Olemme sitoutuneet hiilidioksidivapaaseen ydin-, vesi- ja tuulivoimatuotantoon. Outokumpu on esimerkiksi osakkeenomistajana Fennovoimassa, joka suunnittelee uuden 1 500–2 500 megawatin ydinvoimalan rakentamista Suomeen vuoteen 2020 mennessä. Tavoitteenamme on saada siitä 150 megawattia hiilidioksiditonta sähköä. Olemme myös vuokranneet osuuden norjalaisesta vesivoimayhtiöstä vuoteen 2020 asti. Lisäksi olemme vähemmistöosakkaana Rajakiiri Oy:ssä, joka suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Tornion tehtaamme lähelle.

Suhtaudumme energiatehokkuuteen pitkäjänteisesti ja pyrimme jatkuvaan parantamiseen. Energiatehokkuus sisältyy useimpien tehtaidemme ympäristöjärjestelmään. Vuoden 2008 loppuun mennessä keskeisillä tuotantolaitoksilla oli myös energiatehokkuuteen tähtäävät pitkän aikavälin investointisuunnitelmat, jotka oli pantu tärkeysjärjestykseen. Vastavat suunnitelmat tehtiin tammikuussa 2009 muillekin tuotantolaitoksille. Yleisesti ottaen suurimmat energiansäästömahdollisuutemme liittyvät lämmön talteenottoon sekä parannuksiin prosessien yhdistämisessä ja materiaalihokkuudessa.

ILMASTONMUUTOS

Energiankulutus on yksi suurimmista ilmaston lämpenemiseen vaikuttavista tekijöistä. Meidän hiilidioksidipäästömme vuonna 2008 olivat 871 000 tonnia. Paras tapa torjua ilmastomuutosta on kiinnittää huomiota energia- ja materiaalihokkuuteemme, vähentää koksen kulutusta ferrokromin tuotantossamme sekä suosia uusiutuvaa energiaa sähköhankinnoissamme.

ENERGIALÄHTEET

□ Sähkö	56,9 %
□ Propaani	25,9 %
■ Häkäkaasu	8,2 %
■ Maakaasu	4,2 %
■ Kevyt polttoöljy	3,9 %
■ Raskas polttoöljy	1,0 %

Outokumpu on kuulunut useiden vuosien ajan kansallisten vapaaehtoisten energiatehokkuussopimusten alikirjoittajiin Suomessa, Ruotsissa ja Britanniassa.

VESI: LUONNOLLINEN JÄÄHDYTIN

Teräksen valmistus vaatii korkealämpöisiä prosesseja. Suurten lämpöerien tuotanto tai käyttö edellyttää aina myös jäähdytystä ihmisten ja laitteiden suojaamiseksi. Kuten useimmissa teollisissa prosesseissa, vesi on luonnollinen valinta jäähdyttimiksi. Vettä käytetään Outokummun tuotannossa suurina määrinä myös huuhteluun ja puhdistukseen. Jotta riski ympäristövaikutuksista pidettäisiin mahdollisimman pienenä, kierrätämme suuren osan tuotantoprosessissa käytettävästä vedestä.

Kaikki sulattomme sijaitsevat alueille, joilla vedenotto tai veden käyttö jäähdytykseen ei kohtuuttomasti raskaita ympäristövaikutuksia.

ENERGIAN KULUTUS 2008

Yksikkö	Sähköenergia (GWh)	Polttoaine-energia (GWh)	Yhteensä (GWh)
Tornio	1 884	1 271	3 155
Avesta	372	399	771
Sheffield	212	129	341
Muut	289	288	577
Yhteensä	2 757	2 087	4 844

SÄHKÖENERGIAN LÄHTEET (luvut perustuvat arvioihin)

	2008
Uusiutuvat lähteet	48 %
Ydinvoima	34 %
Fossiiliset lähteet	18 %

Lopulliset luvut saatavilla toukokuussa 2009.

Esimerkiksi Avestan tehtaan vedenotto on Dalälvens Vattenvårdsförningin mukaan alle 0,05 prosenttia viereisen Dalälven-joen kokonaisvirtauksesta. Vedenoton vaikutuksia pienentää myös se, että suurin osa tehtaan tarvitsemasta vedestä on erillisessä vesikierrrossa virtaavaa jäähdytysvettä, joka palautetaan jokeen.

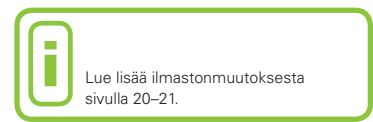
Jäähdytys- ja prosessiveden kierrätys
Jäähdytysvesi joko syötetään suoraan teräksen pinnalle tai vastaavasti jäähdytys voi perustua kiertovesijärjestelmään, jossa puhdas vesi jäähdyttää varsinaisen jäähdytysveden lämmönvaihtimen välityksellä. Jälkimmäisessä tapauksessa pois johdettava vesi ei liikaannu vaan ainoastaan lämpenee, ja se pumpataan takaisin vesistöön, josta se on peräisin. Veden kierrätysprosentti vaihtelee tehtaasta riippuen, mutta keskimäärin yli 90 prosenttia vedestä kierrätetään.

Jäähdytys- ja prosessiveden korkea kierrätysaste yhtiön monilla tehtailla

on saavutettu käyttämällä kiertovesi- ja vedenpuhdistusjärjestelmiä. Kierrätysaste voi vaihdella kausiluonteisesti, sillä talvisin Tornion tehtaalla kierrätetään jäähdytysvettä vain osittain. Sen sijaan osa jäähdytysvedestä pumpataan Tornion satama-altaaseen jäätyksen vähentämiseksi. Kylmissä sääoloissa on tärkeää estää satama-altaan jäätyminen ja siten välttää paljon energiaa ja polttoainetta kuluttavien jäänmurtaajien päivittäistä käyttöä. Tästä huolimatta veden käyttö on vähentynyt selvästi.

Sadeveden keräys ja käyttö

Outokummun tehdasalueille kertyy paljon sadevettä. Esimerkiksi Avestan 2,4 neliökilometrin tehdasalueelle sataa vuosittain vähintään miljoonaa

Lue lisää ilmastomuutoksesta sivulla 20–21.

Energian kulutuksen vähentäminen 2008

- Ruotsissa suurimpien tuotantolaitosten uutena käytäntönä on ostaa aina kaikkein energiatehokkaimmat laitteet, kun takaisinmaksuaika on alle kolme vuotta. Tämä varmistetaan sähkölaitteiden energiatehokkuusluokituksella ja mahdollisuuksien mukaan elinkaarikustannuslaskelmilla.
- Tornion Voiman voimalaitoksen ottaminen kokonaisuudessaan käyttöön vuonna 2008 on vähentänyt raskasöljyn kulutusta noin 10 000 tonnia. Uusi voimala käyttää turvetta sekä bio- ja häkäkaasua polttoaineena energiantuotantoon.
- Häkäkaasun käyttöasteen kasvattamiseksi fossiilisten polttoaineiden sijasta Tornion tehtailla otettiin syyskuussa käyttöön uusi häkäsailliö.
- Tornion tehtaiden uusi energiaraoportointijärjestelmä saatiin valmiiksi vuoden 2008 lopussa.
- Tornion tehtaiden ympäristöjärjestelmään on yhdistetty energiatehokkuusjärjestelmä.
- Tornion tehtailla toteutettiin parannusprojekti, jossa hyödyntämätön häkäkaasu käytetään voimalassa lauhdesähkön tuotantoon. Tämä nostaa häkäkaasun käyttöastetta erityisesti kesäaikana.
- Liekitön happipolttolaitteissa säästää polttoaineen kulutuksessa ja vähentää päästöjä Torniossa.
- Tornion tehtailla on myös aloitettu useita selvityksiä energiatehokkuuden parantamiseksi.
- Outokummun putkituoteyksiköissä Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa on tavoitteena vähentää sähkönkulutusta joka vuosi 3 prosenttia, ja tähän mennessä tulokset vaikuttavat lupaavilta.
- Avestan tehtaalla on otettu käyttöön uudet toimintatavat huoltoseisokkeissa siten, että moottorit suljetaan, kun niitä ei käytetä.
- Degerforsissa on vähennetty lähetystermiiniin energiankulutusta 58 prosenttia vaihtamalla öljypoltin nestekaasukäyttöisiin säteilylämmittimiin. Tätä on päätetty jatkaa muillakin alueilla.
- Degerforsin tehdasalueen rakennusten käyttöä on tehostettu, ja tämä pienentää energiankulutusta.

kuutiometriä vetenä tai lumena. Osa vedestä haihtuu, mutta suuri osa kerätään ja yhdistetään jäähdytysveteen. Vedestä poistetaan öljy ennen sen johtamista vesistöön.

Torniossa Selleen kaatopaikan läpi suodattava sadevesi otetaan talteen. Suodosvesi on emäksistä ja sisältää myös pieniä määriä kuusiainetta kromia, joka on kromin haitallinen muoto. Tällaista vettä ei voi ohjata vesistöön käsittelemättömänä. Siksi sille on rakennettu automaattinen pelkistys ja neutralointilaitos. Tässä prosessissa ferrosulfaattikäsittely pelkistää kuusiainetta kromin vaarattomaksi oksidiksi ja myös neutraloi veden.

LUONNON MONIMUOTOISUUS

Outokummulla ei ole tehtaita alueilla, jotka ovat UNESCO:n maailmanperintö- tai luonnonsuojelualueiden luettelossa tai Ramsar-luettelossa. Outokummun tuotantolaitosten ei ole todettu häiritsevän luonnon monimuotoisuutta.

Ympäristöviranomaiset ovat arvioineet Tornion tehtaiden lähellä sijaitsevat EU:n Natura-alueet. Raporteissa ja lausunnoissa todetaan, että Outokummun toiminta ei vaikuta haitallisesti luonnon monimuotoisuuteen alueella tai uhkaa sitä.

Suljettuja tuotantoalueita palautetaan luonnontilaan

Outokumpu toimii vastuullisesti suhteessa luontoon ja luonnon monimuotoisuuteen. Käytöstä poistetut tuotantoalueet palautetaan luonnontilaan. Kemin kaivoksella on alettu hyödyntää aiemmin kaivoksesta jätteenä poistettua kiviainesta. Kivivarastoja käytetään kalliorakentamiseen ja kaivoksen käyttävien täyttämiseen.

Kemin kaivoksella yhden 22,5 hehtaarin rikastushiekka-alueen tuotantokäyttö lopetettiin vuonna 2008. Alueen kuivaaminen on aloitettu ja se maisemoidaan ja metsitetään jälkihoitosuunnitelman mukaisesti. Edelleen aktiivisessa käytössä olevat alueet ovat tärkeitä elinympäristöjä muun muassa vesijärjestelmien ja kahlaajalinnuille, joista osa on harvinaisia.

Pöyry-konsulttiyhtiö julkisti yhteenvetoraportin Tornion tehtaan jätevesien vaikutuksista läheiseen merialueeseen. Merkittäviä vaikutuksia kaloihin, pohjaeläimiin, kasvistoon tai levään ei havaittu. Merialueen yleinen tila on parantunut kymmenen viime vuoden aikana. Tutkimuksen "Cycle, behavior and importance of nitrogen in the aquatic environment of the Bothnian Bay near the discharging points of Outokumpu Tornio Works and Kemi mine" mukaan vaikka laitoksesta ja kaivoksesta aiheutuu typpipäästöjä läheiseen mereen, tällä ei ole haittavaikutuksia, koska merivedessä on puutetta fosforista.

Sheffieldin tuotantolaitoksemme on perustettu suoja-alue, joka on tarkoitettu keväällä pesiville kahlaajalinnuille. Pesivien lintujen annetaan olla rauhassa, ja ne rengastetaan tulevien pesimispaikkojen ja muuttoreittien seuraamista varten.

Säännölliset arvioinnit vaikutuksista luonnon monimuotoisuuteen

Outokummun toiminnan ei ole todettu vaikuttavan yhteenkään uhanalaisia lajeja koskevalla International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources'in (IUCN) punaisella listalla tai kansallisilla suojelulistoilla olevaan lajiin. Vaikka Outokummulla ei ole merkittävää tuotantoa herkillä luonnontuotantoalueilla,

VEDENOTTO JA VESIPÄÄSTÖT

	2008	2007	2006
Vedenotto			
Pintavesi, milj. m ³	19,3	20,3	25,9
Vesijohtovesi, milj. m ³	1,1	1,1	1,2
Vesipäästöt			
Jäähdytysvesi, milj. m ³	11,5	10,6	16,4
Jätevesi, milj. m ³	7,8	8,6	7,2
Metallipäästöt veteen, t	15,5	17,2	18,6
Nitraattityppi, t	578	574	600

tuotantolaitosten vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen arvioidaan säännöllisesti.

PÄÄSTÖT JA JÄTTEET

Vuodot ja luparikkomukset

Outokummun kaikilla suurilla tuotantolaitoksilla on ympäristöjärjestelmä tai riskienhallintajärjestelmä, ja näistä yhteensä 26 järjestelmästä 22 on sertifioitu kansainvälinen ISO 14001 -ympäristöjärjestelmästandardin mukaisiksi. Järjestelmien mukainen toimintatapa ehkäisee päästöjä ja onnettomuuksia, joista voisi olla haittaa ympäristölle tai ihmisille.

Vuonna 2008 sattui muutamia vuotoja ja luparikkomuksia, mutta pääsääntöisesti päästöt olivat normaalilla tasolla ja ympäristölupien ehtojen mukaisia.

Tornion ferrokromitehtaalla pölypäästöt ylittivät kahdesti vuotuiset hiukkaspäästörajat (20 tonnia) 12,8 tonnilla johtuen häiriöstä suodattimissa.

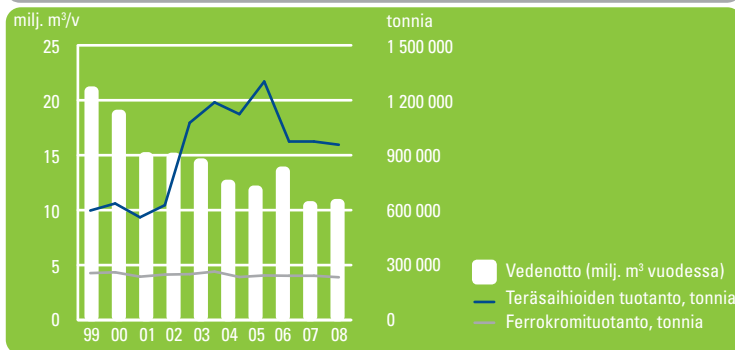
Sheffieldin sulatolla tapahtui pölypäästörikkomuksia valokaariuunin kaasunpoistojärjestelmässä. Laitoksen päästöjenhallinnan parantamista jatkettiin vuonna 2008 yhteistyössä ympäristöviraston kanssa, ja viimei-

sellä neljänneksellä parannusta onkin tapahtunut.

Meadowhallin tuotantolaitos on raportoinut useista häiriöistä, joissa on aiheutunut metallipäästöjä paikalliseen puroon. Kaikista tapauksista on ilmoitettu ympäristövirastolle, eikä niiden ole havaittu aiheuttaneen minäkäänlaista ympäristövahinkoa. Vuonna 2008 otettiin käyttöön toimintasuunnitelma Meadowhallin laitoksen veteen suuntautuvien päästöjen laadun parantamiseksi.

Tammikuussa 2008 Richburgin tankotehtaalla Etelä-Carolinassa koneenvoiteluainetta vuoti ulos lattialla olleesta lohkeamasta. Rakennuksen perustukset on korjattu ja pilaantunut maaperä on poistettu ja korvattu puhtaalla. Ulkopuolinen arvioija katsoi alueen biopuhdistuksen tarpeettomaksi. Heinäkuussa sattunut toinen voiteluainevuoto on siivottu. Koneen voiteluainetta laskettiin tahallaan sadevesiviemäriin, ja se pääsi melkein naapurikiinteistölle asti. Vuodon aiheuttamat vahingot puhdistettiin, ja ryhdyimme myös ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin.

VEDENKULUTUS TORNIOSSA

Säteily

Tornion tehtaalla ja Sheffieldin sulatolla matalaradioaktiivinen kuona eroteltiin ja varastoitettiin turvallisesti kansallisten viranomaisten, Suomessa STUKin ja Britanniassa Environment Agencyn, antamien paikallisten ohjeiden mukaisesti.

Myös Sheffieldin sulatossa kolme neljästä kuona-astiasta, joihin oli pääsyt Pu238-isotooppia vuonna 2000, siirrettiin matala-aktiivisen jätteen loppusijoituspaikkaan Driggissä. Vaihtoehtoja neljännen astian varastointiin ja hävittämiseen selvitetään paraikaa.

Radioaktiivisia materiaaleja esiintyy sulatusprosessissa erittäin pieninä määrinä, eikä niistä ole aiheutunut haittaa työntekijöillemme tai ympäristölle. Kaikista tapauksista on ilmoitettu viranomaisille.

Esimerkiksi Tornion tapauksessa radioaktiivisen materiaalin annosnopeus oli noin 10-kertainen verrattuna taustasäteilyyn, jolle ihmiset altistuvat luonnossa. Sitä vastoin lentokoneessa matkustaessaan ihmiset altistuvat taustasäteilyyn verrattuna 50-kertaiselle annosnopeudelle.

Radioaktiivinen materiaali on lähtöisin tuotantoprosessissamme käytetystä kierrätysteräksestä. Säteily on useimmiten luonnollista radioaktiivisuutta. Joissain tapauksissa se on kuitenkin peräisin raskaassa teollisuudessa tai lääkeyhtiössä käytetyistä mittauslaitteista, jotka sisältävät pieniä määriä – enintään joitain grammoja – radioaktiivisia isotooppeja. Yleensä tällaiset pitoisuudet havaitaan ennen kuin ne pääsevät tuotantoprosessiin.

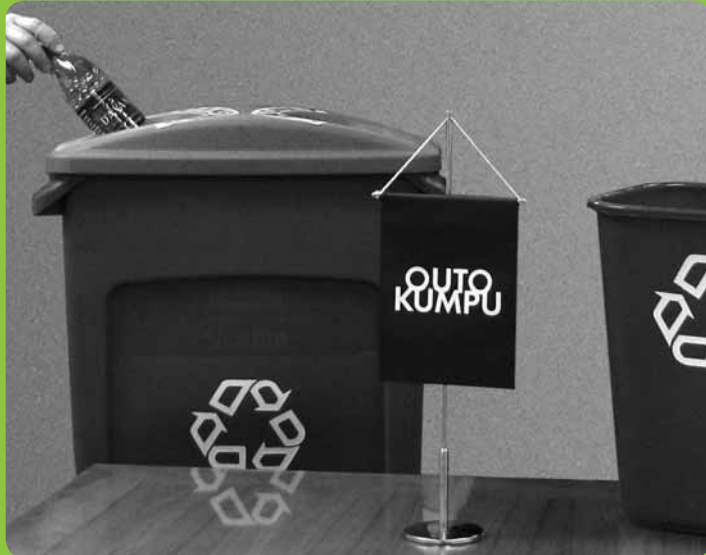
Päästöt ilmakehään

Pölypäästöt ovat perinteisesti olleet terästeollisuuden merkittävin päästömuoto. Outokummun suurimmat hiukkaspäästöt ovat peräisin Tornion, Avestan ja Sheffieldin terästehtailta sekä New Castlen kuumavalssaamosta. Pölypäästömmme ovat kuitenkin supistuneet viime vuosina tuotantomäärien kasvusta huolimatta.

Vuoden 2007 alusta lähtien Tornion terässulatolla on tarkkailtu hiukkaspäästöjä jatkuvatoimisen päästömittausjärjestelmän avulla. Jatkuva mittaus antaa päästötiedot päivittäin ja siten auttaa havaitsemaan ja korjaamaan suodattimen mahdolliset vuodot nopeammin.

Case

SITOUTUNUTTA TEEMAVUODEN TOIMINTAA NEW CASTLESSA

New Castlen yritys vastuutiimi uskoo, että kierrätystoimenpiteillä saavutettiin todellinen kulttuurin muutos. Useimmat työntekijät ovat omaksuneet kierrätyksen ja myös urakoitsijat osallistuivat ponnisteluihin.

New Castlen yritys vastuutiimi (vasemmalta oikealle) Doug Zimmerman, Tim Linegar, Tom McKee and Ryan Gross.

Yksi Outokummun teemavuoden tavoitteista oli vähentää tehtailla kaatopaikalle menevän jätteen määrää 10 prosenttia tuotettua tonnia kohden ja toimistoissa sekajätteen määrää 5 prosenttia.

Teemavuoden 2008 tavoitteiden kannustamana Outokummun New Castlen tehtaalla Yhdysvalloissa päätettiin toimia aloitteellisesti ja ryhtyä kierrättämään. Hanketta vetämään perustettiin yritys vastuutiimi, jossa toimivat Tim Linegar, Doug Zimmerman, Ryan Gross ja Tom McKee. Aikaisemmin käytännössä kaikki jätteet oli toimitettu kaatopaikoille, joten tiimi otti haasteekseen vähentää sekajätettä 10 prosenttia.

Jotta suoriutumista saataisiin konkreettista tietoa, käyttöön otettiin systemaattinen jätteiden mittausmenetelmä. Tehtaalle perustettiin Outokummun tuotannollisen erinomaisuusohjelman mallin mukainen tiimitaulu, jossa jokainen työntekijä voi seurata yhteisten kierrätystoimenpiteiden onnistumista. Joulukuun loppuun mennessä sekajätteen määrää oli saatu vähennettyä 5,74 prosenttia absoluuttisesti ja 6,79 prosenttia suhteessa tuotantomäärään, eli tavoite oli melkein saavutettu.

Kierrättäminen ei ollut helppoa, sillä New Castlessa on samaan aikaan laajennettu tehdasta. Uusien laitteiden pakkausmateriaaleista ja monista vanhojen koneiden kierrätyskelvottomista osista syntyi huomattava määrä jätettä. Tästä syystä mitattu suoritus ei tee täyttä kunniaa toimistoissa tai koko laitoksella saavutetulle jätteen vähennykselle. Lisähaasteena oli, että tehtaalla toimi 75 urakoitsijoiden työntekijää, joten tiimi pelkäsi piikkiä sekajätteen määrään. Ilokseen he saattoivat todeta, että urakoitsijat osallistuivat kierrätykseen, ja sekajätteen määrä kasvoi hyvin vähän.

Tim myöntää: "Yritämme edelleen parantaa suoritustamme ja ymmärtää kierrätyksen käsitteitä. Viranomaiset eivät pakota kierrätykseen, joten yhteistyökumppanien hankkimisessa on ollut hankaluksia, mutta olemme onnistuneet löytämään joitakin toimittajia, jotka ovat halunneet ryhtyä kierrätykseen. Raepuhalluspölyn ja -hiekan – ruostumattoman teräksen tuotannon sivutuotteiden – talteenotossa olemme saavuttaneet peräti 100 prosentin kierrätysasteen.

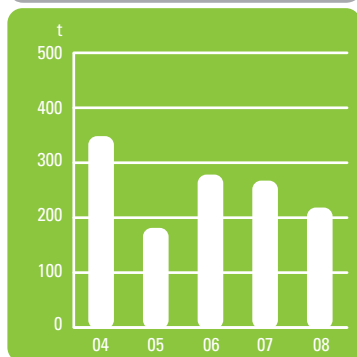
Haasteista huolimatta Tim uskoo, että he ovat "saaneet jotain hyvää aikaiseksi". Tällä hetkellä tehdas pystyy myymään kierrätetyn materiaalin, ja osa kierrätyksestä saaduista voitoista on pystytty lahjoittamaan paikalliselle ruoka-apuyhdistykselle. Tieto siitä, että rahat sijoitetaan hyvään tarkoitukseen, on toiminut itse kullekin kannustimena kierrätyksen jatkamiseen.

New Castlen yritys vastuutiimi uskoo, että toimenpiteillä on saavutettu todellinen kulttuurin muutos ja että useimmat työntekijät ovat omaksuneet kierrätyksen. Tiimi on todella sitoutunut kierrätykseen ja toivoo, että sekajätteen määrää saadaan karsittua jatkossakin.

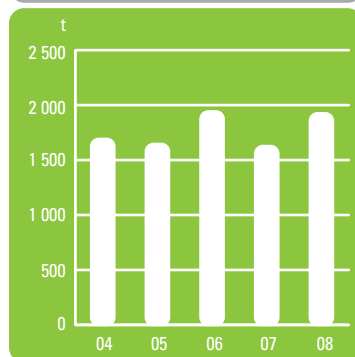
Kierrätyksen tilanne New Castlessa

- Sekajätteen määrää vähennetty edellisvuotisesta 5,74 prosenttia ja 6,79 prosenttia suhteessa tuotantomäärään.
- Kierrätettäviin jätteisiin kuuluvat: puujäte, voitelurasva, raepuhalluspöly ja -hiekkä, valssihilse, toimistopaperi, muovipullot, alumiinitölkit, kartonki.

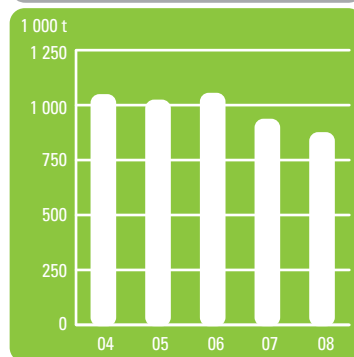
HIUKKASPÄÄSTÖT ILMAAN

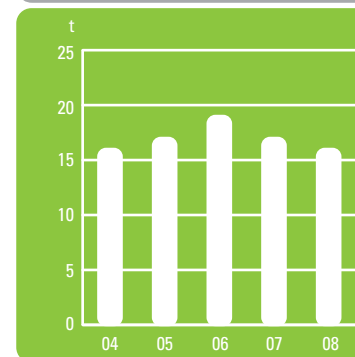
TYPEN OKSIDIT ILMAAN

HIILIDIOKSIDI ILMAAN

METALLIPÄÄSTÖT VETEEN

Tuotannossamme syntyvät pölypäästöt sisältävät yleensä metalleja (kuten rautaa, kromia ja nikkeliä) vaarattomassa muodossa. Esimerkiksi kromi on pääasiassa kolmiarvoisessa muodossa eikä vaarallisessa kuusiarvoisessa muodossa. Outokumpu on viime vuosina tukenut useita tutkimuksia, joissa on selvitetty metallipäästöjen haittavaikutuksia ympäristöön ja ihmisten terveyteen.

Myös typen oksidien päästöt ovat pysyneet alhaisina vuosien mittaan. Tämä johtuu investoinneista uuteen teknologiaan ja puhdistuslaitokseen. Esimerkiksi Tornion, Avestan ja Nybyn tehtailla käytetään viimeisintä poltintekniikkaa ja katalyyttisiä puhdistustekniikkoja tietyissä prosesseissa päästöjen minimoimiseksi.

Syyskuussa 2008 New Castlen tehtaalla otettiin käyttöön huippuluokkainen kuusivaiheinen pesuri, jonka toimintoihin sisältyvät myös happosumun poisto, pH:n säätäminen ja katalyyttinen puhdistus.

Tornion ja Avestan tehtaat pienentävät energiankulutusta ottamalla talteen lämpöä unien poistokaasuista. Samalla tämä myös pienentää vastaavasti typen oksidien päästöjä sekä

hiilidioksi- ja rikkidioksidipäästöjä, joita syntyisi tuottaessa lämpöä polttamalla polttoaineita. Energiatehokkuutta parantaneet toimenpiteet ovat yleensä pienentäneet esimerkiksi hiilidioksidin ominaispäästöjä.

Tutkimme säännöllisesti suurimpien tuotantolaitostemme vaikutuksia paikalliseen ilmanlaatuun. Avestan tehtailla on mitattu terässulaton elohopeapäästöjä ja tulokset on raportoitu viranomaisille.

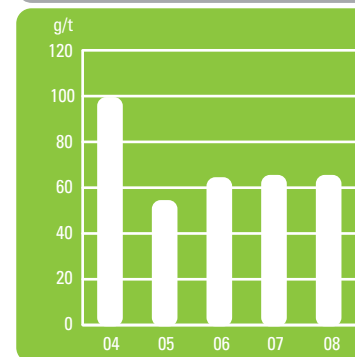
Suomessa saadut tulokset Met-säntutkimuslaitoksen (METLA) joka viides vuosi suorittamasta sammaltutkimuksesta osoittavat selvästi, että leijuvan pölyn mukana kulkeutuvien metallihiukkasten määrä on vähentynyt kymmenen viime vuoden aikana. Esimerkiksi Tornion tehtaiden ympäristön sammaleen kromipitoisuus on laskenut, ja kromille altistuneen alueen laajuus on pienentynyt.

SIVUTUOTTEET

Terästeollisuudessa jätteen määrää voidaan vähentää etenkin muuttamalla sulattojen prosesseja siten, että tuotannossa syntyvä kuona voidaan jalostaa tuotteiksi. Outokumpu on investoinut useita miljoonia euroja

kuonaan perustuvien tuotteiden kehittämiseen. Esimerkiksi teräskuonan automaattiseen analysointijärjestelmään investoitiin Torniossa vuonna 2005 noin miljoona euroa sen varmistamiseksi, että tuote täyttää tekniset edellytykset ja ympäristövaatimukset. Tämän seurauksena teräskuonatuotteiden myynti kasvaa jatkuvasti Suomessa, Britanniassa ja Ruotsissa. Tuotteita käytetään pääasiassa rakennusmateriaaleina. Tornion tehtaiden teräskuonatuotteita myytiin vuonna 2008 lähes 75 300 tonnia ja ferrokromikuonatuotteita 320 000 tonnia. Loput teräskuonatuotteista käytettiin rakennusmateriaalina tehdasalueella. Tornion tehtaalla teräskuonatuotteista kaksi on jo saanut CE-merkin, joka on valmistajan vakuutus siitä, että tuote täyttää eurooppalaiset terveys-, turvallisuus- ja ympäristönsuojelulainsäädännön mukaiset vaatimukset. Lisäksi yli 86 prosenttia kaikesta Sheffieldin sulatossa tuotetusta kuonasta käytetään asfaltin lisäaineena ja siten tienrakennuksessa. Teitä, joiden rakentamisessa on käytetty teräskuonaa, pidetään ajajalle turvallisempina erityisesti kostealla ilmalla, koska kuona parantaa pitoa jarrutettaessa. Avestaan

SULATTOJEN OMINAISHIUKKASPÄÄSTÖT

on rakennettu tie, jonka pohjamateriaalina käytettiin kuonaa.

Avestassa, Nybyssä ja Degerforsissa on kehitetty hydroksidilietteen uusio-käyttöä kaatopaikalle viemisen sijasta.

Tornion tehtaalla osallistuvat ympäristöministeriön rahoittamaan kansalliseen UUMA-projektiin. UUMA on viranomaisten ja teollisuuden vuonna 2006 alkanut yhteisprojekti, jossa kehitetään sivutuotteiden hyötykäyttöä Suomessa.

Sheffieldin sulatolla on Britannian ympäristöviraston antama rekisteröidyn pakkausten jälleenkäsitteilytoimilupa, mikä on keskeinen

osa Britannian pakkaus- ja jätteen- vähennyssäätelyä. Lisäksi Sheffieldin pakkausjäte kierrätetään käytäväksi uuden pakkausmateriaalin tuotannossa.

JÄTTEET

Outokummun jätevirtojen tärkeänä osana on ruostumattoman teräksen tuotannosta kerättävä pöly ja valssaushilse. Nämä jätteet kerätään ja kierrätetään mahdollisuuksien mukaan, jotta voidaan hyödyntää niiden sisältämiä arvokkaita seosaineita, kuten nikkeliä, kromia ja molybdeeniä. Vuonna 2008 kerättiin ja käsiteltiin yhteensä 53 041 tonnia. Tuotantolaitoksillamme syntyvä tavallinen jäte ja ongelmajätteet esikäsitellään tarpeen mukaan ja toimitetaan jätteenkäsittelylaitoksiin tai kaatopaikoille, joilla on lupa ottaa vastaan kyseessä olevia jätelaatuja. Ongelmajätteitä (jäteöljyä, teräksen tuotannossa syntyvää pölyä ja hydroksidilietettä) syntyi Outokummun tuotannossa vuonna 2008 91 864 tonnia. Kaikki käsitellään, käytetään uudelleen tai hävitetään lain ja parhaiden käytäntöjen mukaisesti.

Outokummun eräillä tuotantolaitoksilla on Suomessa, Ruotsissa ja Britanniassa omat kaatopaikat.

Osoituksena siitä, että materiaali- tehokkuus on yksi strategiamme kulmakivistä, Tornion tehtailla alettiin tutkia jokaista jättemateriaalivirtaa. Projektin tavoitteena on selvittää kustannustehokkain tapa kierrättää, käyttää uudelleen, käsitellä tai hävittää materiaalia sekä minimoida syntyvän jätteen määrä. Lopullisena tavoitteena on täysin jätteen tehdas.

Päästöt vesistöihin

Ruostumattoman teräksen tuotannon merkittävimmät päästöt vesistöihin

ovat metalliyhdisteitä ja nitraatteja, joita syntyy neutraloitaessa kylmävalsaamojen peittaushappoja ja huuhteluvesiä. Outokummun kaikkien tehtaisten päästöjä vesistöihin valvotaan päästöjen vaikutusten vähentämiseksi. Esimerkiksi Tornion tehtaisten merkittävimmät metallipäästöt (rauta, kromi, nikkeli ja sinkki) ovat vain murto-osa Perämeren koko metallikuormituksesta, josta valtaosa on peräisin luonnollisista lähteistä.

Nitraattikuormitus johtuu peittaushapoista, joilla viimeistellään ruostumattoman teräksen pinta poistamalla siitä valssaushilse. Näiden tuotantovaiheiden aiheuttamaa nitraattikuormitusta rajoitetaan useilla tekniikoilla, kuten erilaisilla peittaushapon kierrätysratkaisuilla. Outokumpu kehittää puhdistustekniikoita jatkuvasti nitraattikuormituksen pienentämiseksi entisestään.

Kemin kaivoksella merkittävin vesistöön joutuvien nitraattipäästöjen lähde on käytetty räjähdysaine. Pieni osa räjähteiden jäänteistä huuhtoutuu kiertovesiin. Ennen päästökohtaa vesistöön on kolme suurta vesiallasta, joiden pinta-ala on lähes 200 hehtaaria. Käytännössä jo nämä altaat vähentävät veden nitraattipitoisuutta noin 60 prosenttia. Monissa Ruotsissa sijaitsevista tuotantolaitoksissamme aloitettiin tutkimusprojekteja nitraattipäästöjen pienentämiseksi.

Avestan tehtaan öljynerotuslaitos, jolla puhdistetaan jäähdytys- ja sadevettä, vaihdettiin uuteen lamellisuodattinyksikköön, jonka ohjauksjärjestelmä varmistaa öljyn erottamisen vedestä.

Vesipäästöjen vaikutukset

Ympäristönäkökulmasta katsottuna kaikkein herkin tuotantolaitoksemme on Tornion tehtaas. Tornion tehtaas

Tietä, jonka rakentamisessa on käytetty teräskuonaa pidetään turvallisempänä, koska kuona antaa parempaa pitoa jarruttaessa kostealla säällä.

sijaitsevat Pohjanlahden rannikolla Tornionjoen suulla. Tornio on Suomen ja Ruotsin rajan tuntumassa, ja sen lähellä on luonnonsuojelualueita. Tornion tehdasalueella on tehty useita biologisia, fysikaalisia ja kemiallisia seuranta tutkimuksia 1970-luvulta alkaen. Vuonna 2008 julkistettiin nitraattien vaikutusta Tornion tehtaisten ja Kemin kaivoksen lähellä oleviin vesistöihin koskevan vapaaehtoisen tutkimuksen tulokset. Ne osoittavat, että vaikutukset rajoittuvat aivan Tornion päästöpuolelle, jossa aiheutuu lievää rehevöitymistä. Kemin kaivoksen läheisyydessä vaikutukset merialueeseen ovat käytännössä merkityksettömät.

Tornion tehtaisten tuotanto on viime vuosina kasvanut huomattavasti. Käytössä olevien puhdistustekniikoiden ansiosta Tornion tehtaisten päästöt eivät kuitenkaan kasva samassa suhteessa, ja monissa tapauksissa ne jopa pienenevät aikaisempaan tasoon verrattuna. Vuotuiset tutkimukset tehtaisten edustan merialueen tilasta ovat osoittaneet, että ympäristövaikutus on pienentynyt kymmenen viime vuoden aikana ja merialue on terve.

Tutkimukset ja päästöjen jatkuva seuranta osoittavat, että kromi- ja

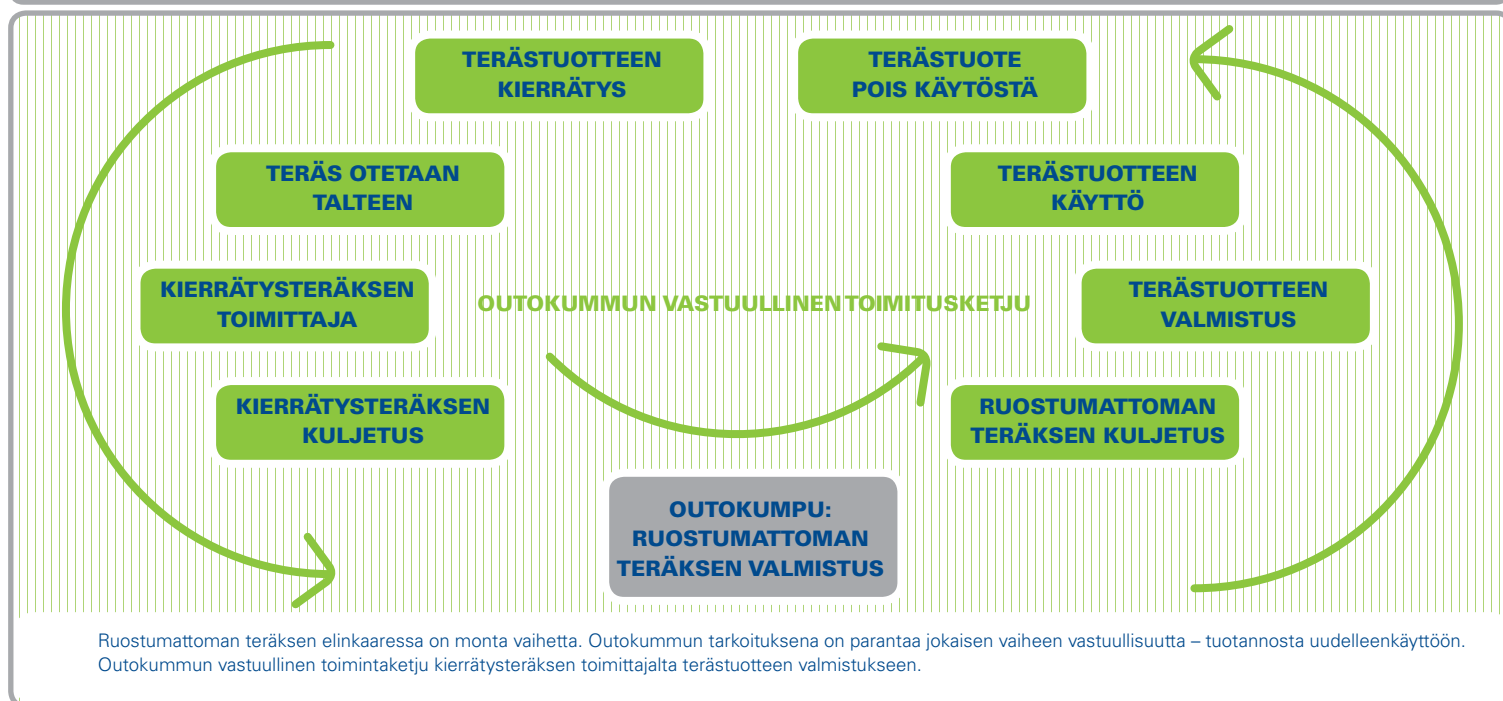
nikkelipäästöt vesistöön ovat 60–80 prosenttia pienemmät kuin muutama vuosi sitten.

Tornion tehtaisten lähellä sijaitsevien kalankasvattamojen kalat on todettu terveiksi ja tehtaisten lähellä harjoitetaan ammattikalastusta. Tutkimuksen mukaan tehtaisten päästöt eivät rikastu meren ravintoketjussa.

Vaikutukset maaperään ja pohjaveteen

Torniossa Sellen kaatopaikka, johon varastoitiin terässulaton pölyä 1970- ja -80-luvuilta, on aiheuttanut pohjaveden paikallista pilaantumista. Pilaantuminen havaittiin 2000-luvun alussa ja siitä lähtien alueen pohjavettä on suojattu ja kunnostettu puhdistustoimenpitein. Kaatopaikan ja sen lähiympäristön pohjavesien tilaa seurataan säännöllisin mittauksin. Lisätoimet käynnistettiin kesällä 2008 ympäristöviranomaisten valvonnassa. Vanhaa pölyä poistettiin 11 000 tonnia, ja alueen ympärille on sijoitettu ferrosulfaattia sisältävä reaktiivinen seinämä. Pölystä talteenotetut metallit palautetaan terästehtaan raaka-aineksi. Outokummun lähivuosisen seuranta-toimenpiteisiin kuuluu säännöllinen näytteenotto pohjavedestä. Koko kaatopaikan sulkemista suunnitellaan.

TERÄSTUOTTEIDEN ELINKAARI

Fagerstassa, Ruotsissa tehdään parhaillaan valmistelutöitä Outokummun Fagerstan putkitehtaan sulkemiseen liittyvien ympäristövastuiden varalle. Ympäristötutkimuksen ja analyysin perusteella maaperästä ja pohjavedestä on otettu näytteitä.

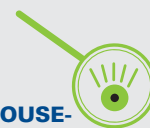
Wildwoodissa, Yhdysvalloissa pilaantuneen pohjaveden puhdistaminen jatkuu. Huhtikuussa Floridan ympäristönsuojeluviranomainen tarkasti puolivuositteiset pohjavesinäyteraporttimme, joissa verrattiin pitoisuuksia vuosina 1999–2007. Tarkastuksessa todettiin edistyksen olleen huomattavaa ja että nykyinen pumppaustaso riittäisi saattamaan korjaustoimet päätökseen suunnitelman mukaisesti.

KULJETUS

Olemme pyrkineet parantamaan myös kuljetusverkostojemme kestävyyttä ympäristön kannalta. Vuonna 2008 17,6 prosenttia tuotteistamme kuljettiin rautateitse. Outokumpu allekirjoitti 5-vuotisen sopimuksen EuroLink-rautatiejärjestelmän kanssa. Vaihtoehtoisiiin kuljetusmenetelmiin verrattuna EuroLinkin ympäristöprofiili on erinomainen. EuroLink vastaa suurimmasta osasta sisäistä materiaali- ja virtaamme. Pienempien päästöjen lisäksi järjestelmän kapasiteetti on korkea, ja sen ansiosta voimme ylläpitää luotettavaa ja tiheää kuljetusyhteyttä Euroopan tuotantolaitostemme välillä. Lisäksi EuroLink on kustannuksiltaan edullinen vaihtoehto. EuroLink

yhdistää Tornion, Avestan, Nybyn, Degerforsin ja Sheffieldin tehtaat juna-laiva-juna-ratkaisun avulla. Kelat, aihiot, raaka-aineet ja valmiit materiaalit kuljetetaan intermodaalisesti, jolloin materiaalia on käsiteltävä ainoastaan lastauksen ja purkamisen yhteydessä.

Katsausvuonna kuljetuksesta johtuvat hiilidioksidipäästömme laskevat 156 537 tonniin edellisvuoden 285 629 tonnista. Päästöt vähenivät siitä huolimatta, että rekoilla kuljetettujen tuotteiden osuus kasvoi vuoden 2007 47,2 prosentista 60,2 prosenttiin vuonna 2008. Ja lisäksi laivakuljetusten osuus pieneni 22,2 prosenttiin (2007: 41 prosenttia). Samaan aikaan kuljetettujen tuotteiden määrä laski

PRICEWATERHOUSE-COOPERSIN HAVAINTO

Ympäristökustannusten raportointi Yhtiöllä on rajallisesti ohjeita ympäristökustannusten laskennasta ja julkistamisesta. Eri maissa sijaitsevat laitokset noudattavat ympäristökustannusten raportoinnissa erilaisia periaatteita. Kustannusten raportoinnista tulisi laatia yhteiset ohjeet, ja niistä pitäisi tiedottaa sisäisesti.

Case

HAITALLISESTA HÄKÄKAASUSTA HYÖDYLLISTÄ ENERGIAA

Tornion häkäkaasusäiliö sisältä.

Teräksestä valmistettu häkäkaasusäiliö on yksi vuoden 2008 suurimmista ympäristöinvestoinneistamme.

Yksi Outokummun teemavuoden tavoitteista oli energiatehokkuuden parantaminen. Energiankulutustamme voidaan vähentää esimerkiksi lisäämällä ferrokromin tuotannossa sivutuotteena syntyvän häkäkaasun hyödyntämistä energianlähteenä.

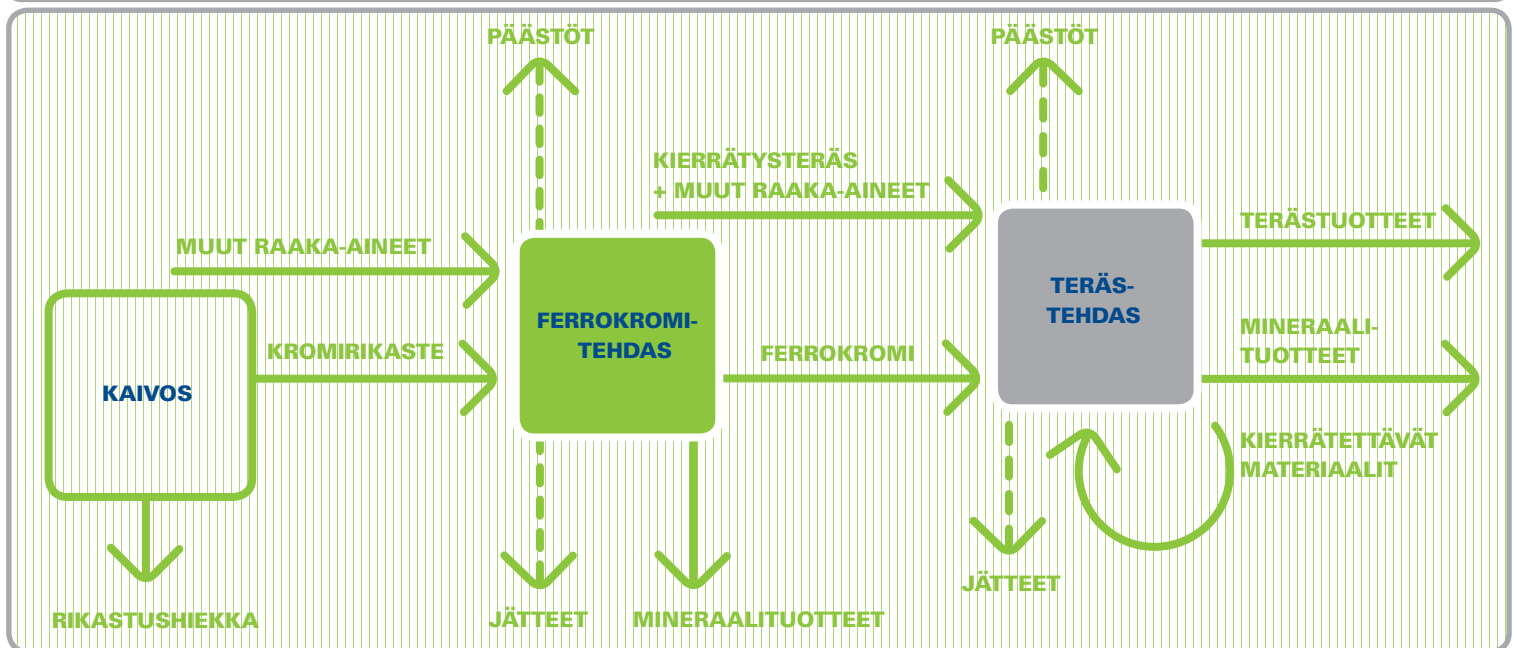
Ferrokromin tuotantoprosessissamme Torniossa sivutuotteena syntyvän hiilimonoksidin eli häkäkaasun (CO) hyödyntämiseksi rakennettiin häkäkaasusäiliö, joka otettiin käyttöön syyskuussa 2008. Säiliön rakentaminen maksoi yhteensä 7 miljoonaa euroa, joten se on huomattava ympäristöinvestointi. Vuonna 2008 ympäristöinvestointimme olivat yhteensä 18 miljoonaa euroa. Kaasusäiliön keskeiset hyödyt ovat energiatehokkuuden paraneminen ja hiilidioksidipäästöjen väheneminen, sillä sen ansiosta entistä suurempi osa häkäkaasusta voidaan hyödyntää tuotantoprosessissamme polttoaineena.

Tornion ferrokromitoiminnoissa syntyvää häkäkaasua voidaan käyttää polttoaineena myös jatkojalostusprosesseissamme, kuten läheisissä kuuma- ja kylmävalssaamoissa. Lisäksi ylijäävä häkä voidaan hyödyntää tehdasalueellamme sijaitsevassa Tornion Voiman voimalaitoksessa. Vuonna 2008 tuotannossamme syntyi 1,4 miljoonaa GJ häkäkaasua. Aiemmin emme kyenneet hyödyntämään kaikkea syntynyttä häkää tuotantoseisokkien takia. Seisokkien yhteydessä häkäkaasu täytyi polttaa ja päästää

ympäristöön hiilidioksidina, sillä hiilimonoksidi on ihmisten terveydelle haitallista. Uutta häkäkaasusäiliötä voidaan käyttää kaasun säilytykseen silloin, kun sitä ei toimiteta suoraan jatkojalostusyksiköihin. Siten se toimii puskurina lyhyissä tuotantokatkoksisissa. Tornion tehtaalla energiapäällikkö Anne Kärjen mukaan häkäkaasusäiliö tuo tuotantotoimintaan joustavuutta parantamalla häkäkaasun käyttöastetta. Säiliö myös vakiinnuttaa kaasun paineen, mikä parantaa häkäkaasun laatua ja turvallisuutta. Vuonna 2008 hiilimonoksidista johtuvat hiilidioksidipäästöt eivät vähentyneet vaan pysyivät noin 300 000 tonnissa. Häkäkaasun käyttö jatkojalostusprosessien polttoaineena kuitenkin vähentää muiden polttoaineiden tarvetta, jolloin vältetään niihin liittyvät ylimääräiset hiilidioksidipäästöt.

Teräksestä valmistettu kaasusäiliö on 41 metriä korkea ja 35 metriä leveä. Sen varastointikapasiteetti on 20 000 kuutiometriä, mikä vastaa yhden tunnin kaasutuotantoa. Uuden kaasusäiliön ansiosta säästimme kaikkiaan 324 000 GJ energiaa. Outokumpu hyödynsi 1,4 miljoonaa GJ:n edestä häkäkaasua vuonna 2008. Kaasusäiliön ansiosta Tornion tehtaalla vuotuiset hiilidioksidipäästöt vähenivät noin 20 000 tonnia. Vuonna 2008 konsernin kaikki hiilidioksidipäästöt olivat yhteensä 871 000 tonnia.

KEMI-TORNIO TUOTANTOALUEEN MATERIAALIVIRRAT

1,6 miljoonasta tonnista tuotteita 1,4 miljoonaan tonniin tuotteita vuodessa. Suurin syy hiilidioksidipäästöjen merkittävään vähenemiseen lienee kuljetusmatkojen lyheneminen.

YMPÄRISTÖKULUT JA -INVESTOINNIT

Outokummun ympäristöinvestoinnit olivat vuonna 2008 yhteensä noin 18 miljoonaa euroa (2007: 12 miljoonaa euroa). Operatiiviset ympäristökustannuksemme vuonna 2008 olivat noin 57 miljoonaa euroa, mistä jätteenkäsittely- ja jätehuoltokustannukset olivat 3,0 miljoonaa euroa. Ympäristöasioihin liittyvät varaukset ja vakuudet olivat vuoden 2008 lopussa 1,9 miljoonaa euroa. Lisäksi vanhojen kaivosten jälkihoitoon on varauksia 0,15 miljoonaa euroa.

SUURIMMAT YMPÄRISTÖINVESTOINNIT VUONNA 2008

- Tornion häkäkaasusäiliö (2,5 miljoonaa euroa)
- Selleen kaatopaikan sulkeminen Torniossa (1,5 miljoonaa euroa)
- Tornion ferrokromitehtaan suodatinpussien uusiminen (kolmessa paikassa) (0,8 miljoonaa euroa)
- Sheffieldin sulatossa valukoneen savukaasujen talteenoton kehittäminen (0,3 miljoonaa euroa)
- Kuusivaiheinen kaasupesuri New Castleen (noin 1 miljoonaa euroa)

>> **SOSIAALINEN VASTUU**

- 40 Henkilöstö
- 40 Jokainen ansaitsee turvallisen työympäristön
- 43 Jatkuva koulutus ja kehittäminen
- 43 Työntekijöitä kuunnellaan
- 44 Monimuotoisuus ja yhtäläiset oikeudet
- 45 Tavoitteet
- 47 Yhteistyötä paikallisyhteisöjen ja oppilaitosten kanssa
- 47 Aktiivista tutkimustyötä
- 48 Vastuullinen hankintatoimi
- 48 Tuoteturvallisuus ja tuotevastuu

Tekomme

TYÖTURVALLISUUDEN RAPORTOINTI JA AUDITOINTI

Sosiaalinen vastuu

OUTOKUMMUN tavoitteena on olla kiistaton ykkönen sekä ruostumattomassa teräksessä että yritys vastuussa. Jälkimmäisen tavoitteen saavuttamiseksi aiomme ponnistella kovasti ollaksemme hyvä paikka tehdä työtä sekä tärkeä ja näkyvä toimija toimipaikkojemme lähiyhteisöissä.

Eettisissä periaatteissamme, yritys- vastuupolitiikassamme ja toimintatavoissamme on selkeästi määritelty tapa, jolla Outokumpu suhtautuu sosiaaliseen vastuuseen. Ihmisiä on kohdeltava tasapuolisesti ja reilusti riippumatta etnisestä alkuperästä, kansallisuudesta, uskonnosta, poliittisesta kannasta, sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautuneisuudesta tai iästä. Outokumpu vastustaa ehdottomasti pakko- ja lapsityövoiman käyttöä. Korruptiota tai lahjontaa ei hyväksytä. Meillä henkilöstöjohtamisen lähtökohdانا on vankka usko siihen, että menestys perustuu tärkeimpään voimavaraamme – henkilöstöön.

Yritysvastuun teemavuosi haastavine tavoitteineen antoi vuodelle 2008 oman lisänsä tavanomaisen kehitystyön ohessa. Sosiaalisen vastuun tavoitteenamme oli vähentää tapaturmia kolmanneksella ja parantaa henkilöstömme hyvinvointia. Aktiivinen johtaminen ja osaajien kehittäminen, uuden kaupallisen organisaation tukeminen ja henkilöstöhallinnon SAP-projekti olivat henkilöstöhallinnon ensisijaiset painopistealueet. Vuoden lopussa toteutettiin uusi kevyt versio O'People-henkilöstökyselystämme, jonka tavoitteena oli selvittää, olivatko henkilöstömme hyvinvoinnin parantamiseen tähtäävät toimenpiteemme onnistuneita.

Maailman taloudellinen tilanne rasitti Outokumpua ja henkilöstöämme. Valitettavasti emme kyenneet välttymään henkilöstövähennyksiltä. Neuvottelut työpaikkojen vähennyksistä aloitettiin joulukuussa, ja ne koskivat Ruotsin yksiköissä 450 henkilöä sekä pääkonttoritoiminnoissa maailmanlaajuisesti 350 henkilöä. Tornion tehtaan lomautuksilta onneksi pystyttiin toistaiseksi välttymään lyhy-

en aikavälin kustannussäästötoimien ansiosta. Helmikuun alussa 2009 jouduimme kuitenkin ilmoittamaan lisätoimenpiteistä ruostumattoman teräksen heikon kysynnän jatkuessa. Henkilöstön kanssa neuvotellaan nyt kaikkiaan noin 2 300 lomautuksesta ja 700 työpaikan vähennyksestä. Luvut sisältävät joulukuussa aloitetut neuvottelut.

HENKILÖSTÖMME – AVAINLUVUT

Joulukuun 2008 lopussa konsernin palveluksessa oli 8 471 henkilöä noin 30 maassa. Henkilöstömäärä kasvoi 363 hengellä vuoteen 2007 verrattuna. Keskimääräinen palvelusajan pituus oli 15 vuotta ja vakinaisen henkilöstön vaihtuvuusprosentti oli 7. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli 43,3 vuotta. Vuonna 2008 noin 7 500 työntekijää kuului työehtosopimuksen piiriin. Työntekijöistä 354 oli määräaikaista. Raportointivuonna lakkopäiviä oli neljä (2007: 1 235 ja 2006: 15).

Henkilöstöstämme 93,6 prosenttia työskentelee Euroopassa, 37,9 prosenttia Ruotsissa, 33,0 prosenttia Suomessa ja 8,5 prosenttia Britanniassa. Naisia on 18,8 prosenttia (2007: 18 %) ja miehiä 81,2 prosenttia. Outokummun henkilöstöllä on vankkumaton järjestäytymisvapaus, mikä tarkoittaa, että kaikissa toimipaikoissa työntekijät saavat vapaasti liittyä ammattiliittoihin kunkin maan työmarkkinasääntösten mukaisesti.

Naisten pieni osuus henkilöstöstä on hyvin tyyppillinen raskaassa teollisuudessa, kuten meidänkin toimialalammme. Tavoitteenamme on kuitenkin kasvattaa naisten osuutta.

Vuonna 2008 perustettiin uusi kaupallinen organisaatio, konsernin myynti- ja markkinointi, johon

myös palvelukeskukset kuuluvat. Sen keskustoimintoon palkattiin noin 80 työntekijää. SoGeParin oston ja konsernin myynti- ja markkinointitoiminnon perustamisen seurauksena henkilöstömäärä kasvoi 363 henkilöllä vuonna 2008.

Tiedonkeruuta ja tietohallintoa parannettiin

Vuoden 2008 alussa otettiin käyttöön konserninlaajuinen henkilöstöhallinnon SAP-järjestelmä, joka helpottaa tiedonkeruuta ja tietohallintoa. Noin 350 avainhenkilöä Suomessa osallistui pilottihankkeeseen, joka liittyi perustietojen sekä osaamisen hallintaan. Vuoden 2008 kuluessa järjestelmään lisättiin koulutusohjelmien hallinta ja rekrytointiprosessi. Kaikki Outokummun toimintamaat liitetään järjestelmään vuoden 2009 alusta lukien. Tämän jälkeen jokaisen työntekijän perustiedot ja osaamisen hallintaan liittyvät tiedot löytyvät helposti SAP-pohjaisesta järjestelmästä.

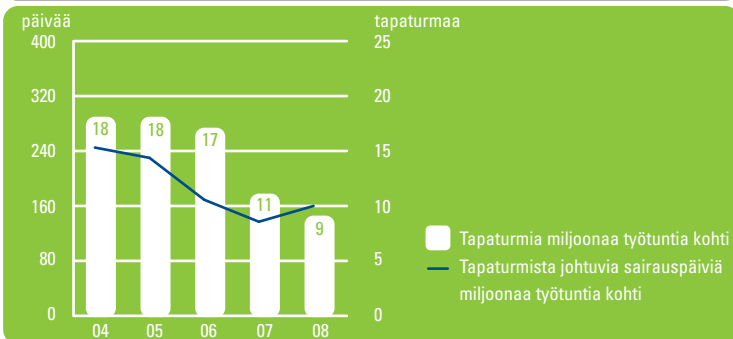
JOKAINEN ANSAITSEE TURVALLISEN TYÖYMPÄRISTÖN

Outokumpu on sitoutunut tarjoamaan henkilökunnalleen terveellisen ja turvallisen työympäristön. Olemme vastuussa myös urakoitsijoiden ja hankkijoiden turvallisuudesta silloin, kun he työskentelevät Outokummun tuotantolaitoksilla ja muissa toimipaikoissa.

Työturvallisuuden kehitystä seurataan meillä säännöllisin raportein konsernin johdon kokouksissa, ja läpi koko konsernin kaikkien johtoryhmien ja vastaavien elinten kokoukset aloitetaan työturvallisuuskatsauksella. Syyskuussa perustettiin uusi työsuojelutoimikunta, johon kuuluu eri liiketoimintayksiköiden turvallisuus-

TUNNUSLUVUT

	2008	2007	2006
Liikevaihto/henkilö, milj. €	0,6	0,8	0,7
Maksetut palkkiot kokonaispalkoista, %	4,9	5,6	4,2
Koulutuskustannukset kokonaispalkoista, %	1,4	1,4	1,1
Koulutuspäivät/henkilö	2,8	3,3	2,9
Lakoissa menetetyt työpäivät	4	1 235	15
Henkilöstön vaihtuvuus, %	7,0	6,1	10,1

TAPATURMAT
(TYÖNTEKIJÄT JA URAKOITSIJAT)

asiantuntijoita ja johdon edustajia. Toimikunta piti syyskuussa järjestäytymiskokouksensa, ja se kokoontuu jatkossa neljännesvuosittain.

DuPont Safety Resources teki syyslokakuussa työturvallisuusarvioinnin. Arviointi käsitti tutustumisen 18 toimipaikkaan. Lisäksi henkilöstöllemme järjestettiin intranetissä turvallisuuskysely. Loppuraportti toimitettiin marraskuussa.

Tornion tehtaiden ensiapuryhmä voitti Punaisen ristin järjestämän Suomen ensiapukilpailun. Kilpailussa testattiin suomalaisten työpaikkojen ensiapuryhmien ensiaputietoja ja -taitoja.

Tapaturmien ehkäisy ja tietoisuus turvallisuusriskeistä

Työturvallisuuden teemavuonna 2005 asetettiin tavoitteeksi vähentää tapaturmataajuus alle viiteen tapaturmaan miljoonaa työtuntia kohti vuoteen 2009 mennessä. Yritysvastuun teemavuoden 2008 tavoitteena oli vähentää tapaturmia kolmanneksella eli enintään 8 tapaturmaan miljoonaa työtuntia kohti. Vuonna 2008 toteutunut tapaturmataajuus oli 9. Luku sisältää myös urakoitsijat. Vaikka emme saavuttaneet tavoitettamme, työtapaturmat vähenivät vuoteen 2007 verrattuna (11 tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti). Työtapaturmista johtuvia sairauslomapäiviä oli 160 miljoonaa työtuntia kohti. Katsausvuonna sattui

HENKILÖSTÖ MAITTAIN

31.12.	2008	2007	2006
Eurooppa			
Ruotsi	3 211	3 070	3 061
Suomi	2 798	2 759	2 802
Britannia	717	862	845
Italia	340	141	138
Alankomaat	260	253	233
Saksa	214	194	216
Muut Euroopan maat	388	321	379
	7 928	7 600	7 673
Pohjois-Amerikka			
Yhdysvallat	403	394	388
Kanada	38	34	33
	441	428	421
Aasia	72	51	35
Australia	25	25	26
Afrikka	5	5	5
Konsemi yhteensä	8 471	8 108	8 159

HTV henkilöttyövuosi

yhteensä 160 poissaoloon johtanutta tapaturmaa. Vuonna 2007 IISI:n (nykyään World Steel Association) jäsenyritysten tapaturmatiheyden keskiarvo EU:ssa oli 7,7. Työtapaturmilla viitataan mihin tahansa työperäisiin vammoihin, jotka estävät työntekijää tai urakoitsijan työntekijää palaamasta työhön seuraavana suunniteltuna työpäivänään. Työtapaturmat raportoidaan World Steel Associationin määritelmien mukaisesti.

Esitetyt luvut sisältävät sekä Outokummun omalle että urakoitsijan henkilöstölle sattuneet tapaturmat. Outokummun henkilöstö on rohkaistu ilmoittamaan kaikista heille työpaikalla sattuneista läheltä piti -tilanteista. Vuonna 2008 teh-

tiin 2 521 ilmoitusta (2007: 4 480 ja 2006: 3 478).

Konserninlaajuinen työturvallisuusjärjestelmä tiedon keruuseen ja hallintaan nimeltä Safety Log otettiin tammikuussa 2008 käyttöön kaikissa Outokummun liiketoimintayksiköissä ja palvelukeskuksissa sekä pääkonttorissa. Myyntiyhtiöt liittyivät järjestelmään vuoden 2009 alussa. Työkalun avulla voimme raportoida ja tarkkailla turvallisuustilannetta reaaliaikaisesti ja verrata eri yksiköiden raportteja ja tietoja. Aikaisemmin Outokummulla käytettiin useita erilaisia järjestelmiä tilastotietojen ja työtapaturmatietojen laatimiseen. Outokummun uusi Safety Log perustuu Kansainvälisen työjärjestön (ILO)

Case

TERNEUZEN – KATSE TIUKASTI TURVALLISUUDESSA

Patrick de La Ruelle tutkii ilmoitustaululta Terneuzenin tapaturmatilannetta.

”Työntekijämme ansaitsevat turvallisen työympäristön ... mikä edellyttää kaikilta jatkuvaa huomiota” – Outokummun toimitusjohtaja Juha Rantanen 8. huhtikuuta 2008.

Outokumpu uskoo, että ykkösasemaa ruostumattomassa teräksessä on tavoiteltava vastuullisella tavalla; tähän kuuluu myös työntekijöistä huolehtiminen. Konserninlaajuisena tavoitteena on painaa työtaturmien määrä pitkällä tähtäimellä nolnaan, ja vuonna 2009 tavoitteenamme on alle viisi tapaturmaa miljoonaa työtuntia kohti. Näissä luvuissa viitataan mihin tahansa työperäisiin vammoihin, jotka estävät työntekijää palaamasta työhön seuraavana suunniteltuna työpäivänään.

Outokummun tuotantolaitos Terneuzenissa on toiminut turvallisuusasioissa malliesimerkkinä. Terneuzenin tapaturmataajuus miljoonaa työtuntia kohti on kolme, joten siellä ollaan jo edellä konsernin vuoden 2009 tavoitteeseen nähden. Vuonna 2008 koko konsernin keskiarvo oli 9. Maailman teräsjärjestöön kuuluvien yritysten keskiarvo eu:ssa oli 7,7 miljoonaa työtuntia kohden vuonna 2007.

Terneuzenin tehtaan johtaja Frank de Meijer katsoo menestyksen johtuvan suurelta osin johdon panostuksesta ja asennemuutoksesta. Aikaisemmin turvallisuusasioille ei annettu riittävästi painoarvoa, mutta vähitellen tehtaalla alettiin kiinnittää huomiota vaarallisiin käytäntöihin. Nykyään tapaturmien seurannan lisäksi raportoidaan myös riskit ja läheltä piti -tilanteet.

Yksi hyvä esimerkki Terneuzenissä tehdyistä parannuksista on junalaituri, joka on suunniteltu niin, että junasta poistuminen ja junaan astuminen on turvallista.

Työturvallisuuden valvonnan keinoihin kuuluvat muun muassa turvallisuuden tarkkailukierrokset ja kokoukset. Tarkkailukierrosten tarkoituksena on havaita turvalliset ja vaaralliset toimintatavat. Turvallisista käytännöistä saa tunnustusta, ja vaaralliset toimintatavat tuodaan työntekijän tietoon. Tavoitteena on selvittää, onko kukin työntekijä tietoinen käyttäytymisestään ja sen mahdollisista seurauksista. Kokouksia turvallisuusasioista pidetään kuukausittain, ja niissä annetaan tiiviitä aihekohtaisia turvallisuusohjeita. Kokouksissa voidaan myös keskustella esimerkiksi parannuskeinoista, analysoida tapaturmien perimmäisiä syitä tai kehittää ennaltaehkäiseviä toimia.

Muissakin yrityksissä on pantu merkille Outokummun Terneuzenin tehtaan hyvät suoritukset, ja sen toimintatapoja on käytetty vertailukohteena. Sekä Friesland Foods että Heineken ovat vierailleet tehtaalla tutkimassa Terneuzenin turvallisuusprosesseja.

Frank de Meijer kuitenkin toteaa, ettei Terneuzenissa olla vielä tyytyväisiä tuloksiin. Turvallisuuden parantamiseksi halutaan lisää turvallisuus-asiantuntijoita jokaiseen vuoroon, jokaiselle tuotantolinjalle ja jokaiseen osastoon. Kun kyse on turvallisuudesta ja tapaturmatilanteista, mikään luku ei vedä vertoja nolalle.

sekä kansainvälisen standardointijärjestön (iso) standardeihin.

Terveenä pysyminen työpaikalla

Outokumpu järjestää toimintayksiköissään kansallisen lainsäädännön ja paikallisten tarpeiden mukaisia työterveyspalveluita. Ne keskittyvät toiminnassaan parantamaan työympäristöä ja seuraavat työntekijöiden terveyttä monilla työterveystarkastuksilla ja kuntotesteillä. Tuotantolaitoksissa suoritetaan työhygieenisia mittauksia, joilla seurataan altistuksia esimerkiksi melulle ja pölylle. Työympäristökysymyksiä tutkitaan myös yhteisissä tutkimusprojekteissa yliopistojen ja asiantuntijalaitosten kanssa.

Vuonna 2008 konsernissa menetettiin keskimäärin 5,6 prosenttia (6,2 prosenttia vuonna 2007) työajasta sairauksien tai tapaturmien vuoksi. Tämä luku sisältää vain Outokummun omat työntekijät. Vuoden aikana diagnosoitiin yhteensä viisi työperäistä sairautta, kun vuonna 2007 niitä oli neljä. AIDS-valistus hoidetaan Outokummussa osana elämäntapoihin liittyvää terveystasvatusta, jota työterveyshenkilöstö antaa. HIV-tartuntatilanne tuotantolaitospaikkakunnilla ei ole antanut aiheita laajempiin kampanjoihin.

JATKUVA KOULUTUS JA KEHITTÄMINEN

Outokumpu korostaa henkilöstön jatkuvan koulutuksen ja kehittämisen tärkeyttä. Henkilökohtaisissa tavoite- ja kehityskeskusteluissa esimiehet yhdessä tiimiensä kanssa yksilöivät tulevaisuuden kehitystarpeita. Outokummulla on useita kehitysohjelmia ja mahdollisuuksia, joissa keskitytään taitojen ja osaamisen kehittämiseen.

Johdon kehitysohjelmamme on suunniteltu keskijohdolle, ja ne perustuvat osallistujien osaamisen kehittämiseen johtamisen periaatteidemme mukaisesti. Niiden mukaan hyvä johtaja tekee rakentavia päätöksiä, saavuttaa haastavia tavoitteita, luo menestyvän joukkueen, innostaa huippusuorituksiin sekä rakentaa luottamusta ja kunnioitusta. Ohjelmamme liittyvät aina Outokummun strategiaan: ne joko viestivät konsernin strategiasta, auttavat ymmärtämään sitä, kehittävät strategista ajattelukykyä tai jopa antavat panoksensa strategiaamme kehittämiseen.

Yksi tai kaksi vuotta Outokummulla työskennelleillä korkeakoulutetuilla henkilöillä on mahdollisuus osallistua konserninlaajuiseen koulutusohjelmaan, joka valmentaa entistä vaativampiin tehtäviin. Ohjelma toimii erinomaisena verkostoitumiskanavana yhtiön sisällä, ja siihen sisältyy yritys vastuuta käsitteleviä työpajoja, joissa keskitytään konkreettisiin haasteisiin ja ratkaisuihin.

Säilyttääksemme asemamme ruostumattoman teräksen kustannusjohtajana olemme toteuttaneet niin sanottuja erinomaisuusohjelmia vuodesta 2005 alkaen. Ohjelmiin sisältyy teoreettista koulutusta, todellista projektityötä ja johtamiskoulutusta. Ohjelman suorittaneiden työntekijöiden tehtävänä on edistää ohjelmien tavoitteiden saavuttamista.

Koulutuskustannukset vuonna 2008 olivat 1,4 prosenttia palkkasummasta (2007: 1,4 prosenttia ja 2006: 1,1 prosenttia). Työntekijää kohden oli 2,8 koulutuspäivää. Vastaava luku vuonna 2007 oli 3,3 ja 2,9 vuonna 2006. Vuonna 2008 kannustinpalkkiot olivat 4,9 prosenttia kokonaispalkoista (2007: 5,6 prosenttia ja 4,2 prosenttia vuonna 2006).

Henkilöstön koulutus ja kehittäminen ovat Outokummun henkilöstöpolitiikan keskeisiä painopistealueita.

Stainless Pro Trainee -ohjelma

Stainless Pro Trainee -ohjelmamme on osoittautunut hyväksi kanavaksi houkuttaa osaajia Outokummulle. Tämä kansainvälinen ohjelma akateemisille vastavalmistuneille alkoi vuonna 2007. Vuosittain valitaan enintään kymmenen hakijaa kaksivuotiseen koulutusohjelmaan, jonka aikana he saavat mahdollisuuden työskennellä Outokummun eri liiketoimintayksiköissä ja syventyä ruostumattoman teräksen liiketoimintaan. Syyskuussa 2008 ohjelmassa aloitti seitsemän uutta harjoittelijaa.

TYÖNTEKIJÖITÄ KUUNNELLAAN

Voidaksemme vaikuttaa henkilöstömme motivaatioon ja työtyytyväisyyteen meidän on tärkeää kuunnella heitä aidosti ja keskustella asioista avoimesti.

Vuonna 2008 järjestimme O'Peo-kehityskyselyämme neljättä kertaa. Tutkimuksen tarkoituksena on työntekijöiden tarpeiden ymmärtäminen tavoitteena henkilöstön ja työpaikan kehittäminen.

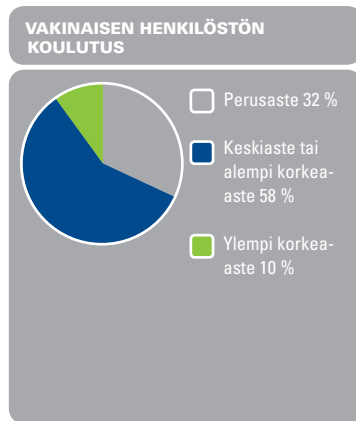
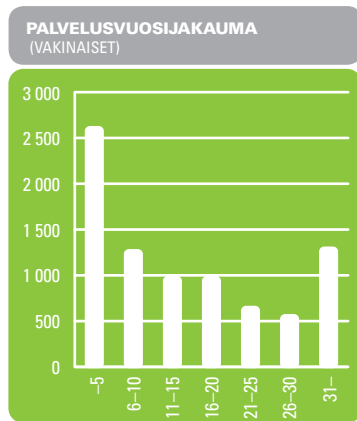
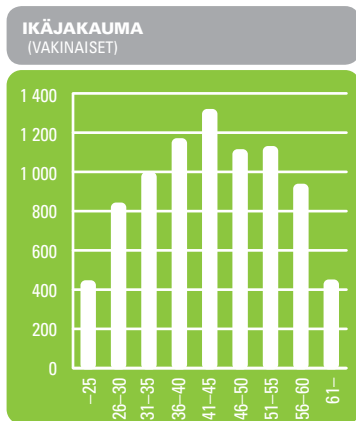
Yhdeksi teemavuoden tavoitteeksi oli asetettu työhyvinvoinnin parantaminen. Uskomme, että O'People-kyselyindeksi ja vastausprosentti ovat toimiva tapa mitata hyvinvointia.

Keväällä 2008 asetettiin konserninlaajuiseksi tavoitteeksi parantaa O'Peo-kehityskyselyämme tulosta 10 prosenttia. Erityisesti toivoimme parannusta henkilöstön motivoinnissa – tavoite- ja kehityskeskustelujen laadussa, hyvin tehdystä työstä annettavassa tunnustuksessa sekä asiakkaidemme ja heidän liiketoimintansa ymmärtämisessä.

Marraskuussa 2008 järjestetty O'Peo-kehityskysely oli vuoden 2007 kyselyn jälkiseuranta. Sen tarkoituksena oli arvioida vuonna 2008 hyvinvoinnin parantamiseksi tehtyjen toimenpiteiden onnistumista. Vuoden 2007 kyselyssä selvitettiin, kuinka hyvin johtamisen periaatteemme on omaksuttu.

Toimenpiteemme olivat onnistuneita, sillä tulokset paranivat kaikilla osa-alueilla; O'People-kokonaisindeksi oli 621 vuonna 2008, kun se oli ollut 595 vuonna 2007. Parannusta kuitenkin oli vain 4,3 prosenttia eli se jäi 10 prosentin tavoitteestamme. Vuonna 2008 vastausprosentti oli 75,5 prosenttia eli 11,5 prosenttiyksikköä parempi kuin edellisvuonna.

Kaikille esimiehille, joilla on vähintään kuusi kyselyyn vastannutta alaista, saivat arvosanan johtajuudestaan asteikolla 0–100 johtajuusindeksimme

perusteella. Ryhdyimme toimenpiteisiin parantaaksemme kaikkien sellaisten esimiesten johtamistaitoja, joiden tulos oli alle 50. Vuonna 2008 yhteensä 22 keskijohdon edustajaa osallistui johtamistaitojen koulutusohjelmaan, joka koostui kolmesta moduulista. Keskimäärin johtamisindeksi parani vuonna 2007 olleesta 53 pisteestä 63 pisteeseen vuonna 2008.

Yksi tavoitteistamme oli, että 20 prosenttia Outokummun työntekijöistä osallistuisi työkiertoon vuonna 2008. Jäimme prosentin tavoitteestamme.

Tavoite- ja kehityskeskustelut kaikille
Vuonna 2008 lähes kaikki työntekijät osallistuivat tavoite- ja kehityskeskusteluihin. Tavoitteemme vuodelle 2008 oli, että kaikki työntekijämme osallistuvat kehityskeskusteluihin. Keskustelussa arvioidaan alaisen suoriutumista vuoden aikana ja asetetaan uudet tavoitteet tulevalle vuodelle. Myös työntekijän kehitys- ja koulutustarpeista keskustellaan.

Yhteistyötä johdon ja henkilöstön välillä
Outokumpu Personnel Forum on henkilöstön ja johdon yhteinen informaatio- ja konsultaatiokanava. Se perustettiin vuonna 1994 Euroopan yritysneuvostodirektiivin johdosta, ja siihen kuuluu 21 henkilöstön edustajaa Euroopasta sekä henkilöstöhallinnon ja johdon edustajia. Personnel Forumin kokous pidetään pääsääntöisesti kerran vuodessa. Vuoden 2008 kokous oli 17. vuosikokous, ja se pidettiin Italiassa Cremonassa. Kokouksen teemana oli meneillään oleva yhtenä yrityksenä toimimiseen liittyvä kulttuurimuutosprosessi.

Personnel Forum nimittää työvaliokunnan, joka vastaa henkilöstön ja johdon jatkuvasta yhteistyöstä. Vuonna 2008 työvaliokunta tapasi seitsemän kertaa ylintä johtoa, toimitusjohtaja mukaan lukien.

MONIMUOTOISUUS JA YHTÄLÄISET OIKEUDET

Outokummun eettiset periaatteet edellyttävät, että kaikkia ihmisiä kohdellaan tasa-arvoisesti. Syrjintää ja suvaitsemattomuutta ei hyväksytä.

Konserni noudattaa työelämän kansainvälisiä sopimuksia ja vastustaa ehdottomasti pakko- ja lapsityövoiman käyttöä. Me kannatamme Yhdistyneiden kansakuntien Global Compactin 10 periaatetta, jotka pohjautuvat kansainvälisiin sopimuksiin ihmisoikeuksista, korruption vastaisuudesta, kansainvälisen työorganisaation (ILO) sopimuksiin, työoikeuteen ja kestäväan kehitykseen. Osallistumisemme vahvistettiin tammikuussa 2009.

Tilastotietoa naisten osuudesta konsernin eri tasoilla ei ole systemaattisesti kerätty. Naisten osuus koko henkilöstömäärästä on 18,8 prosenttia. Tavoitteenamme on kasvattaa sitä. Outokummun hallituksessa on kolme naista. Naisia on Outokummun avainhenkilöiden joukossa 35. Outokummun hallitus ja johtoryhmä on esitellyt vuosikertomuksen sivuilla 60–63.

IRTISANOMISET JA INVESTOINNIT

Fagerstan tehtaan sulkeminen
Fagerstan putkitehtaan tuotanto on lopetettu ja henkilöstö on poistunut 9. joulukuuta 2008. Noin 20 varhais-

eläkepaketin valinnutta henkilöä purkaa koneet ja tyhjentää tilat vuoden 2009 ensimmäisellä neljänneksellä ennen lähtöään. Fagerstan putkitehtaan työskenteli 144 henkilöä, kun päätös sen sulkemisesta tehtiin vuonna 2006. Varhaiseläkettä tarjottiin noin 20 työntekijälle, 7 jää yhtiön palvelukseen Avestan toimistoon ja 36 on irtisanottu. Muut lähtivät ennen tehtaan sulkemista.

Suunnitelma uusien työpaikkojen tarjoamisesta Avestan uuden investoinnin myötä on peruttu maailmanlaajuisen taloustilanteen takia.

Irtisanomiset Sheffieldissä

Ruostumattoman teräksen tuotanto Meadowhallin tehtaallamme Britanniassa lopetettiin joulukuussa 2008. Laitoksessa oli 130 työntekijää.

Irtisanoutuista 55 on tällä hetkellä koulutuksessa, jossa he parantavat ammatillista pätevyyttään ja hankkivat uusia taitoja parantaakseen työllistymismahdollisuuksiaan uuden työnantajan palveluksessa.

Toiset 50 työntekijää lähtee maaliskuussa 2009 hiiliteräksen tuotannon päättymisen myötä. Heille tarjotaan samat koulutusmahdollisuudet kuin tähän mennessä lähteneille. Loput 23 työntekijää auttavat laitoksen purkamisessa, ja hekin poistuvat syksyllä 2009.

Sekä Avestassa että Sheffieldissä työntekijät saivat muun muassa trukikoulutusta, apua ansioluettelon laadintaan, harjoitusta haastattelutekniikoista sekä apua taloussuunnitteluun ja uuden työpaikan hakuun.

Lomautukset Torniossa

Maailmanlaajuisen talouden taantumun seurauksena supistuneen tilausten määrän vuoksi Outokumpu

Sosiaaliset tavoitteet

TAVOITTEET VUODELLE 2008	TULOKSET	TAVOITTEET VUODELLE 2009
Kehitämme sisäistä tiedonkeruuprosesseja: Henkilöstö SAP.	Tavoite saavutettu. Henkilöstö SAP otettiin maailmanlaajuisesti konsernissa käyttöön vuoden 2009 tammikuussa.	Kehittää SAP:ia kattamaan useampia GRI:n sosiaalisen vastuun henkilöstötunnuslukuja.
Työnkierto 20 prosentille Leader Pool -henkilöstöstä. Leader Pool käsittää avainasemassa olevia kyvykkäitä henkilöitä.	Tavoite lähes saavutettu. Tavoite saavutettu liiketoimintayksiköissä sekä konsernifunktioissa. Organisaatiomuutoksen vuoksi työnkierto kasvoi uudessa kaupallisessa organisaatiossa ja konserninlaajuinen prosentti oli 99. Tarkat tiedot eivät ole saatavilla, ja luku on todennäköisesti ilmoitettua korkeampi.	Työnkierto 20 prosentille Leader Poolin -henkilöstölle. Työnkierto tulee ilmoittaa kaikilla organisaation tasoilla.
Kehityskeskustelut kaikille Outokummun työntekijöille.	Tavoite lähes saavutettu. Vuonna 2008 kehityskeskustelut käytiin myös työntekijöiden kanssa. Liiketoimintayksiköissä 89 prosenttia työntekijöistä ja 94 prosenttia toimihenkilöistä osallistui kehityskeskusteluihin. Konsernifunktioissa 94 prosenttia osallistui kehityskeskusteluihin. Muutokset kaupallisessa organisaatiossa sekä päätös sulkea Sheffieldin Special Strip vaikuttivat tuloksiin.	Kehityskeskustelut kaikille.
Katse toimintaketjun vastuullisuuteen.	Tavoite saavutettu. "Sustainable Supply Chain Management Tool" julkistettiin.	Ottaa "Sustainable Supply Management Tool" käyttöön.
TEEMAVUODEN 2008 TAVOITTEET	TULOKSET	TAVOITTEET VUODELLE 2009
Vähennetään tapaturmien määrää kolmanneksella (8 tapaturmaan miljoonaa työtuntia kohti)	Tavoitetta ei saavutettu. Tapaturmia oli 9 miljoonaa työtuntia kohti.	Vähentää tapaturmia alle 5 miljoonaa työtuntia kohti.
Parantaa työhyvinvointia (Parantaa O'People -tulosta 10 prosentilla, noin 660 pisteeseen)	Tavoitetta ei saavutettu. O'People -tulos oli 621 (2007: 595), 4,4 prosentin parannus.	Tavoitteet asetetaan keväällä 2009.

Case

UUSIA, INNOVATIIVISIA KÄYTTÖKOHTEITA RUOSTUMATTOMALLE TERÄKSELLE

Kuva: Siemens

Vasta suunniteltu ruostumattomasta teräksestä tehty raitiovaunu kaupunkiliikenteeseen.

Outokumpu tukee tiedon jakamista ja osaamisen kehittämistä niin teräksen kuin siihen liittyvien teknologioiden osalta. Sidosryhmämme pitävät tutkimus- ja kehitystyötä keskeisenä keinona löytää innovatiivisia ratkaisuja ilmastonmuutoksen torjuntaan sekä keksiä uusia käyttösovelluksia ruostumattomalle teräkselle.

Tavoitteemme on kehittää kevyempiä teräsrakenteita sekä uusia, entistä kestävämpiä ja ympäristömyötäisempiä ruostumattoman teräksen tuotantomenetelmiä. Osana pyrkimystä löytää innovatiivisia ratkaisuja ruostumattoman teräksen käytölle. Outokumpu osallistui eurooppalaiseen yhteistyöprojektiin INSAPTRANSiin, jonka tavoitteena on edistää ruostumattoman teräksen käyttöä julkisen liikenteen ajoneuvoissa. Projekti perustui Euroopan unionin hiili- ja terästudkimusrahaston rahoittamiin aikaisempiin yhteisiin tutkimusprojekteihin.

Valtion teknillinen tutkimuskeskus VTT toimi koordinaattorina projektissa, johon osallistui sekä eurooppalaisia tutkimuslaitoksia että alalla toimivia yrityksiä. Projekti alkoi heinäkuussa 2007 ja päättyi vuoden 2008 loppupuolella. Tutkimusprojektin osana kehitettiin opas ruostumattoman teräksen käyttöön liikenteessä, ja tulokset esiteltiin toimialan asiantuntijoille seminaarisarjassa. EuroInox (Euroopan ruostumattoman teräksen

"Tavoitteemme on edistää uusien, entistä kestävämpien ja kevyempien teräslaatuojen käyttöä, jotka vähentävät modernien raitiovaunujen ympäristökuormitusta", sanoo Tero Taulavuori (vasemmalla). Tero Taulavuori ja Jukka Säynäjängas ovat Outokummulta mukana INSAPTRANS-projektissa.

markkinoiden kehittämisjärjestö) julkisti myös tulokset, jotta saavutettaisiin laajempi yleisö.

Ruostumaton teräs tarjoaa lukuisia etuja julkiselle liikenteelle. Ruostumatonta terästä käyttämällä voidaan keventää ajoneuvon painoa, mikä johtaa pienempään polttoaineen kulutukseen ja siten vähäisempiin hiilidioksidipäästöihin. Kun kaupunkiliikenteen linja-autoa kevennetään 1 000 kiloa, sen polttoaineen kulutus vähenee 2 litraa 100 kilometriä kohti. Paitsi että pienempi polttoaineen kulutus tekee ajoneuvosta ympäristön kannalta kestävämmän, se myös vähentää ajoneuvon elinkaarikustannuksia. Lisäksi ruostumaton teräs voi parantaa ajoneuvon iskunkestävyyttä ja paloturvallisuutta, ja sen korroosionkesto vähentää huoltokustannuksia.

Investoinnit julkiseen liikenteeseen ovat nousussa liikenneturvauksien kasvun vuoksi. Erityisesti Kiinassa, Intiassa ja Euroopan unionissa on ollut kysyntää kevyemmälle raideliikenteelle, ja rautateitä pidetään käyttökelpoisena vaihtoehtona lentoliikenteelle. Ruostumatonta terästä käytetään jo tällä hetkellä yleisesti linja-autoissa ja junissa.

INSAPTRANS-projekti on hyvä esimerkki siitä, miten Outokumpu edistää yhteisissä tutkimus- ja kehityshankkeissa saavutettujen tulosten käyttöä löytääkseen uusia kestäviä ratkaisuja ja houkutellessaan uusia loppukäyttöalueita.

käynnisti marraskuussa 2008 YT-lain mukaiset neuvottelut lomautuksista tai osa-aikaistamisista Tornion tehtaalla. Yhtiö ja henkilöstöedustajat etsivät aktiivisesti vaihtoehtoja ja onnistuivat siinä vaiheessa välttämään lomautukset karsimalla voimakkaasti kustannuksia sekä työllistämällä enenevässä määrin Outokummun omaa henkilöstöä kunnossapitotöihin, panostamalla koulutukseen ja toiminnan tehostamisohjelmien edistämiseen sekä kannustamalla työaikajousten ja muiden vapaiden käyttöön.

LISÄTOIMENPITEITÄ TARVITAAN

Ruostumattoman teräksen kysynnän heikennyttyä nopeasti Outokummun täytyi ryhtyä lisätoimenpiteisiin, joihin sisältyi myös pysyviä ja tilapäisiä henkilöstövähennyksiä. Neuvottelut henkilöstöedustajien kanssa aloitettiin joulukuussa. Vähennykset koskevat tuotantolaitoksiamme Ruotsissa ja pääkonttoritoimintoja. Neuvottelujen seurauksena pääkonttoritoiminnoista vähenee noin 20 henkeä pääasiassa eläkejärjestelyin. Ruotsissa neuvottelut jatkuvat.

Joulukuussa aloitetut kustannussäästöt eivät olleet riittäviä. Koska ruostumattoman teräksen kysyntä oli edelleen heikko, oli meidän ilmoitettava lisäneuvotteluista henkilöstön kanssa koskien sekä lomautuksia että työpaikan vähennyksiä. Joulukuussa ilmoitetut lomautukset ja vähennykset mukaanlukien neuvottelujen uskotaan johtavan 2 300 lomautukseen ja 700 työpaikan vähennykseen.

YHTEISTYÖTÄ LÄHIYHTEISÖJEN JA OPPILAITOSTEN KANSSA

Outokumpu on johtava yhtiö ruostumattoman teräksen markkinoilla,

ja se pyrkii saavuttamaan aktiivisen roolin myös niissä paikallisyhteisöissä, joissa se toimii. Outokumpu on tälläkin hetkellä suurin teollinen työnantaja monilla paikkakunnilla, kuten Avestassa, Degerforsissa, Långshyttanissa ja Storforsissa Ruotsissa, New Castlessa Yhdysvalloissa sekä Kemi - Tornion alueella Suomessa. Investointeja, investointien lykkäämistä tai toimintojen sulkemista koskevilla päätöksillämme on suuri vaikutus paikallisella tasolla. Joulukuussa julkistettu päätös lähes kaikkien investointiemme lykkäämisestä 12 kuukaudella vaikuttaa varmasti tuotantolaitoksiin ja paikallisyhteisöihin Ruotsissa ja Suomessa. Myös uusia palvelukeskusinvestointeja on lykätty lukuunottamatta Saksan Willichin ja Kiinan investointeja. Strategiamme on kuitenkin ennallaan, joten kaikki nämä investoinnit ovat meille edelleen strategisesti tärkeitä.

Kuten aikaisempinakin vuosina, tuotantolaitoksissa järjestettiin useita vierailuja sidosryhmille, jotta suhteita lähipaikkakunnilla voitaisiin parantaa edelleen.

Outokummun tuki- ja sponsoroitipolitiikan mukaisesti tuemme paikallisia urheiluseuroja, kulttuuritapahtumia ja monia muita tapahtumia sekä hyväntekeväisyyttä. Lisätietoja sponsorointitoiminnastamme on sivuilla 20.

Lisätietoja Outokummun sidosryhmäsuhteista on esitetty tämän raportin sivuilla 12–15.

Monipuolista yhteistyötä yliopistojen, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa Voidaksemme saavuttaa tulevaisuudentavoitteemme yhtiönä, meidän on houkuttava jatkuvasti lahjakkaita henkilöitä. Siksi tavoittelemme po-

tentiaalisia nuoria työntekijöitä vieraillemalla yliopistoissa, vastaanottamalla opiskelijaryhmiä sekä osallistumalla rekrytointimessuille. Esimerkiksi toimitusjohtajamme Juha Rantanen osallistui opiskelijatapahtumassa paneelikeskusteluun muiden suomalaisten metalliteollisuuden yritysten toimitusjohtajien kanssa. Yli 150 aktiivista opiskelijaa suomalaisista yliopistoista osallistui tähän interaktiiviseen tilaisuuteen. He arvostivat tilaisuutta suuresti ja toivoivat samanlaista myös vuonna 2009.

Kuten aikaisempinakin vuosina, jatkoinme yhteistyötämme useiden yliopistojen kanssa. Tutkimuskeskuksillamme Avestassa ja Torniossa on yhteisiä tutkimusprojekteja joidenkin yliopistojen kanssa.

Outokummulla on myös tiiviit yhteydet moniin peruskouluihin ja toisen asteen oppilaitoksiin. Yksi yhteistyön tavoitteista on parantaa teräsalan tunnettuutta lasten ja nuorten parissa ja rohkaista heitä oppimaan lisää toimialasta. Outokummulla on kummikouluja monilla paikkakunnilla, ja myönnämme opintoapurahoja ja stipendejä paikallisille kouluille esimerkiksi Suomessa ja Ruotsissa.

Eräänä tuloksena panostuksestamme Outokumpu paransi tulostaan tekniikan opiskelijoiden keskuudessa Universumin suomalaisten opiskelijoiden työkuvatutkimuksessa vuonna 2008.

AKTIIVISTA TUTKIMUSTYÖTÄ

Outokumpu investoi 20 miljoonaa euroa tutkimus- ja kehitystoimintaan vuonna 2008 (2007: 18 miljoonaa euroa ja 2006: 17 miljoonaa euroa). Outokumpu tekee tutkimusta sekä itsenäisesti että yhteistyössä asiakkaidensa, tutkimuslaitosten ja yliopistojen kanssa.

ISSF:ssä (International Stainless Steel Forum) Outokumpu osallistuu yhdessä muiden ruostumattoman teräksen tuottajien kanssa maailmanlaajuisten tilastojen keruuseen, yhteisiin tutkimusohjelmiin uusien tuotteiden ja sovellusten kehittämiseksi sekä tuottaa tietoa ja näyttöä ruostumattoman teräksen ekologisista ominaisuuksista. Viime vuosina on panostettu paljon sen osoittamiseksi, että ruostumattomasta teräksestä vapautuu äärimmäisen vähän ainesosia elintarvikkeisiin ja elimistön eritteisiin. Muita tutkimusalueita ovat olleet mm. kuonaan perustuvat tuotteet ja niiden ominaisuudet. Yhdessä keskeisten raaka-ainetuottajajärjestöjen kanssa on etsitty uusia, vähemmän kasvihuonekaasuja muodostavia tuotantoreittejä.

Ferrokromin tuottajana Outokumpu on ICDA:n (International Chromium Development Association) jäsen. Tilastoinnin ohella järjestö on keskittynyt osoittamaan, että metallisen kromin ja kromipitoisten seosten

PRICEWATERHOUSE-COOPERSIN HAVAINTO

[Konsernin ohjeet koulutuksen määrittelyyn](#)

Koulutuksen määritelmät vaihtelevat toimipaikoittain. Torniossa lasketaan ainoastaan yli neljä tuntia kestävä koulutus, kun taas Avestassa noudatetaan erilaista käytäntöä. Toimipaikoissa tulisi noudattaa tarkemmin konsernin ohjeita koulutusta koskevista raportointimenetelyistä, ja sisäistä viestintää voisi parantaa.

tuotanto ja käyttö eivät vahingoita ihmisten tai luonnon terveyttä. ICDA tuki voimakkaasti ferrokromi-yhteenliittymän perustamista tuottamaan EU:n REACH-asetuksen edellyttämiä tietoja.

Tornion tehtaalla on meneillään tutkimusprojekti kromiyhdisteiden, pienhiukkasten ja muiden työpaikan hengitysilman altistusaineiden aiheuttamista hengitystieongelmista ruostumattoman teräksen tuotantoketjussa. Projekti aloitettiin syyskuussa 2008, ja kenttätutkimukset jatkuvat maaliskuuhun 2009 saakka. Tulokset valmistuvat vuonna 2010. Yli 300 työntekijää osallistuu oirekartoitukseen, keuhkojen toimintakokeisiin sekä uloshengitysilman biomarkkereiden ja typen oksidien mittaukseen.

Outokumpu on osakkeenomistajana kahdessa suomalaisessa tieteen, teknologian ja innovaation strategisessa keskuksessa eli metallituotteiden ja koneenrakennuksen huippuosaamiskeskityksessä (FIMECC Oy) ja energia- ja ympäristöalan huippuosaamiskeskityksessä (CLEEN Oy). Keskukset tarjoavat uuden tavan hoitaa tiivistä pitkäaikaista yhteistyötä yliopistojen, tutkimuslaitosten ja yritysten välillä. Yksi Outokummun tutkimus- ja kehitystoiminnan tavoitteista on kehittää uusia, kestävämpiä ruostumattoman teräksen laatuja entistä ympäristöystävällisemmällä tavalla. Kestävämpien teräslaatujen avulla loppukäyttäjät voivat rakentaa kevyempiä ja siten ympäristömyötäisempiä tuotteita. Jätteiden ja kuonan käsittely ja hyödyntäminen ovat toinen tärkeä tutkimusalue. Katso case sivulla 46 innovatiivisista käyttökohdista ruostumattomalle teräkselle.

Katsausvuoden aikana jätettiin kolme patenttihakemusta uusista keksin-

nöistä. Keksinnöt liittyivät putkimateriaalien ja duplex-teräksen uusiin sovelluksiin.

VASTUULLINEN HANKINTATOIMI

Vuoden 2007 raportissa kerroimme kiinnittävämme entistä enemmän huomiota toimitusketjumme kestävyteen. Edellyttämme toimittajiemme ja alihankkijoidemme noudattavan Outokummun kanssa samoja korkeita eettisiä vaatimuksia. Tähän saakka liiketoimintayksikkömme ovat käyttäneet vaihtelevia menettelyjä toimittajien vastuullisuuden arviointiin. Siksi kehitimme uuden toimitusketjun hallinnan välineen, jolla arvioidaan ihmisoikeuskysymyksiä sekä taloudellista, ympäristöön liittyvää sekä sosiaalista kestävyyttä. Lisätietoja löytyy sivulta 12 ja 20.

TUOTETURVALLISUUS JA TUOTEVASTUU

Tutkimukset ovat selvästi osoittaneet, että ruostumattoman teräksen käyttö ei vahingoita ihmisten terveyttä. Ruostumattomissa teräsastioissa valmistetun ruoan metallipitoisuuksia on tutkittu ja ne on todettu merkitykselliseksi verrattuna elintarvikkeiden luonnostaan sisältämiin pitoisuuksiin. Ruostumattomia terästuotteita käytetään yleisesti elintarvikealalla, sillä ruostumaton teräs on erittäin hygieeninen materiaali, josta ei jää mitään makuja tai hajuja. On syytä huomata, että ruostumattoman teräksen ominaisuudet poikkeavat sen raaka-aineina käytettyjen yksittäisten metallien ominaisuuksista. Esimerkiksi yleisimmät nikkelpitoiset ruostumattoman teräksen laadut eivät aiheuta mitään allergisia reaktioita edes nikkeliallergiikoille.

Turvallisen jatkojalostuksen ohjeet

Outokumpu toimittaa asiakkailleen kattavat tuoteturvallisuuskuvaukset, joissa käsitellään tuotteiden ympäristövaikutuksia ja mahdollisia terveysvaikutuksia. Vaikka ruostumaton teräs on sinänsä turvallinen tuote, sen jatkojalostuksessa on syytä ottaa huomioon tiettyjä seikkoja. Esimerkiksi hitsauskaasujen hengittäminen voi olla haitallista. Näin ollen on erittäin tärkeää käyttää asianmukaisia turvavarusteita ja noudattaa turvallisuusohjeita. Täydelliset turvallisuusohjeet on esitetty Outokummun Material Safety Data Sheet -turvallisuustiedotteissa, jotka löytyvät verkkosivuiltamme www.outokumpu.com.

Kaikki Outokummun tuotteet testataan omilla laboratorioissamme sen varmistamiseksi, että ne noudattavat ankarasti määriteltäviä teknisiä kriteerejä.

Kaikissa yksiköissä käytetään laatu- ja järjestelmää. ISO 9001:2000 laadunhallintastandardia pidetään konsernin laatu- ja politiikassa vähimmäisvaatimuksena. Tuotantolaitosten ja palvelukeskusten laadunhallintajärjestelmistä 97 prosenttia on sertifioitu.

Toimialan markkinointiorganisaatiot, kuten EuroInox, julkaisevat raportteja ruostumattoman teräksen käyttöön liittyvistä terveys- ja ympäristövaikutuksista. Tietoa saa myös kansainvälisten nikkeli-, kromi- ja molybdeenijärjestöjen turvallisuustiedotteista. Outokumpu osallistuu näiden tiedotteiden laatimiseen.

Riippumaton varmennusraportti

OUTOKUMPU OYJ:N JOHDOLLE

Olemme Outokumpu Oyj:n johdon pyynnöstä suorittaneet rajoitetun varmuuden antavan toimeksiannon, jonka kohteena ovat olleet Outokumpu ja ympäristömme 2008 -raportin (jäljempänä ”Raportti”) sisältämät taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristövastuun tiedot kaudelta 1.1.–31.12.2008 (jäljempänä varmennustoimeksiannon kohde).

Johdon velvollisuudet

Outokumpu Oyj:n johto vastaa Raportin laatimisesta ja sen sisältämien tietojen keräämisestä ja esittämisestä raportointikriteeristön eli Global Reporting Initiative (GRI) Reporting Guidelines -ohjeistuksen G3-version ja yhtiön omien raportointiohjeiden mukaisesti.

Varmenajan velvollisuudet

Meidän velvollisuutenamme on esittää rajoitetun varmuuden antavan varmennustoimeksiannon perusteella riippumaton johtopäätös varmennustoimeksiannon kohteena olleista tiedoista.

Olemme suorittaneet toimeksiannon varmennustoimeksiannostandardin (ISAE 3000) ”Muut varmennustoimeksiannot kuin menneitä kausia koskevaan taloudelliseen informaatioon kohdistuva tilintarkastus tai yleisluonteinen tarkastus” mukaisesti. ISAE 3000 -standardi edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja varmennustoimeksiannon suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan rajoitettu varmuus siitä, ettei tietoomme ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät kaikilta olennaisilta osiltaan antaisi käytettyjen varmennuskriteerien perusteella tasapainoista ja asianmukaista kuvaa Outokumpu Oyj:n yritysvastuun tuloksista.

Rajoitetun varmuuden antavassa toimeksiannossa evidenssin hankkimistoimenpiteet ovat rajoitetumpia kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa, minkä vuoksi siinä saadaan vähemmän varmuutta kuin kohtuullisen varmuuden antavassa toimeksiannossa. Toimeksiannon on suunniteltu ja toteutettu siten, että olemme hankkineet tarpeellisen määrän evidenssiä johtopäätöksemme perustaksi.

Olemme toteuttaneet seuraavat evidenssin hankkimistoimenpiteet:

- Haastatelleet viisi (5) konsernin ylimmän johdon edustajaa varmistaaksemme tämänhetkiset tavoitteet, jotka Outokumpu on asettanut yritysvastuulle osana liiketoimintastrategiaa ja toimintoja;
- Haastatelleet konsernin yritysvastuun raportoinnista vastaavia henkilöjä;
- Tutustuneet Raportissa esitettyjen tietojen taustalla oleviin politiikkoihin, johtamis- ja raportointijärjestelmiin sekä dokumentointiin;
- Arvioineet kvantitatiivisen tiedon keräämiseen ja raportointiin käytetyt tiedonhallinnan menettelytavat;

- Haastatelleet vastuuhenkilöitä tiedonkeruun luomisen, tallentamisen ja yhdistelyn käytännöistä ja menettelytavoista sekä konsernin pääkonttorissa että kolmella tehtaalla (Tornio, Avesta ja Sheffield).
- Testanneet tietojen perustumista tosiasioihin otospohjaisesti alkuperäisistä asiakirjoista kolmella tehtaalla (Tornio, Avesta ja Sheffield);
- Arvioineet Raportin sisältöä, raportoitujen tiedon laatua ja laskentarajojen määrittelyä;
- Testanneet Raportissa esitetyn kvantitatiivisen informaation täydellisyyttä, oikeellisuutta ja vertailukelpoisuutta otospohjaisesti kolmen tehtaan (Tornio, Avesta ja Sheffield) otoksiin ja kaikilta Outokummun yksiköiltä saatuun alkuperäiseen numeeriseen tietoon.

Johtopäätöksemme

Tässä raportissa kuvaamamme työn perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että varmennustoimeksiannon kohteena olleet tiedot eivät kaikilta olennaisilta osiltaan antaisi käytettyjen varmennuskriteerien perusteella tasapainoista ja asianmukaista kuvaa Outokummun yritysvastuun tuloksista. Varmennusraporttiimme luettaessa on otettava huomioon yritysvastuun luonteeseen kuuluvat tiedon tarkkuutta ja täydellisyyttä koskevat rajoitukset.

Tätä riippumatonta varmennusraporttia ei ole tarkoitettu käytettäväksi arvioitaessa Outokumpu Oyj:n suoriutumista määrittelemiensä yritysvastuun periaatteiden toteuttamisessa.

Espoo, 17. päivänä helmikuuta 2009

PricewaterhouseCoopers Oy

Marko Korkiakoski
Partner, Advisory

Sirpa Juutinen
Director,
Sustainable Business Solutions

Vertailu Global Reporting Initiative -ohjeiston suosituksiin

Global Reporting Initiative (GRI) on yk:n kansainvälinen aloite, jonka tavoitteena on luoda yleisesti hyväksyty, tilinpäätösraportointia vastaava toimintamalli yritysvastuun raportointiin. Yli tuhat yritystä maailmassa raportoi toimintansa taloudellisista, ympäristöllisistä ja sosiaalisista näkökohdista GRI:n kestävän kehityksen raportointiohjeiston tunnuslukujen mukaisesti. Olemme seuranneet GRI G3 -ohjeistusta vuodelta 2006.

GRI G3 -ohjeiston sovellustaso (A/B/C+)

Outokummun oma ja kolmannen osapuolen arvio B+

GRI:N SISÄLTÖ

	Yritysvastuuraportin sivu	Lisätietoja / vuosikertomuksen sivu
Strategia ja analyysi: Toimitusjohtajan katsaus, keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet: 1.1–1.2	4, 9–10, 21, 24	8, 10–12, 64–66
Organisaation kuvaus		
Organisaation perustiedot: 2.1–2.10	4–7, 9, 19, 21, 41	4–7, 28–51
Raportointiperiaatteet		
Raportin kuvaus: 3.1–3.4	6, 52	
Raportin laajuus ja rajaukset: 3.5–3.11	6–7, 41	
Varmennus: 3.13	49	
Hallintokäytännöt, sitoumukset ja vuorovaikutus		
Hallintotapa: 4.1–4.10	9–11	54–63
Ulkopuoliset sitoumukset: 4.11–4.13	9–10, 13, 15, 24	
Sidosryhmävuorovaikutus: 4.14–4.17	12–15, 47	
Lähestymistapa taloudellisen vastuun johtamiseen	9–11, 18	
TALOUDELLISEN VASTUUN TUNNUSLUVUT		
Taloudelliset tulokset: EC1–2*, EC4*	19–21	16–25
Markkinat: EC6*	20	6–7
Lähestymistapa ympäristövastuun johtamiseen	9–11, 24, 26–27, 31	
YMPÄRISTÖVASTUUN TUNNUSLUVUT		
Materiaalit: EN1–2*	24, 26–28	
Energia: EN3–4*, EN5	26–30	47
Vesi: EN8*, EN9–10	29, 31	
Luonnon monimuotoisuus: EN11–12*, EN13–15	30–31	
Päästöt ilmaan: EN16*, EN18, EN19–20*	21, 25, 27–29, 31, 33	50
Päästöt veteen ja jätteet: EN21–EN22*, EN25	28, 30, 34	50–51
Merkittävät vuodot: EN23*	31	50
Tuotteet ja palvelut: EN26*	46, 48	
Määräystenmukaisuus: EN28*	30–31	50
Kuljetukset: EN29	35, 37	
Ympäristökulut ja -investoinnit: EN30	37	51
Lähestymistapa sosiaalisen vastuun johtamiseen	9–11, 40–43, 45	
SOSIAALISEN VASTUUN TUNNUSLUVUT		
Työntekijät ja työolosuhteet		
Työvoima: LA1–2*	40–41	48
Työntekijöiden ja työnantajan väliset suhteet: LA4–5*	40, 44, 47	48
Työterveys ja -turvallisuus: LA7–LA8*	4, 5, 41–44	51
Koulutus: LA10*, LA11–12	40, 43–45	48
Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet: LA13*	40, 44	12
Ihmisoikeudet		
Investoinnit ja hankinnat: HR1–HR2*	12, 48	42–45
Syrjintä: HR4*	44	
Järjestäytymis- ja työehtosopimusoikeudet: HR5*	40	
Lapsi-, rangaistus- ja pakkotyövoima: HR6–7*	40, 44	
Yhteiskunta		
Paikallisyhteisöt: SO1*	47	
Korruptio: SO3*	11	
Poliittinen vaikuttaminen: SO5*	15	
Määräystenmukaisuus: SO8*	10	
Tuotevastuu		
Asiakkaiden terveys ja turvallisuus: PR1*	47–48	
Tuotteisiin liittyvät merkinnät: PR3*, PR5	13, 48	

* GRI:n avaintunnusluku

Sanasto

BAT (Best Available Techniques)

Paras käyttökelpoinen tekniikka. Teknisesti ja taloudellisesti mahdollisimman tehokas ja kehittyneet ratkaisut huomioon ottava tekniikka.

Elinkaari

Tuotteen tai palvelun vaiheet, mukaan lukien myös raaka-aineiden hankinta ja kuljetus sekä tuotteesta syntyvien jätteiden loppukäsittely, kierrätys tai palvelun lopettamiseen liittyvät tapahtumat.

Energiatehokkuus

Energiatehokkuudella tarkoitetaan sitä, että tuote valmistetaan mahdollisimman pienellä energiankulutuksella. Energiatehokkuudesta puhutaan myös tuotteiden osalta: vähän energiaa kuluttavat tuotteet ovat energiatehokkaita.

Ferrokromi

Ruostumattoman teräksen tärkeä seosaine, sisältää kromia, rautaa, hiiltä ja piitä.

Hiilidioksidivapaa

Energian tuotannon muoto on hiilidioksidivapaa, jos siitä ei synny ylimääräistä hiilidioksidia.

Hiilivuoto

Kuvaa tilannetta, jossa liian kireä ilmastopolitiikka ajaa raskaan teollisuuden investoinnit maahan, jossa ilmastopolitiikka on löysempi.

Kierrätysraaka-aine

Käytöstä poistettujen tuotteiden (esim. metalli, paperi ja lasi) käyttäminen uudelleen raaka-aineena tai materiaalina.

Kuona

Sivutuote, jota syntyy metallien sulatuksen yhteydessä. Massa koostuu sulateaineista ja epäpuhtauksista. Kuona nousee kevyempänä aineena sulan metallin pinnalle kuonakerrokseksi, mistä se poistetaan. Kuonalla voidaan mm. poistaa epäpuhtauksia, suojella terästä hapettumiselta ja sitä voidaan tuotteistamalla jatkokäyttää eri käyttökohteissa.

Kuumavalssaamo, kylmävalssaamo

Laitos, jossa teräsaihiosta valmistetaan valssaamalla tapahtuvan muokkauksen avulla terästuotteita. Muokkausprosesseissa aihiosta saa halutut mitat ja muodon.

Neutralointi

Toimenpide, jonka tuloksena happamasta ja emäksisestä liuoksesta syntyy neutraali liuos. Neutraloinnin avulla kaatopaikalle ja viemäriin joutuva materiaali on turvallista ympäristölle.

Ominaispäästö

Päästö sulatettua metallitonniä kohti.

Peittausprosessi

Menetelmä, jolla metallin pinnasta poistetaan oksidikerros tai muu pintaines (kuten ruoste) upottamalla se sopivia kemikaaleja sisältävään liuokseen (esim. laimea happo), joka vaikuttaa pintakerrokseen, mutta ei juurikaan itse metalliin.

Regenerointilaitos

Regenerointilaitoksessa esim. käytetyt peittauspölyt saatetaan uudelleen käyttökelpoiseen muotoon, jolloin ne voidaan kierrättää takaisin prosessiin.

Sertifioitu ympäristöjärjestelmä

Sertifioitu ympäristöjärjestelmä on ulkopuolisen tahon varmentama järjestelmä, jonka mukaisesti toimipaikka on sitoutunut ympäristöasioiden kehittämiseen, hallintaan sekä tavoitteiden saavuttamiseen. Se mahdollistaa organisaation itselleen asettaman ympäristönsuojellisuuden tason saavuttamisen mukaan lukien ohjauksen ja valvonnan. Esim. ISO 14001 -standardi määrittelee ympäristöjärjestelmää koskevat vaatimukset.

Sivutuotteet

Tuote, joka syntyy päätuotteen valmistusprosessin ohessa. Esimerkiksi ruostumattoman teräksen (päätuote) valmistuksessa voidaan nykyisin sivutuotteena valmistaa materiaalia mm. maanparannus- ja tienrakennusaineeksi (kuonagranulit). Näin myös syntyvän jätteen määrää saadaan pienennettyä, ja parhaassa tapauksessa jätettä ei synny lainkaan.

Teräsaihi

Valettu, valssattu, taottu tai muulla tavoin valmistettu jatkovalmistukseen tarkoitettuna teräskappaleen yleisnimitys.

Terässulatto

Sulatossa malmirikaste ja kierrätysteräs sulatetaan apuaineiden kanssa, joista valmistetaan raakametallia ja kuonaa.

Ympäristötehokkuus/eko-tehokkuus

Ympäristötehokkuudella tarkoitetaan ympäristöön liittyvien näkökohtien (kuten ilmansuojelu, vesiensuojelu, energiankulutus) huomioimista. Periaatteena on saada "vähemmästä enemmän". Tällä voidaan tarkoittaa siis esimerkiksi tehokkaampaa resurs-

sien käyttöä, uusiutuvien luonnonvarojen käytön maksimointia, energiankulutuksen minimointia ja tuotteiden kierrätettävyyden lisäämistä.

Ympäristövaikutus

Organisaation, tuotteiden, palveluiden tai muun inhimillisen toiminnan aiheuttama ympäristömuutos. Muutos voi olla haitallinen tai hyödyllinen.

Kattavampi sanasto löytyy Internet-sivuiltamme www.outokumpu.com.

Yhteystiedot

Sähköpostit ovat muotoa
etunimi.sukunimi@outokumpu.com

YMPÄRISTÖASIAT

Juha Ylimaunu, johtaja
– ympäristö, työterveys, turvallisuus ja laatu
Puh. 09 421 2688

HENKILÖSTÖASIAT

Heli Alén, johtaja
– henkilöstön kehittäminen
Puh. 09 421 2603

TALOUSASIAT

Mika Pyyskänen, talousjohtaja
Puh. 09 421 5512

YRITYSVASTUUASIAT

Liisa Jalanko, johtaja
– yritysvastuu
Puh. 09 421 3265

Raportin tekijät:

Outokumpu Oyj, konserniviestintä ja sijoittajasuhteet
Liisa Jalanko, Sade Rytkönen, Markku Rantala

Mielipiteesi on meille tärkeä pyrkiessämme
kehittämään raportointiamme.
Palautelomake löytyy Internet-sivuiltamme.

OUTOKUMPU OYJ

Konserninjohto

Riihitontuntie 7 B

PL 140

02201 ESPOO

Puh. 09 4211

Fax 09 421 3888

Sähköposti: corporate.comms@outokumpu.com

www.outokumpu.com

SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Miltton Oy

KUVAT

Tomi Parkkonen (kansi ja sivut 1, 3, 4, 14, 17, 23 ja 39)

Outokumpu (sivut 32, 36, 42 ja 46)

Siemens (46)

PAINO

Libris Oy

PAPERI

Invercote Albato 290 g/m² (kansi)

Edixion Offset 120 g/m² (sivut 1–52)

Valmistettu paperista, jolle on myönnetty eu:n ympäristömerkki | rek.nro FI/11/1.

www.outokumpu.com

OUTO KUMPU

Outokumpu on yksi maailman johtavista ruostumattoman teräksen tuottajista. Visionamme on olla kiistaton ykkönen ruostumattomassa teräksessä ja perustaa menestys toiminnalliseen erinomaisuuteen.

Useilla eri aloilla toimivat asiakkaamme ympäri maailmaa käyttävät ruostumatonta terästämme ja palvelujamme. Ruostumaton teräs on sataprosenttisesti kierrätettävä, erittäin luja ja pitkäikäinen materiaali, joka on kestävän tulevaisuuden tärkeimpiä rakennusaineita.